

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11783

VIDERVUKS

Abraham Nahum Stenzel

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ווידער וויקם

לידער, סאַנעטן און באַלאַדעס

א. נ. שטענצל

פּערלאַנג: "לשון און לעבן"

לאַנדאָן 1952

Published by "Loshen un Leben"
17 Delamare Buildings, Colingwood Street, London, E.1.
Printed in England by the Narod Press, Cavell St., London, E.1

א פריינט, וואס וויל בלייבן אַנאַנימ, האָט מיר געגעבן אַ צושטייער צו
דרוקן מיינס אַ בוך. אַרויסגעבן מיינע מלחמה אָדער די חורבן־לידער, די
ישראל־ אָדער די טאַטירע־מאַטיוו, צי גאָר אַן אָפּקלייב פון מיינע עטייען,
בין אַיך פשוט נישט בכח איצט אָפּצוקלייבן און אויסצוסדרן. גיב אַיך אַרויס
די לירישע סעריע לידער „ווידערוואַקס“ געשריבן פון יולי 1950—יולי 1952.
זיי זיינען כמעט אין דער זעלבער פאַרעם, נאָר מיט מאַנכע גאַנץ קליינע
ענדערונגען און אַויך כמעט אין זעלבן סדר, לויט ווי זיי זיינען געווען גע־
דרוקט די לעצטע צוויי יאָר אין „לשון און לעבן“.

וויסענשאַפֿטלעך חמשה עשר באב 1952.

הושע

נישט קיין אַרט מער צווישן מענטשן ער געפינט.
נאָר בייזקייט און ליגנט לייענט ער פון יעדן אויג,
דער קלאַנג פון זייער וואָרט געשפּאַלטן און הויל,
חניפה און כיטרע יעדער הכנעה־פּאַרבוּיג.

ס'איז די גאַנצע שטאַט איין סארפּנדיקע קייט,
פון גניבה, גזילה, שקר און אומרעכט;
מיט כוח גייט דער שטאַרקער, מיט פּאַלש דער שוואַכער,
און ס'איז דער כּהן פּונם קעניג דער לייב־קנעכט.

אויף אויסגעלאָסענע פּיס שטייט גאַנצע שטאַט!
אַ באַהאַלטענער בית־זוונות ס'איז יעדעס הויז!
און אין בית־המקדש קומט מען זיך באַזווייזן,
וועמענס זונה, אַנגעצירטער, זעט בעסער אויס.

זאָט איז די שטאַט, אַ גאַלד־געגאַסענער געץ!
און דער נביא, ווי מיט ביינדלעך, שפּילט זיך מיט רייד!
נישט קיין רו דאָ ער וועט שוין געפינען מער,
אַפֿ־רייסט־זיך זיין האַרץ ווי פון סארפּנדיקער קייט.

און ווען פון שטאַט אַרויס אַן אַנטלאָפּענער, —
אַ משוגנער הונט צו פּאַרקריכן זיך אין אַ הייל, —
נישט גאַטס ווערטער שפּירט ער טריפּן פון זיין מויל,
עס סלינען זיינע לעפּצן מיט גיפּטיק געהייל.

תּאוּהדיק וואָסערט זיין מויל בלוטיקע רייד,
שאַרפע מעסער שפיצן בליצן זיי פון זיין בליק,
אַ פּאַרביטערטער פּאַרבייסט ער די ליפּן,
דעם גיפּט אין בלוט אַריין צו שפּריצען זיך צוריק.

נישט שטראָפן דעם מענטש, נישט אים אויסצובעסערן,
תאוהדיקע ביטערקייט ברענט זיין אינגעווייד!
אַ פלעדערמויז פאַרקאַלטנט אין זיין באָרד —
צעפלוידערט זיין מויל שוואַרץ צעפלאַטערט מיט רייד:

„גנב און גולן און שקרן ס'איז דער מענטש,
אַ גיפט־מישער דער כהן מישנדיק גאַטס בלוט,
און טלית פון תכלת, וואָס דער שופט טראַגט,
צוצודעקן דאָס אומווערדיקע וואָס ער טוט.

„אַ, אַזאַ מין שטאַט וואָס גייט זי אים נאָך אָן?
זאַל זי דאָך אונטערגיין אין איר אייגענעם שמוץ!
אַלצדינג איז מסחר אויף וואַגשאַל פון נואף,
גאַלדשטיקלעך איז צעקלונגען זייער גוטס.

„אַזעלכע מענטשן, וואָס גייען אים אָן נאָך?
ביליק געשניצטע געטשקעס פון פאַרפּוילטן האַלץ!
לויטן זאַלברייח פון די געשמירטע לייבער,
הייבן זיי די נעזער זייערע הויך און שטאַלץ.

„אַז הייליקער איז דאָך שוין די זונה אין שענק,
וואָס פאַרקויפט אָפן איר לייב פאַרן ביסן ברויט,
איז נישט דער פּרופּור־זייד, וואָס פאַרדעקט די שאַנד,
אַנגעזאַפט מיט בלוט פון עלנדקייט און נויט — — —“

און ווען אויסער דער שטאַט, אין הינטער־געסל,
ביים פּראַסטן פאַלק זיצן ער בלייבט אין שענק ביים וויק,
צעפּינקלען זיינע אויגן בעכערס צוויי פולע,
מיט בלוטיקן צאַרן שוימיק איבערצוגיין:

קעבס־ווייב אויף שויס, גלאַז אין האַנט זיצן זיי דאָ,
און אין דער היים פרוי און קינד הונגערדיק אויסגיין,
אַ פאַרדינסט פון מאַרגן פאַרטרונקן שוין היינט,
איז דאָס לעבן פאַרמשכנט ביים שטן אַליין!

און ווי קאן דאָס אַנדערש זיין, אַנדערש ווערן,
אַז דאָס איז דאָס פּאַלק — — — פּאַרצייט זיך ביטער זיין מויל,
אין זיין פנים, אַ גענאַרבטע פּאַרמעט פעל,
יעטווידער פּאַלט צעשריבן פול גיפטיקן גרויל.

אַ פולער לאַגל אין טונקלען ווינקל דאָ,
איז פּאַרצויגן זיין האַלז אַ פולער מיט געוויין ;
אַז נישט אויסשריייען די ווערטער פון אים,
ווי אַ משוגע-הונט — די צונג צווישן די ציין —

פון האַנט צו האַנט קלינגען פריידיק די גלעזער,
פול איז דאָס ווייך-הויז מיט תאוה און מיט געזאַנג,
צו זיין קני שאַרט זיך צו האַלב נאַקעט אַ פרוי,
און קוקט אויף אים נישט מיט אויגן — מיט ציין-געבלאַנק !

ווי זי קוקט דאָס אים אַדורך, ביז טיף אויפן דנאָ,
מיט אירע ציין זי וואַלט אים געשפּאַלטן אויף צוויי !
און פון זיינע אויגן קוקנדיק אויף איר,
ווי אויסגערונען ס'וואַלט פון אים זיין גאַנצער וויי.

איר קול ווי ס'גיסט זיך איבער זיין ביטער האַרץ,
זיסער האַניק ס'וואַלט פון אירע ליפן געטריפט !
שווערע גיין-גאַלד טראַפן פון לויטערן קלאַנג,
וואַלטן געזונקן אין אים אַלץ טיפער פּאַרטיפט :

„ . . . נישט פון אונז דאָ, דו ביזט איינער פון אויבן,
ס'זיינען פּאַרלאַפן דיינע אויגן נישט פון וויין ;
אַז לעבן עס וויל דער נידריקער מענטש,
מוז ער שוין אַ שלעכטיקייט אין לעבן באַגיין.

„דו, נישט בעסער מיר קאַנען מאַכן די וועלט,
ווי גאַט האַט זי באַשאַפן זי איז גוט אַזוי ;
וויפיל ביזע ענויים עס איז דאָ אין איר,
אַזוי פיל מער תענוגים עס טראַגט אין זיך די פרוי.

„די בייזע ביטערקייט פון דיינע ליפן,
כ׳וועל זיי אויסקושן מיט די זיסקייט פון מיין מויל,
און ווען דיין קינד וועט צאָפֿלען אונטער מיין האַרץ,
וועט אַרויס פון דיינעם דיין צאָפֿלדיק גרויל.

„אַ פּראַסטע פּרוי איד בין און ווייס עס גענוי :
ברויך מען דען בעסער מאַכן וואָס גאַט האָט געמאַכט ?
און ווען איר קאַפּ איז אין זיין שוויס געזונקן,
האַט ווי אַ לאַך־טויב זיין האַרץ פּריידיק אויפגעלאַכט :

„איך וועל דיך פאַרקנסן צו מיר אויף אייביק,
איך וועל דיך פאַרקנסן צו מיר מיט רעכט און גנאָד,
און ווי גאַט האָט ליב די קינדער פון ישראל,
וועל איך דורך דיר ליב קריגן דעם מענטש און די שטאַט.

„אויף דיינע ליפן וועל איך וועגן דאָס וואָרט,
אין דיין לייב וועט לעבעדיק ווערן מיין געפיל,
און אויף וויפיל דער מענטש קאַן עס דערטראַגן,
מיט לייב און לעבן דערפאַר צו ראַנגלען — מיין ציל.

„אַ, ס'קאַן אויך גערעכטיקייט ווערן אַ געץ,
אַ בעל־תּאוה־רוצח ווער עס דינט דערצו !
יאַ, נישט בעסער מיר קאַנען מאַכן די וועלט,
אַבער הייליק פּראַסט ווערן ווי דאָס פּאַלק, ווי דו.

„ווע, ווי אַ קינד אונטער לעפעלע פון האַרץ,
צעוואַקסט אַ וואָרט אין מיר, ווערט לעבעדיק און גרויס —

אַ פולער בעכער האָט לבנה געהאַנגען,
ווען די לעצטע פון וויין־הויו זיי זיינען אַרויס.

אַנגעגאַסענע מיט ליבשאַפט און מיט פּרייד,
ווינקן די שטערן מיט גיין־גאַלד צעבלינקטן ווינקן ;
האַלט אַ פּרוי אים נ'אַרעם, אַדער אַ מלאך ?
באַפֿליגלט, צי באַרוישט, טרעט זיין שריט אַזוי גרינג ?

אין טול-שלייערס זיידענע, ליכטיק בלויע,
אן איינגעהילטע כלה, שטייט שטיל די שטאט,
און זיין הארץ צו איר, אן איבערגייענדיקס,
פול מיט רחמים, מיט דערבאָרמונג און מיט גענאָד.

נישט געשריבענער בריוו

פאַר יודיע

I

נאָך וואָס שרייבן דיר דען אַ בריוו,
אַז אַן אות צו דיר מיין יעדעס גליד ?
מינע געדאַנקען אַרום דיר,
גראַמען גע'זיווג'ט אין אַ ליד.

און ווי דו זאָלסט נישט זיין צו מיר,
צוריקגעהאַלטן אַזוי און שטייף,
איך הער דאָס קלאַפן פון דיין האַרץ —
אַ מאַרזע-באַנד וויקלט זיך מיין שליף.

II

אַ, אַז אַ ליגנט עס איז שוין
יעדעס וואָרט, ווען ס'איז אַרויסגע'רעדט !
און איז אַ ליד נישט פון ווערטער,
אַ מענטש דען נישט, ערלעכסטער פאַעט ?

אויף גאָס דרויסן פאַר מיין פענסטער,
אַזוי ליבלעך שפּילן זיך צוויי הינט,
אַ, ווי בין איך זיי מקנא,
ווי ערלעך זיי זיינען דאָס אַצינד.

III

אַ הונט געבונדן אויף אַ קייט,
ווען ער צעוויינט זיך אין לבנה-נאַכט — —
האַט דען ווען שוין וועלכער פאַעט,
אַזאַ ליד צו לבנה פאַרטראַכט ?

א. ווי נידריק עס איז דער מענטש,
אז זיין ליבע צומאל איז געדאנק;
און ווילאנג געדויערט ער דען,
קוים ווי ס'פארביישלענגלען פון א שלאנג.

IV

— ביי יעדן ריר פון טיר כ'גיי זען,
צי שטייסט דו נישט דרויסן אויף דער שוועל?
עס האט קיינער נישט אנגעקלאפט,
מיין הארץ איז עס וואס קלאפט אזוי שנעל.

— שא, פאלט נישט שארכנדיק אראפ,
פון דיר א פלינק צוגעשיקטער בריוו?
נישט אפרייסן ס'זאל זיך מיין הארץ,
האלט איך מיין אטעם איין אזוי טיף.

זיבן מאל אַרומוויקלען מ'קאָן די ערד

זיבן מאל אַרומוויקלען מ'קאָן די ערד,
מיט די געדאַנקען וואָס איך טראַכט פון דיר ;
וועסט דו אין וויקעלעך זיי צעשניידן,
ווען אַ קינד דו וועסט אויסטראַגן פון מיר ?

זיבן מאל אַרומוויקלען מ'קאָן די ערד,
מיט די געדאַנקען וואָס איך טראַכט פון דיר ;
וועט מען מיט זיי מיין קבר אויסמעסטן,
נשמה-ליכטלעך אַנצוצינדן נאָך מיר ?

זיבן מאל אַרומוויקלען מ'קאָן די ערד,
מיט די געדאַנקען וואָס איך טראַכט פון דיר ;
אַ צאָפּלדיקער פּויגל אין פּאָדים —
מיין געדאַנק ער פאַרפּלאַנטערט מיך, איך שפּיר !

זיבן מאל אַרומוויקלען מ'קאָן די ערד,
מיט די געדאַנקען וואָס איך טראַכט פון דיר ;
און קוים אַ זיבן שפּאַן ס'ציט זיך דער וועג,
וואָס פאַרוויקלט מיין טריט ביז פאַר דיין טיר.

די באגעגענונג (טאָנעט)

אַז עס דאַכט זיך מיר, דו ביזט עס דאַרטן, יענע פרוי,
ווערט אַ הימל פון ביסעלע בלוי אין מיינע אויגן,
און מיט שווערע וואַלקנס עס ווערט באַלד איבערגעצויגן,
אין מיינע פאַרטונקלטע אויגן דאָס ביסעלע בלוי.

אַבער באַלד אַ וויגנדיקער גאַנג, דיינער, גענוי,
גלייך אויף וואַג-שאַלן עס וואַלט זיך מיין לעבן געווויגן!
און מיינע צוויי אויגן — איין געשפּאַנטער רעגנבויגן,
וואַלקנס, ווען ס'קומט זיי אַקייגן די זון, פונקט אַזוי —

אַ הימליש-בלויער ווונדערלעכער פאַראַדע-טויער,
פון אונזערע פאַרפלאַכטענע בליקן אויפגעשטעלט,
אַרום אונז אַ שטילע שטייט ראַפּטיס די גאַנצע וועלט.

אַזוי גייען צוויי פון אונטער אַ חופּה אַפּויער,
דעם שפּילנדיקן אַרגל טרעטן אונזערע טריט,
גאַט אַליין איבער אונזערע קעפּ דעם האַפּן שיט.

א שאד א רגע צו פארלירן

אז דו פילסט דעם צאָפּל פון מיין האַרץ אונטער דיינעם,
וועסט דו דאָך אַ צאָפּלדיק קינד פון מיר אויסטראַגן,
איז עס דאָך שוין בעסער אַז פון יענע ליפעלעך,
דו זאלסט זיך דערוויסן וואָס אַצינד כּוּויל דיר זאָגן.

אַז יעדע רגע אַן אויפהער איך טראַכט נאָר פון דיר,
בין אויסגעפילט מיט דיר ווי דיין טראַכט וועט עס ווערן,
וועסט דו שוין מיט געפלאָפּל פון יענע ליפעלעך,
מיינע נישט פאַרשטאַנענע רייד דעמאָלט דערהערן.

וואָלט איך יונג געווען, איבריך געווען וואָלט יעדעס וואָרט,
איצט אַז כּ'בין אַלט — אַ שאַד אַ רגע צו פאַרלירן!
און מיין געוויין וועסט שוין פאַרנעמען אין יענע נעכט,
ווען אונזער קינד וועט ס'ערשטע ציינדעלע דערשפירן.

ליבע ליד

I

כסדר איך באַריר דײך מיט מײנע הענט,
ווייל איך מיין אַלץ, אַ חלום איז עס בלויז :
אפשר איז עס דאָס טראַכטעניש פון מיין האַרץ,
וואָס שפּאַרט אַזש פון מײנע אויגן אַרויס.

ווי זיכער איך וויל דאָס זײן אַז דו ביזט עס,
מיט מײן יעטווידן גליד איך באַריר דײן לײב !
אַבער אפשר מוז מען אַ ריפּ זיך שניידן,
גאַנץ צו דערשפירן ערשט : דאָס איז דאָס ווייב ?

II

חיות אויף אַלע פיר דערגראַבלען מיר זיך,
עפעס אַזעלכע טענער קומען אַרויס — —
איינס־ס'אַנדערע לעבעדיק צו פאַרציקן,
זיך איינגעביסן אין די גאַרגלען — און אויס !

די שאַרפע ציינער, די נעגל, די גראַטשעס — —
גריוועס צעפלאַשעטע אונזער האַר־געקרויז !
און ווען מידע די אויגן עפענען זיך
אַזאַ געפּינקל, אַזוי קלאַר, אַזוי גרויס.

III

דיינע שוואַרצע אַפּלען אין מײנע ליפּן,
טרויבן איינס בײ אײנס שלינג איך זײ אַזוי פלינק ;
אַ פולער וויינישטאַק, קוים אַרומצונעמען,
דײן פולער לײב אַזוי געצײטיקט און גרינג.

פון דײנע ליפּן דאָס זאַפטיקע זיסע,
איך טרינק עס ביזן דנאָ, ביז לעצטן טראָפּ.

און א באַרוישטער אַזוי, אַ צעטומלטער,
אין אַ צעעפנטן תהום איך פאַל אַראָפּ.

IV

ווי אין גאַטס האַנט גלייך דער געקנאַטענער ליים,
לייבהאַפטיקס אויסגעקנאַטן פון אונז אַצינד,
זע, פון מיין אַטעם איבער דיינע ליפּן,
אונטער דיין האַרץ קאָן לעבעדיקן אַ קינד.

מיט וואָס ווייניקער און ווונדערלעכער נס,
אַז מענטש פון מענטש ווערט געבוירן אַזוי,
פון לייבהאַפטיקער ליבשאַפט פון לייב צו לייב,
ווי פון גאַט מעוברת ס'ווערט אַ יינג־פּרוי.

V

אַ, די מענטשן ווידער ליבן צו קענען,
מיטצושרעקן מיט זייער גרויל און שרעק,
איבער יעדער בהלה וואָס קאָן קומען,
זאָל פון אימה־ציטער מיין האַרץ מיר אַוועק — —

צו שטיין איבער דער ערד ווי איבער אַ וויג,
ווען צו ציינדלעך ס'גייט אַ קינד און ס'שרייט און וויינט,
אַז ווערן ס'זאָל אַדורכגענומען מיין האַרץ,
ס'האַט זיך מיט דיינעם גע'זיווג'ט און פאַראיינט.

VI

איז עס די אומענדלעכקייט פון דער ליבע,
אַדער דער פּלאַנטער, וואָס קניפט און פאַרשליפט?
וויל איז דעם מענטש, ווי אַ בוים זיינע פרוכט,
ער נישט באַגרייפט ווי ס'ציטיקט און רייפט.

עס איז גאַט, וואָס פאַרשטייט דעם צאַפּל פון האַרץ!
מיר קוים אין געציטער פון הויט צו הויט,
דערפילן שטאַרקער די אייביקייט פון וועלט,
ווי דעם פּחד פאַרן אייגענעם טויט — — —

נישט געדאנקען מער, נישט געפילן

נישט געדאנקען מער, נישט געפילן,
לייב ביי לייב דאָס לעבן דערפילן ;
פאַר שפּילכל קינד זאָל זיך שפּילן,
לייב און לעבן אַוועקצוגעבן.

נישט ביי דער זייט מער שטיין, דערנעבן,
ווי אַ פרעמדער זיך צוצוקוקן,
ווען בלוטיק און ווילד מסוכן
איבער דער וועלט ס'מעסער נעמט צוקן.

פון שרעק צעציטערט און צעליטן,
שטיין איך וויל אין בלוטיקן מיטן ;
דאָרט וווּ די ווונד ווערט געשניטן,
לייב און לעבן אַוועקצוגעבן.

אַזוי־אָ ווי ס'איז, איז דאָס לעבן,
און אַנדערש וועט עס שוין נישט ווערן !
זאָל דאָך די פרייד אונז נאָך געהערן
פון געאייביקטן ווידערקערן — — —

ווי ווונדערלעך ווי שוין, ווי שענער !
דער שכל, צי משיג זיין קען ער,
די רגע פרייד פאַר איינציק יענער,
לייב און לעבן אַוועקצוגעבן —

ס'איז אַ שפּילכל דאָס לעבן !
לאַמיר דערמיט ווי קינדער שפּילן,
נישט געדאנקען מער, נישט געפילן,
לייבהאַפטיק אַזוי עס דערפילן.

מענטשן צוויי

(קליינע גרויס־שטאָט־באַלאַדע)

בלינד שטייען די מויערן, מיד ציען זיך די גאָסן,
און מיליאָנען, מיליאָנען לויפן זיך פאַרביי,
און ווי אין אַ שפיגל איינער קייגן אַנדערן,
עס בלייבן שטיל שטיין מענטשן צוויי.

עס רייסן זיך מיליאָנען פון עק וועלט צו עק וועלט,
אויף פלאַטער פון ווינטן און אויף רעדער געדריי,
און אייביק און געהייליקט, לויטער ווי אין שפיגל,
בלייבן בלויז שטיין מענטשן נאָר צוויי.

ווי ווונדערלעך זיי קוקן, גלייך אַ נס גייט געשען,
אין זייער בליק ווערט געבוירן די וועלט אויפסניי!
דאָס גאַנצע לעבן ס'איז דער ווונדערלעכער רעם נאָר,
פאַר געשפיגל פון מענטשן צוויי.

וועמען אַרט עס, אָו אין טויזנט שטיקער צעשפּליטערט
אַ דריטער אַ שפּליטער פון זיי?
וועט צווישן מויערן, בלינד ציענדיקע גאָסן,
נאָך איינער ציען מיד פאַרביי —

* * *

דורך טויזנט טירן מען גייט צו דער געליבטער,
אָבער דורך איינער בלויז צוריק מען גייט אַרויס!
גליקלעך איז יענער, וואָס נאָך „טויזנט און איין נאַכט“,
אַרויסקומענדיק, ער ווייסט נאָך, וווּ איין וווּ אויס.

מיט טויזנט דורות איז מען פרידיק צעשפיגלט —
אַרום זיך, אַרומדרייענדיקער לאַבירינט!
צו דערלעבן, איבער הונדערט און צוואַנציק יאָר,
איבערצולאָזן נאָך זיך אַ וויינענדיק קינד.

טויזנט געדאַנקען און געפילן נאָך מערער — —
מען מוז דאָך האָבן עפעס צו האַלטן זיך פעסט!
נישט אַוועקצופליען ווי פלעווע, כאַטש בלייבן
אַן איינגעבויעט הערל אין אַ שוואַלבען נעסט.

„כלה-מתנות“ . . .

מיין מאמעס שנירלעך פערל

מיין מאמעס זיבן שנירלעך פערל — —
יעדע אָפּגעציילטע פערל אויף שנירל,
פון איר תחינה אָן אויפגעצויגן טרערל.

שבת פרי פון אונזער הויפל דאָס טירל,
שטיל אָן עפן אויף עס האָט זיך געגעבן,
אין גאַנצן אַרום קיין שאַרד נישט, קיין רירל.

אָ גרעזל אַ הויב עס זאל זיך דאָס געבן ;
די ערשטע ס'איז מאַמע אין שול געגאַנגען,
טריט ביי טריטל מיט סידור איד דערנעבן.

ר'איז נאָך דאָ דער שריט אין מיינע געזאַנגען !
אַבער פון תחינה ס'פערלמוטנע טרערל ?
אפשר אַרום שכינה־האַלז אויפגעהאַנגען,

האָט גאָט מיין מוטערס זיבן שנירלעך פערל.

די באַבעס בראַט

(דעם הייליקן אַנדענק פון מיין שוועסטער)

ווען עס האָט די באַבע איר ברוסט־טיכל
אין אַ שטערן־טיכל זיך אויפגענייט,
איר צירונג צווישן אייניקלעך פאַרטיילט :
וואָס ברויך זי נאָך די נאַרישע שמאַכנעס,
זי געהער דאָך שוין צו די אַלטע לייט . . .

אונזער צימעלען האָט זי געגעבן
די באַמבלדיקע אוירינגלעך די צוויי,
אין שול צו פירן קומען ס'וועט די צייט ;
און פאַר אַ גוט אויג זי צו באַהיטן,
נאָך צוגעלייגט דעם בראַנזעלעט דאַביי.

די שענסטע איז דאָך צימעלע געווען !
און דער רויטער רובין אין בראַנזעלעט,
ווי וועט ער פאַסן איר פולן אַרעם,
ווען שבת נאָכן שלאָף מ'גייט אויף „כיבוד“,
איר שלאַנקן גאַנג שטיל נאָכקוקן מען וועט.

בלויז די צימעלעך אין אונזער משפּחה,
מ'האַט גאַנצע אוצרות פאַרטיילן געקענט !
האַט באַבע געטיילט קייטעלעך, האַלז-בענד,
פולע רייפלעך, פינגערלעך — פולע הענט !
און עס האָט גאַרנישט גענומען קיין ענד.

נאָר איין בראַשיל זיך איבערגעלאָזן,
איר ערשטע כלה-מתנה געווען !
און נאָך אויף איר אור-איניקלס חתונה,
אין בראַשיל אויף איינגעפאַלענער ברוסט,
ווי אַ כלה האָט באַבע אויסגעזען.

* * *

ווען אין גאַז-קאַמער מען האָט געפירט,
אַ פאַרבראַכענע אירע שלאַנקע הענט,
ווי האָט מיין שוועסטער דעמלט אויסגעזען ?
רויטער רובין פון באַבעס בראַנזעלעט,
האַט זון אויף הימל נקמה געברענט — — —

פון זעקעלע קרעלן, פון פאַרשטייפטן,
וואָס אין אויבערשטן שופּלעדל געלעגן,
פאַר טעכטער, פאַר שנירן, פאַר אייניקלעך
שנירלעך קרעלן אויפציען מיר פּלעגן ;
נאָך פון דער עלטער-באַבעס ירושה,
איז עס אויבן אין שופּלעדל געלעגן.

קלייניקע אַזעלכע, רויזלעך מאַטע,
און גרויסע קיילעכדיקע, בלוטיק רויטע,
און קאַנטיק בלייכע, אויסגעזויגענע,
אַראָפּגעצויגן פון האַלז פון אַ טויטע,
אויפציען מיר פּלעגן אין שבת-צונאַכטן,
אויף זיידענע שנירלעך בלוטיק רויטע.

אַז צעשיטן עס פּלעגט זיך אַ שנירל,
און אונטערן טיש זיי צוזאַמענקלויבן,
ווער די בלייכסטע, די קליינסטע געפינען,
אַמייסטן די באַבע דערפאַר פּלעגט לויבן.
אונטער אונזער טיש ווי די ים-טויכער,
פּלעגן מיר די קרעלן צוזאַמענקלויבן . . .

כלות צו באַבעס קרעל מ'פּלעגט צו קלויבן !
שוואַרץ-גלאַנציקע האַר, שוואַרץ-פּלאַמיקע אויגן,
און די ליפּלעך זיידענע, צעגלאַנצטע,
צניעותדיק פאַרשנירלט, באַזונט פאַרצויגן ;
שוין דעמאָלט אונטערן טיש זוכנדיק,
געזען כ'האַב דיינע האַר און דיינע אויגן —

צעשיט איז דאָס זעקעלע מיט קרעלן,
די שנירלעך פון טויטע אַראָפּגעצויגן,
ווי אַזוי קרעלן פאַר דיר געפינען,
אַז בלאַס אַזוי און קליין און אויסגעצויגן ?
אַבער פלעגט מיך בחינם באַבע לויבן,
ווען אונטער טיש זוכנדיק אויסגעצויגן ?

ווי צניעותדיק פאַרצויגן, ווי באַחנט,
ס'שנירלעך זיך אַטלעס-זיידן דיינע ליפּן !
איך וועל געפינען די צעשיטע קרעל,
זיי אויפציען און אין שנירלעך פאַרקניפּן ;
איך פיל יעדע געפונענע קרעל שוין,
רויט און קיילעכיק גרויס אויף מיינע ליפּן.

דער אַמעטיסט-רינג

ער איז אַזוי שייך דער הימל פאַר מיין פענסטער,
נאָך קינמאַל אַזוי איך האָב אים גישט געזען,
גלייך אַ שטיק פון דיין ענטבלויזטן לייב אַזוי שייך — —
וועסט דו אים היינט אויך אַזוי קענען זען ?

מיט מיינע בליקן דאָס פּיצעלע פון הימל,
איך שנייד אויסעט און שיק עס דיר אַהין,
עס איינצופאַסן אַן אַמעטיסט אין אַ רינג,
ברוינלעך-בלויילעך דורכגליט וויאַלעט-קאַרמאַזין —

וואַרעם צוגעדעקט מיט וואַלקנס איז דער הימל,
אַ חלום וואַלט אים פאַרמאַטערט זעט ער אויס,
נאָר דאָס שטיקעלע ענטבלויזטע, וואָס מען זעט —
גאַנצער זון-אויפגיי שיינט שטיל דערפון אַרויס.

און דאָס ערשטע טויבן-געקרייז פאַר מיין פענסטער,
ווי קומט עס היינט אַזוי באַגינענדיק פרי ?
איז זייערע קרייזן איך פאַס עס טאַקע אין,
און שיק עס דיר אַריבער מיט זייער געפלי.

אָקוואַמאַרין (פאַר דיין „האַלידעײ“)

און ווען דווקא צו מיינע אויג-אַפֿלען,
עס פאַסט דער איינגעפאַסטער אָקוואַמאַרין,
לייג איך זיי אַרײַן אין גאַלד פון דיינע הענט,
און דורך די שפּאַלטן פון פינגער דיינע,
צעבליצט דער אַרום אין צעבלוילעכטן גרין.

און דאַרטן ביים ים, אַז דו וועסט קוקן אויף אים,
טיפער ווי אין ים וועסט דו קוקן אין מיין האַרץ :
ווי ס'ברויזט דאָס רוגזהדיק אויף ווילד צעשורגעט,
און ווי שטיל פאַרשוויגן מיט אַמאַל עס ווערט —
אַ פינקלדיק פאַרשטיינערט איינגעפאַסטער קוואַרץ.

אַ קריסטאַל

פון מיינע אויגן די טרער געפאַלן אויף דיין האַלז,
אויף „גאַלדענער קייט“ אונזערער הענגען צו בלייבן,
אַ קלאַר געצויגענער לאַנג געשליפענער קריסטאַל —

פון זאַנפטן פאַלטן צווישן די בריסט טיף אין האַרץ אַרײַן,
ליכטיק צוצעפינקלען און אין דיין בלוט צערינען,
אונזער געראַנגל-צאַפֿל צווישן זיין און צעפאַל.

און אַז אַ קינד מיינס וועט זייגן מילך פון דיין ברוסט,
זאָל באַמבלען שווער און פינקלען אין זיינע אייגעלעך,
דער קלאַר געצויגענער לאַנג געשליפענער קריסטאַל.

צווישן דער פולער שפע פון דיינע זאַנפטע בריסט,
לעבעדיק צעצאַפֿלט מיט הענטלעך און מיט פיסלעך,
פול געצויגענע אייגלעך צעפינקלט מיט טל.

דאָס גינגאַלדן הערצל

נישט אויף גילדן קייטעלע גינגאַלדן הערצל,
מיין בילדל אינעווייניק אַרײַנגעקלעבט ;
נישט אַ דימענט באַזעצטע ציטער-נאָדל,
פון דיין יעדן אַטעם תּאוהדיק אויפגעשוועבט.

פילסט דו דאָס קלאַפּן פון מיין האַרץ אין דיינע הענט.
גילדן עס העמערט זיך גינגאַלדן געדינט ?
עפן עס דאָך אויף, וועסט אינעווייניק דערווען.
דאָס אַריינגעקלעבטע בילדל פון אונזער קינד.

דער געהעמערטער זילבער־ריפּן
(אַ ווייטשעפּל־געסל־באַלאַדע)

עס האָט רבי עקיבא די שטאַט ירושלים,
אַ גאַלד־דיאַדעם פאַר זיין ווייב געלאָזט אויסשמידן,
איך וועל כאַטש ס'געסעלע דאָ — אַ זילבער־ריפּן,
אין געשטילטע סודות געשמידט און אין פרידן —

עס האַמערט אַרום דאָ די שטאַט מיט טויזנט האַמערס,
דאָס פראַכן פון בלאַז־זאַק צו הערן פון ווייטן,
אויף די הענט, אויף די פיס פון אירע קנעכט און שקלאַפּן,
קאָועט שטאַט אַצינד איזן געשמידטע קייטן.

דו, מיר וועלן וואַרטן ביז שטיל ס'וועט ווערן די שטאַט,
ביז לבנה דאָס געסל דאָ וועט דערגרייכן,
און די טונקלע שרעק, וואָס שלייכט שטיל אַרום דיין האַרץ,
וועט מיט לעצט קריכנדיקן שאַטן פאַרבלייכן.

איז לבנה נישט אַן אַפּשיין פון יענעם סאַפּיר־שטיין,
וואָס נאָר איין בליק אויף אים און ס'האַרץ טוט עני היילן ?
אין אַזעלכע שרעק נעכט, האַלטנדיק מיך אויף אירי שויס,
פלעגט מאַמע פון דעם אידלשטיין מיר דערציילן —

שאַ, שוין ציט זיך דער הימל־פאַס שמאַל אַרום דיין קאָפּ,
טונקל־געהעמערט אַ טולע־זילבער שטרייפּן ;
און יענע צעווינקלטע מויער, בלוי צעשאַטנט,
ווי זי פאַסט דאָס צום ווינקל פון זיינע שליפּן.

ווי בולט עס סטאַרטשעט מיט געשליפענע קאַנטן,
אַ פאַרהילטער סוד וואַלט זיך וווּ דאָ באַהאַלטן ;
געשפיצט אויפגעציקט מעסער פון „טויזנט און איין נאַכט“
גראַווירט, אַמאַליע־צעגלאַנצט, אימה־געשטאַלטן.

מיט יעדן פלינקן דורכלויף פון אַמניבוס היגטן,
בלייכט עס פייכט אויף מיט טוי באַלאַפענע אַפּאַלן ;
שעמעווידיק לאַזט ס'געסל די שוואַרץ-אַפּלען אַראָפּ,
ווי אין ווירויכיקן לאַמפּיאַדן-צעשטראַלן —

ס'ציילט שטאַט די נאַכט-לעמפּ שוין — פּאַטשערקעס פּאַר
שלאַחו גיין

און דרימלט כסדר איין אין מיטן ציילן,
פּאַלט אַנידער אויף קני און כאַפּט זיך ווידער פלינק אויף,
אויף שפיץ-פינגער ערגעץ-וווּ וויכטיק צו איילן — —

איז אַ שוואַרצע קאָץ דורכגעלאַפּן צווישן אונז,
אַ צעפינקלטע מיט אויגן צוויי סאַפּירן ?
וועסט דו מיר אין טונקל פון נאַכט, איך דיך אין בלענדל פון טאַג,
אַדער גאָר — איינער אין צווייטן זיך פאַרלירן — — —

שאַ, די לבנה איז אַצינד הויך איבער דיין קאָפּ,
אין געהעמערטן רייפּן פונקט אינדערמיטן,
אַ קעניגן אין דיאָדעם ביזטו אויף מיין שויס,
בלויז דיין ווינקל ליפּ צוקט אַזוי צעלירן —

וואָגן עס די שוואַרץ-צעגלאַנצטע אימה-געשטאַלטן
מיט געצוקטן מעסער דיך איבערצושרעקן ?
ווי עמאַליע זילבעריק ס'בלייכן דיינע שלייפּן
ווי זיי וואַלטן אַ סוד אין די ווינקלען פאַרשטעקן — — —

עס האָט רבי עקיבא די שטאַט ירושלים,
אַ גאַלד-דיאָדעם פאַר זיין ווייב געלאַזט אויסשמידן,
איך וועל כאַטש ס'געסל דאָ — אַ זילבער רייפּן,
אין געשטילטע סודות געשמידט און אין פרידן.
אַ ציטער נאָדל

ס'ציטערט אַ בליק איבער באַוועגטער ברוסט —
אַ ציטער נאָדל אַ דימענטן-באַזעצטע !
טיפּער ווי שאַרפּסטער שפיץ ס'קאָן גיין אַ בליק,
אַרויסגעשפיצט פון צווישן וויעס באַזעצטע.

בלוטיק צעקרעלט ווי פון א נאָדל-שפיץ,
פון א פאַרשטאַכענעם בליק אַ האַרץ קאָן ווערן ;
אַ ציטער נאָדל, אַ צעשימערטע,
אַ צעגליטער בליק אין געפינקל פון טרערן.

דעגנבויגן-רינג

פאַרוואָס פאַסט מען דען איין איידל־שטיינער אין רינגען
און מען ברענגט זיי כלה־מתנות צו די געליבטע ?
— טוליענדיק־טליענדיקע, שטיל אויסגעגאַנגענע,
פאַרשטיינערט שוין, לייכטן נאָך אַלץ די איידל באַטריבטע —

צווישן די וויעס זייערע פאַרקוועטשטע טרערן,
אונטער דער ערד נאָך טליען זיי פאַרשאַטענע זונען !
רובינען־אָדערן ציען קאַלט פאַרשטיינערט,
ליבע־פאַרשעמטע, בלוטן אויפשוידערדיק גערונען —

אין אַזאַ איידל־שטיין ס'שפיגלט זיך די געליבטע,
און אַ געאיידלט פאַרשטיין גייט אויף אין אירע אויגן ;
ס'ווערט איח האַרץ מיט ליבשאַפט אַנגעפילט, מיט גוטסקייט,
פונקט ווי גאַט, ווען געקוקט ער האַט אויפן רעגנבויגן.

און איז נישט דער רעגנבויגן גאַטס רינג אפשר גאַר,
אַן אויסגעזעצטער גאַנץ מיט אַפּאַלן, מיט סאַפירן — —
און ערשט ווען זיין גרויסער דימאַנט, די זון, פאַרדעקט אים,
קאָן מען זען זייערע איידעלע שטילע קאַלירן ?

דער רינג פון האַסורן

בויערט מען דיר אַן אויער דין צו פאַרשקלאַפּן,
אָדער ציט מען דיר גאַר אַ רינג דורך דער ליפּ ?
איך פיל ווי דו אויפשוידערסט, דו ווילסט אויסשרייען — —
אַ, דו ביזט דאָך פון מיינע ריפּן אַ ריפּ.

יא. עס געבויערנט זיך טיף אונטער דיין האַרצן
אַ מיידעלע, אַ יינגעלע — אַ צווילינג?
פאַר דיין בוירעדיקן פינגער אין מיין האַרץ,
כ'נעם פון הימל אַראָפּ דעם סאַטורן-רינג.

דאָס פּלאַטאַנישע פּלאַטין-רינגל

אַרום פינגער, אַרומגערינגלט אַקאַרשט,
ערשט ציינדל אויסגעביסן,
געזאַלט זיין איר קדושין-רינגל;
און אַ נאַמען טראָגן עס זאָל נאָך מיר,
אויב געוועזן עס וואָלט אַ יינגל.

איז עס גאַר אַ מיידל געוואָרן,
אַ גרויסע — אויף מיין שויס שוין זיצט זי!
און איר פינגער פול איז מיט רינגלעך —
אויסגעביסן ס'וואָלטן ציינדלעך זיך,
אַ גאַנצער טויז אַנטוויינטע יינגלעך.

אויף מאַמעס גאַלדן-קייטל

ווי די מילך פון מיין מאַמען,
וואָס אין מיר איינגעזויגן,
האַט מאַמעס גאַלדענער לייב
געזעטיקט מיינע אויגן.

די מאַמעס ברוסט זייגנדיק,
כ'בין שוין געווען אַ לייטל!
אַ שמשונדל, געבונדן,
אין גאַלד-געפלאַכטן קייטל.

עס גראַבלען זיך די הענטלעך,
פלאַנטערן און געפינען —
פון זונען-לייב מיין מאַמעס,
אַ גאַלד-שטראַל וואָלט גערינען.

די ציינדלעך אויסגעביסן
נ'זייגערל-גאלדן-אויערל!
אויף מאמעס גאלדן-קייטל
געהאנגען שוין מיין גורל —

ס'טיקט און ס'טאקט ווי מאמעס האַרץ,
און ס'פאַרקלעמט, אַ פינגערל — — —
מיט אַפּן מויל כ'זיץ אויף שויס,
נישט אַ קינד — אַ זינגערל.

די קלענפּאַטראַ-קאַמעאַ
(סאַנעט)

נישט אַ גרעסטע פּערל פּון ווונדערלעכסטן שנירל,
צערבן מיט אַ קנירש פּון אירע פּערלדיקע צייך,
אין בעכער פּון שאַרפּסטן וויין אויף דנאַ געלאָזן צעגיין,
איר צופּוסן עפעס אַ בעל-תּאוּה גבירל.

ס'אינערלעכע פּון זיין האַרץ, ווי אַ קרעבס געשווירל,
מיט געשפיצטער שאַרפּער שווערד זיך אויסגעשניטן אַליין,
ער, מאַרקוס אַנטאַניוס, פּון די העלדן דער גלאַריע-שיין,
מיט ליפּ ער זאָל דאָס טון אַ צוק, מיט ברעם אַ רירל.

„ . . . אזוי ווונדערלעך שיין כ'האַב דיך נאָך קיינמאַל נישט געזען,
קלענפּאַטראַ, צו לעבן דאָס לעבן ס'איז ווערט געווען!
די לעצטע ווערטער וואָס געהאַט ר'האַט איר צו זאָגן — —

איצט שניידט זי מיט איר שאַרפּן בליק ווי מיט שוואַרצן גראַניט,
פּון איר האַרצן אַרויס מאַרקוס אַנטאַניאַס שאַטן-שניט —
אויף איר ברוסט אַ קמיע אים אייביק צו טראַגן.

„מזל“ . . .

אַ גאַלדן מוּזוּהלע, אַ מגן-דודל,
צי אַן אויסגעשניטענעם „מזל“ גאַר,
אָדער אפשר דאָס קונציק נאַכגעמאַכטע
האַליווד-שפּילקעלע פאַר די האַר ?

כ'האב לאנג אַמאַל צוויי הינטעלעך געקויפט,
צי איז עס אַ זילבערן חזירל געווען?
און דאָס גליק אין יענע צוויי אויגן,
שטייענדיק איצט דאָ פאַר שויענסטער, כ'קאַנס נאָך זען.

דאָס עליזאַבעט-מענדאָליאַנדל

באַמבלט דאָס מעדאָליאַנדל ליידיק אויף איר ברוסט,
אַדער איז איר האַרץ נאָך גאַנץ אויסגעפילט מיט מיר?
ווי ס'זאָל נישט זיין, איך וויל פון מער גאַרנישט וויסן:
די רינגלעך פון מיין שוועסטער אַראָפּרייסנדיק,
האַט מען אירע פינגער מיט אַראָפּגעריסן — — —

די וועלט איז אַרעם, ווי אויסגעליידיקט זי איז —
אַ האַטענטאַט מיט גאַלד-ציין אַרומגעהאַנגען!
כ'טראָג נאָך אויף מיין לייב צייכנס פון אירע ביסן — — —
ליידיק באַמבלט דאָס מעדאָליאַנדל אויף איר ברוסט
און אין מיין האַרץ — אויף קייטל רייסט זיך דאָס געוויסן.

די באַלאַדע פון די פאַטשערקעס

ביליקע דריי שנירלעך מיט פאַטשערקעס,
פלינק אויף מאַרק געקויפטע אין קערמיס ביידל,
געלעגן זיינען זיך פאַרנעם און איידל,
אין צירונג קעסטעלע פון מיין מאַמען.

פון די דימאַנטן, בריליאַנטן, רובינען, —
די גאַלד-געפאַסטע געשליפענע פלאַמען!
און פון גאַנצן צירונג צוזאַמען,
דאָס טייערסטע די שנירלעך געוועזן.

אַמאַל אין פאַראַרעמטן אונזער שטעטל
אַן אַרעמע כלה ס'איז געוועזן;
אויף כלה מלבושים און מאַלצייט שפעזן
איר גאַנץ צירונג פאַרמשכנט ס'האַט מאַמע.

אין חתונה האַרמידער, צעטומלטן,
פאַרגעסן אינגאַנצן דערפון מסתמא,
און שוין, אין די לעצטע מינוטן סאַמע,
די דריי שנירלעך זיך קויפן געלאָפן.

און פון באַדעקנס ביז צום מצוה־טענצל,
און ביז געפירט מען האָט די כלה שלאָפן,
אַלץ מער די פאַטשערקעס האָבן באַטראָפן — —
ס'האָבן געשאַצט אַרעמע און רייכע.

און די מאַמע מיט פאַרשנירטע ליפן,
צווישן די געסט געזעסן איז אַ בלייכע:
„צו מיינע קינדער כ'בין נישט אַ רוצחה?\" . . .
און געלויכטן מיט שמייכעלע צעליטן.

און ווען אויסגעלייזט ס'האָט מאַמע איר צירונג,
גוט נאַכגעקוקט צי ס'איז קיינס נישט פאַרביטן . .
און אין סאַמעט־אויסגעבעטן סאַמע מיטן,
געלייגט זי האָט די ביליקע פאַטשערקעס.

דאָס גאַלדענע שלאָט

מאַמעס קרבן־מנחה סידור נישט מייז, נישט מאָל,
נישט דאָס זאַלץ פון די טרערן קענען אים צעפרעסן,
נישט פעלן ס'קאָן פון אים קיין איין איינציקער אות;
נאָר ווי אַזוי די אותיות צוזאַמענשטעלן, זיי לעזן,
אַז אויסגעמישט זיי זיינען אין ווילדן כאַאָס.

הירשן־לעדערנע טעוועלעך, וואָס קענען שוין העלפן,
צי די עלפנביין טייבעלעך, קונציק געשניצטע,
און דער פיין געהעמערטער גיין־גאַלדענער שלאָס,
אַז פאַרלאָשן ס'וועט ווערן דער דימענט געפינקל,
דאָס ליכטיק אויפשיינענדיקע פון אות נאָך אות.

ווי אזוי אַרויסלייענען דאָס וואָס גייט קומען,
אַז די קוראַנט-קאַנטיקע ליכטיקע אותיות. —
טרערן-צעפינקלטע פון תחינות און פון חצות ! —
אונזערע בליקן, פאַרטונקלטע, פאַרלאַשענע,
מיט ליכטיקייטן טוען נישט מער קיין פאַרגאַס.

מיט אַראַפּגעהאַנגענע קעפלעך די טייבעלעך,
בלייך און געבלעך דער אויסגעבלוטיקטער עלפנביין,
גלייך אין די הערצלעך אַריין געטראָפּן דער שאָס ;
און אַז אַרויספליען עס וועלן די אותיות.
וואָס האָט שוין צו באַשיצן דער קונציקסטער שלאָס.

פוך-פעדערלעך פון אונטערגעשאַסענע פליגל
פון מאַמעס קרבן-מנחה סידור, פון די בלעטלעך,
אין אַלע פיר זייטן צעפּלויגן אות נאָך אות — — —
זאָל עס דאָך כאַטש בלייבן אין מאַמעס שמוק-קעסטעלע,
דאָס גיין-גאַלדן געהעמערטע קונציקע שלאָס.

דער תנא

(א גמרא-באגלאדט)

יעדן אונט ארויס איז זי אנטקייגן
מקבל פנים זיין איר מאן, איר פרומען ;
אן אויסגעצירטע, מיט צירונג באהאנגען,
ווען פון דער ארבעט אהיים ר'איז געקומען.

האט ער זי אין די צעארבעטע ארעמס,
ווי א הייליקייט גלייך, אריינגענומען ;
זיינע זון-פארברענטע ליפן, א תפילה,
שטיל-שעפטשעדיקע, ווארקעדיק צעברומען :

„דורך יעדער פרוי וואס באגעגנט אויף מיין וועג,
ווי וואלטן מיינע געדאנקען צעשווומען ;
דעם גאנצן טאג אין מיין שווייס-צעטרפטן קאפ,
ווי אין א נעץ זיך צוזאמענגענומען.

„א, ווי זיי צאפלען דאס פאר מיינע אויגן !
ווי כוואליעס אין מיינע אוירן דאס זשומען !
פון דערווייטנס לויכטסט אויף, אן אויסגעצירטע,
נ'הייליקער שטילקייט טוט אלצדינג פארשטומען — —“

און זיין ארעם אונטער אירן — א בלינדער,
איבער בריקל, איבער משופעדיק קרומען,
זיינע געדאנקען ווערן צוריק ליכטיק,
אין זייער שטיבל אהיים, ווען זיי קומען.

דער כוית ברויט, איבער געגרייטן טיש —
א געלייגטער „ערב“ צווישן ווייטסטע תחומין !
רוט ער אויס אזוי נאך וואכיקער ארבעט,
מיט הייליקער ביז נאך האלבער נאכט פארנומען.

איז די זון נישט געזעסן ביי זייער טיש,
אריינגעקומען צו בענטשן במזמן?
און פון פעלד דרויסן, אין שווייס הינט פארפלאַנצטע,
אויפגעגאַנגען אין שטוב זיינען די בלומען.

סעפטעמבער-בלומען

אָסטערס

זייערע פֿאַרבן נישט פון דער זון מער זיי זייגן —
פון געבראַכענע שטראַלן צעטריפטע אין רעגן ;
און פונם געזאָנג פון די שוואַלבן זיי הערן,
נישט די פרייד פון אַנקומען — דעם וויי פון געזעגן.

שטייען זיי גאַנצע טעג הכנעהדיק שטילע —
איין לאַנגע בין-השמשות שעה ס'וואַלט זיך געצויגן !
נאָר אין אַלע פֿאַרבן צעשפּילט, שלאַנק און שטאַלץ,
אַ בין אַנגעפּלויגן, זייער זאַפט צו זויגן — —

כריזאַנטעמעס

די ווייסע כריזאַנטעמעס, אַנגעזאַפטע, שווערע,
באַפּלאַטערט אַ זומער־פּייגעלע מיט לעצטן פּלי ;
אויף אַן אַפּגעריסן בלעטל, געבלאַזן פון ווינט,
פּאַלט עס ראַפּטים אַרויף, ווי אויף פּלאַטערדיקע זי.

איז עס דער גערוך פונם טויט, וואָס איז אַזוי זיס ?
ווי פּריידיק, ווי לוסטיק ס'צאַפּלט אויף מיט לעצטן צוק !
די ווייסע כריזאַנטעמעס שטייען פאַרמאַטערט מיד,
ווי זיך נישט צו באַפּרייען מער פון אַ שווערן דרוק.

דאליעס

דעם טויט, וואָס זיי טראַגן אים שוין טיף אין זיך,
ווילן זיי איבערשרייען מיט די קאַלירן ;
זייער גאַנצער דופּט, אפּנים, פאַרנוצט זיך,
מען זאָל זייער טויט־גערוך בלויו נישט דערשפּירן.

ווי זשענדע זיי שטייען, נעבעכדיק, בויכיק,
אַ לעצטן שטראַל פון זון נאָך אַרויסצוקריגן ;
נישט זומער־פּייגעלעך באַפּלאַטערן זיי —
זלידנע איבערפּאַלן שוין פון מחנות טויט־פּליגן.

נעטיליענס

(פאָר דיין שוועסטער נעטי)

פון דראַטן די שטענגלעך וואָלטן געווען,
און די בלעטלעך פון בלעך אויסגעשניטן ;
זיי זשאָווערן אין זון און אין רעגן,
ס'הערצל אינמיטן בלויז צו באַהיטן.

זיי שטייען נאָך אַזוי געפאַנצערטע,
נישט נאָר נ'רעגן — ווען שניי שוין וועט שיטן!
אַ פאַרוואָגלטע פאַרבלאַנקעטע בין
דעם לעצטן טראָפּן האַניק אַנצובייטן.

סעפטעמבער

דער אויסהויכנדיקער אָטעם, שווער אין דער לופט,
אין האַרץ זיך אַריינגעכאַפט און ס'וויאַנעט ווי אַ בלאַט,
באַלד וועט זון אַראָפּפאלן — אַ בלום פון שטענגל!
פאַרוינקט זי נישט שוין אינם טייכל דאָרט מאַנטנע-מאַט?

אַזאַ סמוטנעקייט ליגט שווער אויף אַלע זאַכן,
מיין בליק איך האָב מורא אויפצוהויבן אינדערהיין:
שטייט דו נישט איבער מיר, מיט אויגן באַהויכטע,
די ווערבע דאָ וואָס שטייט געבויגן שווער איבער טייך?

שאַרכט עס אין געוויאַן, גייען טרעשטשעס אין דיין לייב?
עס פלאַטערט אין מיר אַזוי שוידערדיק און קאַלט!
דיינע אַרעמס, סמוטנע אַראָפּגעלאָזענע,
רינצלען מיין פנים מיט מרה־שחורהדיקן געפאַלד.

סעפטעמבער-וואלקנדלעך ...

I

גלייך ווי דו פונקט וועקסלט זיך דער הימל,
אָט לויטער ליכטיק און שוין פאַרכמאַרעט גרוי ;
מיין האַרץ דיך טראַגנדיק, דיך וויגנדיק,
שוידערט דיר אַנטקייגן, צעציטערט אַזוי.

אין איין רגע, אינמיטן אויפלאַכן,
און ס'פאַרציען דיינע ליפן זיך קאַלט און בייז,
בלייבט מיין האַרץ שטיין, פאַרשטייפט און אַן אַטעם,
אַ פאַרשטילטער טייך גלייך, וואָס ליגט שוין אונטער איין

II

ס'ביסעלע גרוי אַרום מיינע שליפן —
אַ סעפטעמבער וואַלקנדל בלויז, ס'וועט באַלד אַוועק —
ס'האַט דיין בליק פאַרכמאַרעט מיך אַנגעקוקט,
און איבער רגע כ'בין געוואָרן גרוי פון שרעק.

קוק דאָך מיך אַן צוריק גוט און ליבלעך
און פון מיינ פנים פאַרווישט באַלד יעטוידער פאַלד —
אַ גערינגלטער פאַרכמורעטער טייך,
ווען אַ וואַרעמער שטראַל ליכטיק איבער אים פאַלט.

א גאנצע נאכט דער רעגן פאר מיין פענסטער

I

א גאנצע נאכט דער רעגן פאר מיין פענסטער —
כ'הער דיין אויפזיפצן און ס'ווארפן זיך פון דיין בעט ;
מיינע אויגן פול זיינען מיט פינסטערניש,
און מיין הארץ ווי געלעגן ס'וואלט אין „הינערפלעט“.

איז עס דער טויט שוין, איז עס די ליבע נאך ?
עפעס צאפלט אין הארץ אין גסיסה־פארגיי !
יא, „אזוי שטארק ווי דער טויט איז די ליבע“,
אבער דאס לעבן, אפנים, שטארקער פון זיי.

II

זאל איך דיין וויי נישט קענען דערפילן,
אז דיין ליבשאפט אזוי טיף איך האב זי דערפילט ?
נישט אין פינסטערניש — אין דיין טונקל געמיט,
אין א שטילע תפילה איך בין איינגעהילט :

זאל דאך מיין ליבשאפט באגלייטן דיין לעבן,
ווארים וואס איז עס אן ליכטיקן פונק דערפון — —
אויף פאררעגנטער נאכט נאך, אויף פינסטערסטער,
פאלט דאך דער שיין נאך פון אויפגייענדיקער זון.

III

נישט אויף דיר און נישט אויפן לעבן צומאל
וועט אין מיין הארץ ווערן אנגעברוגזט און בייז ;
ס'ביסעלע ליכטיקייט מיר פארגינט געווען,
פאלנדיקער שטערן גלייך פון הימל געקרייז.

דו, כ'בין א שטערן געווען, כ'האָב געלויכטן,
ביי מיין פאלן נאָך געוונטשן ס'האַט זיך אַ מענטש!
צום געטראָפּ אויף מיין פענסטער איך שעפטשע צו:
פאַר אַלצדינג, וואָס געווען, זיי געלויבט און געבענטשט.

IV

די טראָפּן איצטער, וואָס טריפּן אַזוי טריב,
וועלן זיך געלויטערט זאַמלען אונטערן אייז,
אַ לויפנדיקער טייך, אַ פינקלדיקער,
אויפלייכטן ווי נאָר זון וועט זיך טון אַ באַווייז.

יא, „אַזוי שטאַרק ווי דער טויט איז די ליבע“,
אַבער פון ביידע נאָך שטאַרקער דאָס לעבן איז!
דאָס באַטריבסטע האַרץ נאָך ווי ס'ווערט געלייטערט — —
דו, מיר וועלן לעבן, מיר מוזן לעבן, ביז — —

האלבע לבנה

ווער האָט זי אויפגעהאַנגען פאַר מיין פענסטער,
די יונגע לבנה נאָך אַזאַ רעגן־נאַכט ?
מיט אַ האַלב פנים האָט זי געקוקט אויף מיר,
און מיטן אַנדערן האַלבן מיך אויסגעלאַכט — —

עפעס ווייסן זיי די וואַלקענעס אַ סוד,
וואַרים זיי ציען אַזוי סודותדיק און שטיל ;
אַבער צי קען איך דען עפעס טון דערצו,
אַז אינגאַנצן זיך נישט מער באַווייזן זי וויל ?

האַב איך זי פינסטער אַפגעוואַרט נאַכט פאַר נאַכט,
ביז אויף איינמאַל קלאַר פון וואַלקן זי איז אַרויס,
און מיט גאַנצן פנים פריידיק מיך אַנגעקוקט :
דו, כ׳האַב זיך אַ טרער פון אייז אויג אויסגעווישט בלוין.

וואלקנס

.1

צו קענען לייענען פון די ליכטיקע שטערן,
אין טונקעלע ווערטער זיי צוגויפשטעלן, איז נישט שווער.
אָבער פון פאַרפינסטערטן, פון שווערן וואַלקן,
וואָס הענגט איבער הימל, ווי צווישן וויעס אַ טרער ?

זיך איך ביים פענסטער, נעם מיר די אויגן אַרויס,
דאָס שווער־ליינענדיקע צו דערגיין און צו פאַרשטיין :
פון אַ קליין ביסעלע פרייד באַשטייט דאָס לעבן,
אָבער גאָר גרויס זיינען די לייזן און דאָס געוויין —

ווי גרויס ווי אומענדלעך ס'ציען זיך כמאָרעס —
ווערטער צעצויגענע פאַרקלעקטע פון אַ טרער !
איז עס פון דרויסן פאַרן פינסטערן פענסטער,
אָדער איבער מיין טיש דאָ קאַפּעט עס אַן־אויפהער ?

אסיען בלומען

מיט דעם לעצטן נאך, דעם אומעטיקסטן,
א מענטשלעך הארץ דערפרייען צו וועלן!
און ס'איז גאנצע וועלט אזא שטיל-לעבן,
כאטש אויפן טיש זי אוועקצושטעלן.

א פאר אסיען-בלומען, פייכט-פארטרערטע,
און דאס טרויעריקסטע שטיבל זיי באלעבן;
דאס גרא פארגליווערטע גלאנצע גלוסטיק אויף,
א ניואנסל בלויז ס'ווערט צוגעגעבן —

אין אזא נאכט האט ווינצענט וואן גאך זיך
ווי א בלום אפגעשניטן זיין אויער,
און צו זיין געליבטער עס צוגעשיקט,
נישט גאנץ אונטערגיין וועלט זאל אין טרויער.

מעג דער הימל ווי פארכמארעט זיין און גרוי

מעג דער הימל ווי פארכמארעט זיין און גרוי,
און פון פלייך־רעגנס אַ צעווייקטע די ערד,
אַז דיין בליק נאָר מיינעם ליכטיק באַגעגנט,
ס'ביסל בלוי אין מיין אויג אַ הימל באַלד ווערט.

דו, נישט אויבן איבער אונז דאָס איז הימל,
ווי נישט דאָס בלאַטיקע אונטער אונז איז ערד!
מיר ברויכן זיך דאָך נאָר אַרומצונעמען,
און די גאַנצע וועלט אויפאינמאַל אויפהערט — —

טאָ וואָס מורא צו האָבן פאַרן לעבן,
אַז מענטש אין מענטשנס אַרעמס אַ גאַט גלייך ער ווערט?
אַ וואָרט נאָר אַרויסצוריידן און ס'געשעט — —
דו, צי קאָן נאָך גרעסערס מענטשן זיין באַשערט?

טריפטיך

... שנעקן

מיט דעם שליים, פייכט געלאָזן הינטער זיך,
ציען זיי גליטשיק זייער לעבנס-וועג;
עס וואַקסן זייערע הייזלעך מיט זיי מיט,
צוזאַם מיט די שוויסיקע זומער טעג.

ווי זיי שטרעקן דאָס גיריק די אויגן,
און ציען זיי איין פון אַ מינדסטן שרעק!
דעם קאַלטן ווינטער איבערצולעבן,
פאַרשלעפט יעדער ס'הייזל אין טיפסטן דרעק.

ווי שליימיק, סלינעט איינס צום אַנדערן,
אַזוי רייסט שרעק איינס פון צווייטן אָועק —
איז זון נישט אויבן אויף הימל שוין אויך,
אַזאַ פייכט צוגעקלעבט שליימיקער שנעק?

שפּיינוועבעכץ

מיט וואַסער געשווינדיקייט און געשיקטקייט
זי פאַרוואַרפט דאָס אירע פעדעס פון בלאַט צו בלאַט,
און וויפיל דער רעגן רייסט זיי נישט איבער,
פרישע פעדעס צו פאַרוואַרפן זי ווערט נישט מאַט.

איר בויך אויפגעוויקלט קיילעכיקער קנול,
און דער אומענדלעכער פאַדעס פון אים זיך ציט;
שטריקנדיקע שפּיזלעך, בויגיקע דינע,
וואַרפן זיך די פיסלעך אירע, פלינק און געניט.

ווי הערלעך אויסגעאַרבעט דאָס נעץ-געוועב
און דאָס קונציקע שפּיגלדיקע פונקט אינדערמיט;
דאָס לעצטע שמעטערלינגל, אַ פאַרכישופטס,
ווערט צוגעצויגן ווי פון ווונדערלעכן צוויט.

אויף דער אויסגעלאָטענער ציגל-וואַנט

אויף דער אויסגעלאָשענער ציגל-וואַנט
גלאַנצן קריכפלאַנצן מיטן בלאַסק פון רעגן,
אַ גאַנשעל געקראַכן דערגראַבלט זיך,
אייעלעך אונטער זיי אונטערצולעגן.

נישט קיין ראַיענדיק שלענגל אין בלאַטע —
אַזאַ יאַגנדיק פיסל ס'איז אינגאַנצן!
און ווען ס'דרייט זיך שוין אויף, ווערט עס גאַנץ אויג,
צו דערבליקן נאָך די גלאַנציקע פלאַנצן — — —

אַז די ערשטע זון נאָר וועט אויפשיינען,
וועלן פון די שפּאַלטן צווישן די ציגל,
לוסטיק אויפפליען פריידיק צעפלאַטערט,
זומער-פייגעלעך מיט ליכטיקע פליגל.

אין ווינט און אין רעגן (צוויי טאָנעטן)

I

עס גייט דער גערטנער מיט בעזעם איבער די וועגן,
און פאַרקערט די בלומען אין אַ הויפּן מיט מיסט —
„איז זון גאַנצן זומער געוועזן נאָר אומזיסט“,
אַ איצט פאַרפּוילן מיר זאָלן אין ווינט און אין רעגן ?

„ווען געבליט מיר האָבן, ווי פּלעגט מען דאָס אונז פּלעגן,
און אַצינד אַז דער וויסטער רעגן אונז פאַרגיסט — — “
וויאַנענדיק שאַרכן די בלומען : „ווי דאָס פאַרדריסט !“
און בלייבן פאַרשוויגן אינמיטן זייער פּרעגן.

בלייבט דער גערטנער אָנגעלעגט אויפן בעזעם שטיין,
ווי איינגעהאַרכט ער וואָלט זיך צו אַ שטיל געוויין,
און ער ווערט פון אַזאַ אומעט אַרומגענומען —

„יא, אַט-אַ דאָס-אַ איז עס טאַקע אינגאַנצן :
איין זוימענדל קוים זאָל זיך קאַנען פאַרפּלאַנצן,
מוזן אַזוי פיל בלומען וויאַנען און פאַרקומען.“

II

ברייטבייניק-צעצווייגט, ווייט-צעשפּרייט, יוסט צעשטרעקט
און פּעסט,

דער רעגן טריפט פון אים ווי געזונטע שווייס-טראָפּן ;
איבער זיין ברייטן אַקסל, אונטערן צוקאַפּן
פאַרקלעמט, פאַר קומענדיקן פּרילינג טראָגט ער אַ נעסט —

און אַז אַצינד פון שטאַרבן און פון טויט און פון פעסט,
ס'שרייען ווראַנעס אויף אים מיט קראַקן און מיט כראַפן,
און מיט פינסטערע פליגל דעם קאַפּ אים פאַרקלאַפן —
די קומענדיקע פייגל נעסט, ער נישט פאַרגעסט.

ברייטבייניק־צעצווייגט, ווייט־צעשפרייט, פעסט צעשטרעקט
און יוסט,

און מיט דער זעלבער פרייד און מיט דער זעלבער לוסט,
וואָס געטובלט ער האָט זיין קאַפּ אין שטראַלן און אין זון,

באָדט ער זיינע וואַרצלען איצט אין דער צעווייקטער ערד,
פון ווינט און פון רעגן די קאַרע שמידיק ווערט —
אַ דעמב מען מוז שוין זיין צו פילן דעם תענוג דערפון.

אקטאבער-וואלקנס

I

פון וואַלקן די אויפגייענדיקע זון,
זי קאָן זיך נישט אַרויסאַרבעטן מער ;
זי קאָן מען דען אויסווישן פון אַן אויג,
אַן איינגעהאַלטן, נישט געוויינטע טרער ?

קלענער עס ווערט, איינגעשרומפן קאַלט,
און זשמורעט ווי מיט אַ בייזלעכן בליק,
עס פאַרמאַכט זיך אויסגעלאַשן פינסטער,
און אַזאָ רויטס ווען ס'עפנט זיך צוריק —

אַ סאַווע אַ צעפלאַשעטע אין ווינט,
וואָס וואַכט פאַר חולה'ס פענסטער אין די נעכט,
און מיט אויסגעקייילעכטן רויטן אויג
בליצט זי צו : אוי, ס'איז פאַרביי שוין, ס'איז שלעכט.

II

אַן ארון מיט טויטן-טוך צוגעדעקט,
שלעפט זיך שטיל אַ וואַלקן אויסטערליש גרויס,
פון די איינגעשפאַנטע פאַרהילטע פערד,
מ'זעט קוים די אויערן-שפיצן אַרויס.

ס'נעמט גאָר קיין סוף און מען זעט נישט קיין ענד,
צו די אבלים מחנה אין באַגלייט ;
די זיך איבעריאַגנדיקע וואַלקנס,
איינע אין דער צווייטער אַריינגעדרייט.

אַ גלאַטע מטבע, אַ קופערנע,
אַן אַפגעריבענע פאַרבלאַקעט אַלט,
פאַלט זון אין אַ שוואַרצער כמאַרע אַריין —
אינם תציל-ממות פושקע שפאַלט.

לעצטע באבע-יאכנע פעדעם

ס'האט באבע יאכנע אראפגעוויקלט,
פאסמעס פעדעם פון די הענט פון א ליץ,
אין די לאנגע קאלטע געפליגעכט,
אויסגעשפינען פון זיי א זיידן נעץ.

וואלטן אירע אויגן גוטע געווען,
נישט געציטערט אירע בייניקע הענט,
אין די ווינטער־נעכט דאס זיידענע נעץ,
פערטיק מאכן זי וואלט זיכער געקענט.

ציטערן אבער די שטייפע פינגער,
די לעפלעך פאלן שלעפעריק אראפ,
און דער דינינקער זיידענער פאדעם,
יעדע רגע רק ער רייסט זיך נאָר אָפּ.

איז עס צו די אויגן פונם שפּיזל,
אָדער אירע וואָס פאלן מיד שוין צו,
ס'זוינקט טונקל דער ליץ פון ווינקל אַרויס:
באַבעניו, פלינקער אַ ביסל, אַ— אַ—

אומר... . . .

אזא געוואלטיקע „אומר“ די זון,
פון מזרח ביז מערב וואָרפט זיך איר באַוועג;
איין רגע בלויז פון אויפגיין ביז פאַרגיין,
גאַט'ס איין מינוט — אונזערע געציילטע טעג!

אונזער ערד איינע פון אירע „וואַגעס“,
און וואָס איז אַלץ אָנגעהאַנגען אויף איר!
אין די אָנגעצויגענע וואַגע-קייט,
עס איז געבונדן אונזער יעטוידער ריר.

די גלגלים — די רעדלעך און שרייפלעך,
גייען נישט אויף „שטיינער“ — אויף די מענטן-בערג!
ס'איז דער איינגעדרייטער רעגנבויגן,
די אָנגעצויגענע „פעדער“ פון געווערק.

איז ווער קאָן וויסן ווען ס'שלאַגט די שעה,
און ווען אָפּשטעלן עס וועט זיך די אומר,
מיר זעען בלויז ס'וועלדל צווישן די ווייזערס.
וואו די קוקאָוקע שפּרינגט אויף מיט איר „קו-קו“ — — —

אזא געוואלטיקע „אומר“ די זון,
און כסדר דער טיק-טאָק צו איר באַוועג — — —
איך האָב עס דערזען וואַנדלדיק מיט דיר,
אין אַזעלכע פאַרקירצטע סוף-זומער-טעג.

נאוועמבער-ביימער

דאָס לעצטע גאַלדשטיקל איז אָפּגעטוישט שוין —
קופּער-מטבעות וואָלגערן זיך אַרום נאָך,
אַן קלאַנג, פאַרבלאַטיקט, קייקלען זיי זיך,
געפאַלן פון צעריסענעם קעשענע לאַך.

אין לאַכעס, אין צעשליסענע קאַפּאַטעס,
בעטלער אויף קוליעס שטייען די ביימער אַרום,
מיט אַ הילצערנער האַנט, אַן אויסגעשטרעקטער,
שטופט זיך פאַראויס אַ הויקעוואַטער לאַם און קרום.

ס'קנאַקן אויסגעטריקנטע אַלטע קנאַכן
און עס בלאָזט דער ווינט אויף צום לעצטן ווירבל-טאַנץ —
אַלע מיט אַמאַל צו דער ערד געשליידערט,
אַ צוגעוואַרפענע זשמעניע וואַלט אויפגעגלאַנצט.

ווינטער בלומען

I

שוואַרץ בליקן די בייטן צום גרויען הימל אַרויף,
אונטערגעגראָבן אונטער זיי ס'איז די לעצטע בלום.
צי בין איך נישט אויך שוין אונטער דער ערד פאַרשאַרט ?
קוקן פינסטער מיינע אויגן אין גרויען אַרום.

צוויי „פאַרגעס מיך נישט“ אין וואָזע צו שטעלן,
ווי לאַנג וועלן זיי אויסהאַלטן צו בלייבן פריש ?
עס פאַלט בלאַס מיין מידער בליק, בלוי-פאַרוויקלט,
אַ בלעטל פון וואָזע וואָס פאַלט שטיל אויפן טיש.

II

פון אַטעם מיינעם, אין מיין קאַלטן שטיבל,
עס וועלן בלומען צייטיקן אויף די שוויבן,
מיט געפרוירענע פינגער כ'וועל זיי רייסן,
די שענסטע דיר צו שיקן כ'וועל פון זיי אויסגלויבן.

אַבער נישט מער אין אַ גלעזערנער וואָזע —
אין האַרץ אַריין וועסט די בלומען מוזן שטעלן !
און דאָס וואָסער פאַר זיי, פריש צו דערהאַלטן,
דיינע פליסנדיקע טרערן זיין דעמלט וועלן.

דאס ליכט

דאָס ליכט אויפן פנים ס'ווערט אויסגעלאָשן,
ווי לאַנג דען קאָן אַ ווידערשיין נאָך לויכטן;
עס זעצט זיך די זון, אין טאָל זי גייט אונטער,
פינסטער מ'בלייבט צומאָל אויף שפיץ, אויף דערהויכטן.

אַבער אין האַרצן, אַז מען טראַגט דאָס ליכט,
קיינמאָל נישט עס קאָן פאַרלאָשן שוין ווערן!
זיי לויכטן נאָך, איבער פנים רינענדיק,
פון די אויגן די טריפנדיקע טרערן.

און אַז אויף אַש עס ווערט פאַרשרפהט דאָס האַרץ
טליענדיקער פונק אונטער אַש בלייבט ליגן — —
אַ ציענדיקער טאָן, אַ נאָגנדיקער,
געבליבן פון אַ פאַרגעסענעם ניגון —

אַ, ווי ליכטיק אויפשטראַלן ס'קאָן אַ פנים,
מיט צעטאַנצטע שאַטנס פון טויזנט פאַלטן,
ווען לעצטער געטלי, אין שטילן אויסצאָנקן,
מיט פאַרקנייטשטן שמערן מ'קאָן עס פעסטהאַלטן.

פריש געפאלענער שניי

1. שניי

דאס קאלטע ווידער-קול וואס קומט פון דרויסן — אין שניי מען וואלט געגאנגען איבער די קנעכל; מיט שווערע באלעמס ס'ווארפן זיך יינגלעך צו אַזאַ קלינגענדיק צעגלאַנצט זילבער-געפעכל.

ווי מיט סודות זיינען באהאנגען די ווענט, פון די ווינקלען ווינקט אַ וואַרטנדיק אויפֿרעגן; אין מיין שטיבל כ'גיי אַרום אויף שפיץ-פינגער — ס'וואַלט אונטער אַ פאַרהאַנג אַ יולדת געלעגן.

2. אַ קליינע באַלאַדע

שלייסט מען פעדערן פאַר אויסשטייער-קישנס, צעצופט מען דעם פּוך פאַרן בעטגעוואַנט? אַדער איז עס שוין דער חתונה-שלייער, וואָס שוועבט פאַר אירע בליקן נאַכאַנאַנד?

עס פאַלן מידע צו אירע וויעס:

„ . . . צומאַל נישט דאָס וויסע טויטן-געוואַנט — “

עס איז פעכלדיקער-פאַלנדיקער שניי, וואָס צערינט מוטנע אויף איר סמוטנער האַנט.

3. שנייעלעך . . .

פון הימלישע ביימער, פאַלנדיקע בליטן, אויסגעלאַשענעם טאַג זילבעריק צעהעלן; אַזעלכע צעצווייגטע מוזן די ביימער זיין, אַז מיט זייער ברייט די זון אונז זיי פאַרשטעלן.

אַ צעשטראַלטער שטערן ס'איז יעדעס שנייעלע, פיין איינגעפאַסט אין דיין-געהעמערטן זילבער, אַבער ווי נאָר אויף מענטשלעכער האַנט געפאַלן, אויף אַפענער פלאַך, אַ טרער דערפון ס'בלייבט בלויז איבער.

אין געדיכטן נעפל . . .

- נישט זון, נישט לבנה און נישט שטערן —
- פאר אלץ נאך, פאר בראשיתדיק ווערן —
- ערשטער אַטאָם אין איין־סופיקע ווייטן —
- פון בענקעניש נישט מער אויסצוהאַלטן,
- זיך אליין אין צווייען צו צעשפאַלטן,
- אויף צו באַהעפטן זיך — האָבן אַ צווייטן.

- סיוונדערלעכע גאַרנישט אויפצוהערן —
- ערשטער אַטאָם געשפאַלטן צו ווערן —
- פון אַנשטרענג בלוין, פונם גיין פון די קרעפטן,
- אויפגעלויכטענע מיליאָנען וועלטן ;
- און ערשט פון דער פרייד, פונם פאַרגעלטן,
- ווען צוריק די צוויי העלפטן זיך באַהעפטן —

- נישט זון, נישט לבנה און נישט שטערן,
- איין רגע און איך וועל אויך נישט ווערן,
- אין ווייטן איין־סופיקן — געפל צערונען !
- אין מיליאָנען שטויבעלעך צוצעווייען !
- ביז אַ באַהאַפטענער צוריק אין צווייען,
- אויפלייכטן אַזוי אין טויזנט זונען.

דריי לידער

דער ערד-קיילעך

אַ גרויע פאַרפלאַנטערטע בוימוואַל קנויל,
נישט צו געפינען מער פון אים דעם עק,
אַרויסגעפאלן פון אַ מידער האַנט,
אַדער גאַנץ אים שוין געוואַרפן אַוועק.

עס שפילן די קעץ מיט אים קאַץ און מויו,
און שלידערן אים אַהין און אַהער,
ציינער און גראַטשקעס פליקן און רייסן,
און פאַרפלאַנטערט ער ווערט אַליץ מער און מער.

ביז אין ווינקל ער וועט ליגן בלייבן,
פון ביזער קאַץ אַ דערוואַרגענע מויו —
דער גרויער פאַרפלאַנטערטער ערד-קיילעך,
אַרויסגעפאלן פון גאַטס האַנט אַרויס.

אין שטילן געפרעפל

אַז עס לאַזט זיך אויס דער פאַדים,
צו אַ צווייטן מ'קאַן אים צוקניפן,
אַבער צי קאַן מען ס'פאַרשנירטע —
צווישן ציין צעביסענע ליפן?

ס'פאַרוויקלט זיך אַ דינער דרים,
מ'דריוולט אים אויס ווייטער צו וועבן,
אַבער צי קאַן מענ'ס אויך טון,
מיט פאַרפלאַנטערט פאַרוויקלט לעבן?

אַ קנויל, אַן אויסגעדריוולטער
די לויטערע זון אינם געפל!
מיינע ליפן צעביסענע,
קניפן זיך אין שטילן געפרעפל — —

אונזער לעבנס-גאַנג . . .

. . . און באַקומען מיר נישט ליב איינער נ'צווייטן,
מיר זאָלן האָבן וועמען צו פאַרפייניקן ?
און וואָס זיינען די קינדער, דאָס הייליקסטע,
פון אונזער זיך זיווגן און פאַראייניקן ?

ס'זאָל גיין אזוי אַ „דור הולך ודור בא“,
מיט שחיטות, רציחות, מיט מאָרדן און קוילן,
טוליען מיר זיך טליענדיק און נעפלדיק,
גרוי-אויפגייענדיק און צעראַיעטע קנוילן — —

עס וויקלט זיך אַ רינגלדיקער קיילעך,
געראַנגל צווישן פאַרשוואַנגערן און טויטן —
אַ שלענגלדיקע שלאַנג, אַ צישנדיקע,
אַראַפּוואַרפנדיק אויפן וועג אירע הויטן — — —

צוויי לידער

1

אז ס'איז דאָס וואָרט נאָר אַ ווידער-קול בלויז
פונם אויסגעהוילטן ליידיקן האַרץ,
און דער געדאַנק אַ פלינקער ווידער-שיין
פון פאַרגייענדיקס וואָס שאַטנט שוין שוואַרץ.

אַלצדינג וואָס לעבט ס'איז נאָר אַ פאַרגלייך בלויז
און דער טויט — דער בלייכער שאַטן דערפון!
געהאַט איך האָב אַ ליכטיקן געדאַנק,
האַט ער געשיינט ווי אין הימל די זון.

וועט ער ווידער אויפגיין צוזאַם מיט איר,
צי ליגן בלייבן אַ מעטעאָר-שטיין?
דאָס פאַלנדיקע וואָרט — אַן עכאַ בלויז,
און דער געדאַנק — אַ פלינקער ווידערשיין.

2

פון בליענדיקע מאַנדל-ביימלעך דער צווייט,
דער טשוויטש פון יונגע שוועלבלעך אין ערשטן פלי
איז דאָס געפיל אויפפלאַטערנדיק אין האַרץ —
דער אויפשפראַץ פון זון אין אַ פּרילינג אינדערפרי!

מ'קאָן אַריינזעצן אַ שוועלבל אין שטייגל,
אין אַ גלאַז-וואַסער אַ מאַנדל-צווייגל מיט צווייט,
אויפשפראַץ פון זון אין אַ פּרילינג אינדערפרי
מען קאָן עס אַריינזעצן — אַ רובין אין אַ ליד!

אַבער דאָס געפיל פון פלאַטערדיקן האַרץ?
מאַנדל-צווייגל, שוועלבל שוועבנדיק אינדערהיך,
צומאַל שפראַץ פון אויפגייענדיקער זון,
צום אויפפליענדיקן געפיל קוים אַ פאַרגלייך —

ארכידייען

(פאר דיין קראַנקן־בעט)

1

. . . . אינמיטן שלאָף־געפלאַפּל פּלוצלינג אויפגעוואַכט,
שטייט שטייף אויף נאַכט־טישל אַ שטילער פּאַפּאַגיי,
צום קרעקנדיקן געפלוידער ס'מויל אויפגעמאַכט,

שטעקן געבליבן דערשראָקן מיטן געקריי —
אויפגעריסן ער האָט זי פונם שווערן שלאָף,
און דעם גאַנצן אַרום אָנגעגאַסן ווי מיט בליי.

זי שוידערט בלייך אויף, גלייך אַ געשוירענע שאָף:
האַט זי אַ נאַמען אינמיטן שלאָף אויסגערעדט,
און זיין געפלאַפּל פון אַליץ וועט מאַכן אַ סוף?

אַן אויפהאַרנדיק אויער פון אַ גאַט, פון אַ שד
שטופט זיך האַלבע־לבנה פאַרן פענסטער פאַרביי:
עפעס אויפצוכאַפן פון פּלאַפּל פון אַ פּאַעט.

שוין אַ סך לייכטער פון הויך פון אַן אַרכידיי.

2

נישט צו גרויס ס'איז דיין פוס פאַר גאַלדענעם שיכל —
אַ לידל נאָך אַ לידל, שוין אַ גאַנץ ביכל!
אַבער ווער פאַרשטייט דען דאָס אייגענע איכל?

און ווען דייעע ליפן וואַרעם אויף מיין פליכל,
גיט עס שאַרף אין האַרצן מיר אַזאַ קאַלט שטיכל —
וואַרים ווער קאָן דען פאַרשטיין ס'מענטלשעכע איכל?

ס'איז דאָס גאַלדן-געפּאַסטע פּרינצעסן שיכל,
פאַרן קאַלטן ווינטער אַזאַ וויל-שטיל פאַרקריכל,
ווען מיט איינגעצויגן פּליגעלע „משיחל“

באַהיטן וויל זיך דאָס געפרוירענע איכל — — —

3

נישט צומאַל ווי פון גאַלד-וואַקס געגאַסן —
אַן אויסגעשטאַנצטע גאַר זי וואַלט געווען!
ווען דאָס שטענגל אירס וואָס אין וואַסער שטייט,
וואַלט זיך דורכן גלאַז נישט אַדורכגעצן —

אַזוי ווייך און בלייך, אַזוי געוויקסיק,
אַ ווונדער בלויז ווי עס האַלט זיך אויף דעם!
דאָס קונציקע, דאָס אויסגעהעמערטע,
אויף צאַרטער קעניגן קאַפּ — אַ דיאָדעם.

עס איז נישט די שטייף-געהאַמערטע קרוין —
עס איז די וואָס טראַגט זי שטאַלץ אויף איר קאַפּ!
מיט איר וויאַן-צעגלאַנצטן גאַנצן ווונדער,
וואַרפט אַרכידיי פון שטענגל זיך אַראָפּ —

אַזוי ווייך אַזוי בלייך, אַזוי שוואַכלעך
און ביז צו לעצטער מינוט זי האַלט אויס!
עס איז נישט דער דיאָדעם — די וואָס טראַגט זי,
מאַכט זי קעניגלעך, ווונדערלעך און גרויס.

וויטשעפל-אידיליע

1

טויזנטער קוימענדלעך אויף די דעכלעך אַרום,
אויפגעהאַנגענע וועש צעפלאַטערטע אויף שטריק —
אַ פלאַט מאַסטבוים־שיפלעך געבונדענע צום ברעג,
אַקאַרשט געקומענע פון אַ רויב־צוג צוריק.

יללה־צעהויליעטער פיראַטן־געזאַנג.
הילכן שכורלעך, שענקען אין חשך אַריין;
בריקלעך, וואָס פירן צו די שיפן אַריבער,
וואַקלען די נאַסע געסלעך אין לאַמטערן־שיין.

2

אויף אַזאַ בריקל, אַ וואַקלדיקס און אַ נאַס',
ראַטעווען מיר זיך דאָ אין די פינסטערע נעכט
פון אַפגעבראַכן ברעט צוגעשוומען צום ברעג,
פאַרפלאַנטערט אין כוואַליעס און אין פלאַנצן געפלעכט.

ווי עס קרעכצט דאָס בריקל, ווי עס וואַקלט און שלאַכצט,
אינצוברעכן שוין אונטער אונזער יעדן טראַט — —
כ'בין אַ פיראַט, אַ צעהויליעט־יללהטער,
און ס'ברעכט געזאַנג אַרויס פון מיר, אויף גאַט'ס באַראַט.

3

שטויבעלעך צוצעפליען אין זון און אין ווינט,
מיטגענומען צו ווערן פון כוואַליעס אין ים,
ווען נישט אויפגייענדיק פלאַנצעלע דאָ און דאָרט,
וואָס האַלט ביים ברעג די זאַמד־שטויבעלעך צוזאַם.

וואַסער טראַפן צעשפריצטע אַרום שטייפן פעלדז,
צו בלייבן בלויו פון זיי, קוים אַ ביסעלע שוים,

ווען נישט יענע, וואָס פּאַלן אין אַפּענעם שפּאַלט,
צו גרייכן מיט זייער געטריף ביז צום תּהום.

4

ווי איינפּאַך דער טויט איז דאָ און ערשט די ליבע,
אַז אַזויפּיל שטאַרבנדיקע יעטווידן טאַג — —
זע, מיר גייען אים אַנטקייגן מיט שריט נאָך שריט,
ווי ליבע ציטערט בלאַס אויף צעשפיגלטן ראַג.

קוקט פון דיינע אויגן, היימיש, שטאַטיש — דער טויט,
אָדער ס'איז די ליבע, וואָס ברעכט זי אין מיין בליק?
וואַלטן מיר זיך געקענט אַנגעמען ביי די הענט,
זיך פּירנדיק, אַנקומען אין שטעטל צוריק.

5

מיט צעפּלאַטערטע טירן אין חושך אַריין
בלענד־צעפּראַלטע שטאַט, זשומענדיקער ווייט און ברייט —
אַן אַטאַמאַט אַריינגעוואַרפן אַ ניקל,
אַ ראַדיאָ קעסטל אויף גאַנצער נאַכט אויפגעדרייט.

בין איך נישט אַ פּאַרבלאַנדזשעטער מאַטראָז אַזאַ,
אין ביליקער ביר־שענק ווייט הינטער דער שטאַט,
און דו אַ צעוואַרעמטע אין מיינע אַרעמס — —
ווי עס וויינט יללהדיק אין מיר אויף גאַטס באַראַט.

6

די טויזנט קוימענדלעך אויף די דעכלעך אַרום —
אַזאַ קרעמאַטאַריומל יעדעס הייזל דאָ!
ווי פּולע מיט רויך די צענעפּלטע הימלען —
גאַרנדיק־צעשפיגלטער־אַש־פּאַרשטויבטער־גראַ — —

אַז צומאַל נישט אַ הייפעלע אַש אַפּילו
איבערבלייבן ס'וועט דאָך דאָ פון אונזער געביין!
יללהדיק צעהוליעט, מיין פּיראַטן ליד,
וועסט אונז ביידע כאַטש באַגלייטן ביז נ'טויט אַריין?

ס'זיינען בלויז נאָר דיינע אויגן דאָס וואָס כ'דערקען,
אַלץ איבעריקע אַזוי פאַרפרעמדט מיר און ווייט ;
זיי קוקן מיך אָן, עס צוקן פייכט די וויעס,
און מייז האַרץ, אַן אייז קריע אין זון, וואָס צעגייט.

ס'זיינען בלויז נאָך דיינע אויגן דאָס וואָס כ'דערקען,
שוואַרצע אַזעלכע און פול מיט פונקען-געשפּריץ,
און מיינע, איבערלאַפענע, צוקן פייכט צו :
גאָט דערבאַרמדיקער, באַהיט אונז און באַשיץ.

פאַרלאַשענעם שטאַט-געפלאַסטער פון געסל דאָ,
אַנצינדן מיט ריטם-געוואַקל פון מיינע שרייט,
דעם הוילן הילך פון קייבל-געוויקל,
אַנפילן מיט אויפרייסנדיקן דינאַמיט.

עלעהיי, ס'לויפט אַן אַפגעריסן פערד פאַרביי,
און ס'פליען פונקען פון אונטער זיין ווילדן לויף — —
נאָך לויכטן שבת-ליכטלעך פון פענסטער אַרויס,
און ס'געסל דאָ דערמאַנט אין אַ היימישן הויף.

טויזנטער קוימענדלעך אויף די דעכלעך אַרום,
ציט עס דורך איינעם, פון אונזער שטיבל דער רויך ?
פונם שטריק פון די פלאַטערדיקע וועש אין ווינט,
ווינקט פאַכעדיק, באַקאַנט ווינדעלע פון דער הויך ?

אַז ס'זיינען דיינע אויגן שוואַרץ-פינקלידיק נאָך,
איז דאָך אַלץ איבעריקע נישט וויכטיק שוין מער !
אויב אין אונזער שטעטל מיר קאַנען נישט צוריק,
אפשר וועלן מיר'ס ברענגען צו אונז דאָ אַהער — —

מאמעס שעפטשענדיקע ליפן בלויז כ'האב געזען.
ווען שבת־קודש־ליכט אָנגעצונדן זי האָט,
כ'האב געקוקט אויף זיי, אויף זייער שטילן ציטער,
און נאָך איצט כ'פאַרשטיי, ווי מענטש קאָן רעדן מיט גאָט.

איז עס די מאַמע געווען, אָדער ווייל אַ קינד,
אָן אַרעם שטיבל און פול מיט ליכטיקן סוד?
כ'זע אים אין דיינע אויגן, האָסט אים געלערנט,
ווי מיט מענטשלעכע ליפן צו רעדן מיט גאָט —

פינסטערע הויפלעך, חושכדיק פאַרלאַשענע,
שפיגלען זיך אַ גאַנצע וואָך אינם שבת־חן,
יעדעס געסל אַ באַלויכטן בריקל אַזאַ,
משיח'ן דעראויף פריידיק אַנטקייגן צו גיין.

אָן אייגענער הימל וועבט זיך איבער געסל,
מיט „קדושה“, מיט „ברכו“ און מיט „אמן“,
מיט געזאַנג פון פריידיקער ניי־מאַשין, באַגלייט
מיט „די דריי נייטאַרינס“, מיט „זונדעלע גאָר פיין“ — —

דאָס ליכטיקע שמייכעלע פון טאַטנס אויגן,
וואָס האָט זיך פאַרלוירן אין זיין געדיכטער באַרד, —
ווי הדרת־פנימדיק צעשטראַלט ס'האָט זיין לעבן!
כ'זעל'ס געפינען ווען כ'זעל ווערן אַלט און באַיאַרט.

אין טאַטנס ספרים עס ליגט דאָך שטיל באַהאַלטן,
מיט זיין, יעדער דאָרט אַריינגעלעגט, גרויע האָר;
ווי מיט וואַרצל־הערלעך אין צעאַקערטער ערד,
צו זאַפטיקן און צו צייטיקן פון דור צו דור —

אויף טויזנטער רעדער עס יאָגט ווילד די שטאַט אָן
 און מיר נאָך ווילדער אויף רעדל פון ניי-מאַשין — —
 אַנטלויפן מיר פון וועמען, צו ראַטעווען זיך,
 אַנצוקומען וואָס גיכער ערגעץ וואָהין?

מיר שטופן זיך דורך לעכעלע פון נעדעלע דינס,
 אָבער דאָס דרים-קניפעלע קיינער נישט פאַרציט!
 עס שטעכט שוין אויס, געשפיצטע גראַמאַפאָן-נאָדל,
 פון וויכער-צעזשומט רעדעלע, לעצט היימיש ליד —
 — — — — — — — — — —

רייסן שטורעם-ווינטן די שטריק פון די ברעגעס
 און די מאַסטן, די געשטרעקטע ברעכן זיך איין?
 די זעגל-טיכער — צעריסענע לאַמטערן,
 מיט וועלכע מיר פלעגן אָהיים פון חדר גיין?

פון אַלע זייטן אַ ווילדע ס'יאָגט די שטאַט אָן —
 אַ צעפיפענע שקצים-מחנה אומגעריכט — —
 „גאַט פון אברהם פון יצחק און פון יעקב“,
 אַז ליידיק דער חלל אַליין ס'גייט אויס דאָס ליכט — — — —

און ווען חלילה לויפן מיר וועלן פון דאָ,
 ווי אַ שטעטל פון דער היים נעמען מיר דיך מיט,
 ווי פון פוילן, ווי פון ליטע, ווייטשעפל דו —
 כ'שפיר עס פריידיק אינם ריטם פון מיינע שריט!

ווי פון שייטער-הויפן נישט פאַרלאַשענעם פונק,
 אַ שבת ליכטל פון דאָ, פון אַ שטוב אַרויס,
 מיט אונזערע הוילע הענט עס צו דערטראַגן,
 עס אַהיימצוברענגען נאָך איידער עס גייט אויס.

נאך האב איך אויף פנים די זון פון ישראל

1

צוזאם מיט די שוואַלפּן כ'בין אָנגעקומען,
וועל איך צוזאם מיט זיי צוריק אַהינפליען ?
נאך האָב איך אויף פנים די זון פון ישראל,
אויף מיין שרייט די זויערן פון די בערג פון ציון.

אַבער אַ זון, אַ גלייאַקע, צעשטראַלטע,
ווי לאַנג קאָן מען זי האַלטן אין פנים-פאַלטן ?
און קנעכלעך, בלאַנקענדיקע, וואַקלדיקע,
בערג-זויערן דערטראַגן וועלן זיי אויסהאַלטן ?

און געוויגט, גלייך אויף אַ צווייג כ'וואַלט געזעסן —
די גאַנצע וועלט קאַפּויער ווי אין טייך-שפיגל ! —
מיין אויסגעהוילטער קאַפּ פול און צעזונגען
און מיינע קנעכל ווי באַפליגלט מיט פליגל.

2

אין שלאַנקע דייע זאַפטיקע צוויי אַרעמס, —
אין פּוּכיקן צווייט אויפגעאַנגענע צווייגן,
אַ בעסט כ'וועל מיין קאַפּ אין זיי אַריינהענגען,
פול פישטשעדיקן, שטיל-טוליענדיקן שווייגן.

ווי ר'וועט זיך דאָס פלאַטערדיק וויגן מיין קאַפּ,
ווי פון לינדן פּרילינג-ווינטל פּריש באַווויגן ;
און וואַרעם אַזוי אַדורכגענומען זיין —
פונם געשטראַל וואָס גיסט זיך פון דייע אויגן.

שטייסט דו נישט צוקאפנס, פוכיק צעקנאספעט ?
דיינע שלאנקע פינגער כ'פיל דאך אויף מיין שטערן !
אזוי זויק, אזוי זאנפט, אזוי זאפטק —
די פישטשעדיקע די מאמע טוט דערנערן.

3

פון די אויסגעפאלענע האר פון מיין קאפ,
פאר ויפיל פיצעלעך געבויט שוין די געסטלעך ;
א פעסטס מיט דיינע פינגער וועסט אויסקנעטן,
פון מיינע האר-פאטלעס געבליבענע רעשטלעך.

און ווען פריש-פוכיקע, יונג-באפליגלטע,
ווייט אַוועק זיי וועלן זינגענדיק צעפליען,
אין דיינע אַרעמס מיין באפליגלטער קאפ,
זיך וויגנדיק, דיין דופט אַטעמדיק איינציען.

נישט די רעגנס זיינענ'ס און נישט די ווינטן,
ווען פון אַלצדינג וואָס בליט ווערט פוילונג און וויאַנען,
די סמוטנעקייט עס איז, די גרויע שטילקייט,
וואָס לעצטער שוואַלב ווייט אַוועק שוועבט אָפּ פון דאַנען.

4

נאָך האָב איך אויף פנים די זון פון ישראל,
באַהאַלט זי דאָך אין שפיצן פון דיינע פינגער,
גלעטנדיק מיין שטערן, אים דערוואַרעמען —
ווי שוידערדיק צו זיין לעצטער גלות-זינגער !

נאָך האָב איך אויף פנים די זון פון ישראל,
באַהאַלט זי דאָך פאַרשוויגן אויף דיינע ליפן,
מיינע סמוטנע אויגן מיט זיי צו שטילן,
ווען מיט בענקשאפט מיין האַרץ וועט זיך צעכליפן.

נאך האָב איך אויף מיין פנים די זון פון ישראל,
נאָר יעדער קנייטש אזוי האַרט שוין און צעליטן,
אַ פּולס אַזאַ מיט געזאַנגען און מיט געווייך —
אַ נעסט אין רעגן עס וועט זיך נאָך צעשיטן!

5

„אויפן וועג שטייט אַ בוים,
שטייט ער איינגעבויגן“.

ביי די טייכן פון בבל, אויף די ווערבס,
אונזערע פידלען מיר האָבן אויפגעהאנגען;
אויף צווייגן געפלעכט, פּוּכִיק־צעקנאַספּעט,
אין דיינע אַרעמס מיין קאַפּ פּול מיט געזאַנגען.

אַן שוואַלבן זאָלן פליען אַהין אַהער,
מוזן דאָך נעסטן הענגען צווישן די צווייגן,
די שוועלבלעך אויסצובריען און צו קאַרמען,
און פּרישע אייעלעך האָבן וווּ צו לייגן.

און ווען פון צעשאַטענע נעסטער אַרויס,
לעצטע שוואַלבן־חתונה אַרויספליען,
וועסט דו זיין פאַר שוועלבעלע, פאַר שוואַכינקן,
אויפן וועג יענער בוים, וואָס שטייט איינגעבויגן.

אין מיין שטיבל

1

אונטער גלאָז אויסגעזייעטע זריעה,
אז וואָס שנעלער די פלענצלעך זאלן אַרויס.
פונקט אזוי זעט פלוצלינג אין מיין שטיבל
די זון-צעשפיגלטע טאָפּעטן-וואַנט אויס.

זי עפענט זיך, זי שפּאַלט זיך, זי צעפּראַלט זיך,
אין שאַטנדיקן געפּעכל פון פּאַרהאַנג
ס'וואַלט זיך עפעס לעבעדיקס צעראַיעט,
אזוי זעט אויס מיין שטיבל אין זון אויפגאַנג.

און ריטשט נישט ווער די קוואַדראַט-פענסטער,
די פלענצלעך צו באַשיצן פון מינדסטן בלאָז —
מיין צעוואַרעמט בעט, אַ זון אַ צעשטראַלטס,
אַזאַ זריעה-בייט וואָס שטייט אונטער גלאָז.

2

פון צווישן די קוימענדלעך הינטן,
פונם רויכיקן געצווייג דאָרט ווייט,
אונטערן גריניטש-באַרג באַהאַלטן,
איבערן וואַסער אויף יענער זייט ;

אויפן באַרג דאָרט, אויפן פליכיקן,
פון איינגעגראַבענעם קאַפּ אַ טרער,
אַ גליאַיקע, געפּאַלן מיר איז,
און געזונקען טיף אזוי און שווער.

גייט זי אַצינד אויף פאַר מיין פענסטער,
גליאַיק אזוי און געוואַלטיק גרויס —
אַ מילגרויס, טרערן-זויענדלעך פול,
אויפגעבאַנגען פון איין זאַמען בלוז.

אינם זוימענדל עס איז דער גאנצער בוים שוין,
 און וויפיל זוימענדלעך עס טראגט איין בוים אויס — —
 פון טויזנט שטורם-ווינטן ווערן געטריבן,
 און שטיינבלייבן אזוי אין דער גאנצער גרויס!

פאר געשליפענער האק, פאר געוואלטיקן בליק,
 און פארן ווארים וואס טאטשעט אינם האלץ — —
 אבער פון איין זוימנדל, אנטגענומען,
 ווי גייט עס אויף אזוי ווונדערלעך שטאלץ.

„א בוים אין פעלד עס איז דער מענטש“, אן איינזאמער,
 אין אייגענעם שאטן בלויז שוץ ער געפינט — —
 ביז איין זוימענדל אין דער ערד זיך פארוואַרצלט,
 וויפיל מיליאָנען עס צעפלאַשעט דער ווינט.

דער מאגנאליע-בוים אין וויקטאריע פארק

זיין פארפלאנטערט געוואלטיק געצווייג
טראגנדיק אויף זיין שלאנקן צארטן שטאם,
א הויערנדיקער הערש אויף די קני געפאלן,
וואס ברעכט אינמיטן זיין לויף צוזאם.

און ווען זיינע קנאספן ברעכן אויף,
בלייבן די ביימער ארום פארבליפטע שטיין:
ווי געוואלטיק, ווי ווונדערלעך, ווי תאוהדיק!
און זייער געצוויט זיי האלטן איין —

אין זיין ווילדער פרייד, זיין גלוסטעניש,
פליגל האט ער באקומען אין מיטן נאכט,
באלד אוועקפליען ר'זועט. פון ווו געקומען,
כאטש זיך אנוועטיקן מיט זיין פראכט — — —

דער דעמב

אויפגעשפראָצט שוין שטייט ליכטיק דער גינסטער,
דער קאַשטנבוים קנאַספעט און צעצווייגט,
נאָר שוואַרצעך און שטייף שטייט נאָך אַלץ דער דעמב,
גלייך אַ מרה־שחורהניק וואָס שווייגט.

גריין אויסגעשפּרייט ליגט די ערד אים צופּיס,
פּריש צעוויקלט מיט בלום און מיט צוויט —
אַ טיפּער טעפּיך, שטיל צו פּאַרשלונגען
זיינע מעלאַנכאָליש שווערע שרייט.

אַרום אים די גרינע סאַסנעס אין דער זון,
קנאַקן זיך די יונגע ביינער אויס,
אַדער קנאַלן זיי מיט די פינגער,
צו רייסן פון טרויער אים אַרויס ?

עס שפּיגלט זיך די ווערבע אין וואַסער,
קעמט קאַקעטיש לעקלעך אין די האַר,
אַקייגנאיבער איר אַבער דער דעמב,
שטייט פּונקט ווי נישט אים מיינט מען עס גאָר.

אין שוואַרצער צעגלאַנצטער געקרויזטער באַרד —
אין זיין געצווייגט, שפּילט דער זון־פּאַרגאַנג!
ער אַבער וואַרט אויף יענעם פּויגל אַלץ
דערפּרייען זיין האַרץ ס'זאל זיין געזאַנג —

אַ גאַנצן ווינטער באַהיטן דאָס נעסט
און אַצינד עס פּייפט דער ווינט דערין — — —
שטייט ער, דער דעמב, אַ מרה־שחורהניק,
ווי גאַנץ שוין אַראַפּצוגיין פון זין.

בליענדיקע פלוימען בייער

און אויב דאָס איז מיין לעצטער פּרילינג שוין,
נאָך פּריידיקער וויל איך אים דערזען ;
מיט מיינע אַרעמס אים אַרומנעמען,
ווי דיך, וואָס ביזט אפשר מיין לעצטע געווען.

און ווען טרויעריק ס'וועט קוקן די זון,
צעשטראַלן איך וועל זי מיט מיין בליק,
און ווי דו פּונקט, צענפּאַכיק און צעגליט,
אירע שטראַלן שיקן מיר זי וועט צוריק.

ווי פּלאַמיק ס'בליען די פּלוימען בייער — —
וועל איך די צייטיקע פּלוימען זען ?
אויף די ליפּן כ'פּיל נאָך דיינע אויגן,
צייטיק-פּריש און ז'וואַלטן אין טוי געווען.

יא, אויב דאָס איז מיין לעצטער פּרילינג שוין,
געמאַסטן וועלן זיין מיינע שריט,
שטיל צו דערשפּירן דאָס האַרץ פּון דער ערד,
וון האַרטסטען קער ברעכט אויף, ווי אויף צווייג דער צווייט.

דאס ביימל אין מיין הייפל

אין ווינקל פונם הייפל, באהאלטן און פארשעמט,
שטייט אַ ביימעלע, אַ בלייכס, פאַרבאַרגן און בלאַס,
דערשראַקן זעט עס אויס, פון ערגעץ־וווּ אַנטלאָפן,
זי צו באַהאַלטן דאָ פון יאַגנדיקער גאַס.

טיף ביי זיינע וואַרצל־הערלעך פרעסט עס דער וואַרעם!
און ווען אויף אַ ווייל צווישן זיין געצווייג די זון,
נאָך קלענער עס ווערט, נאָך איינגעקאַרטשעטער און בלייך:
וואו פאַרשטעקט כ'ביך, האַט זיך נישט ווער דערווסט דערפון?

מיין ליד (סאָנעט)

אז פאַר וועמען איך שרייב נאָך אַצינד דאָ מיין ליד,
אז ווער ברויך עס דען און ווער האָט עס דען נאָך נויטיק,
אַ חוץ אפשר צו זיך אַליין ריידן פון ווייטיק,
אַזאַ געפלאַפּל ביז די ליפּן וועלן ווערן מיד.

אַבער ווייסט דען דער בוים פאַר וועם און צו וואָס ער בליט,
און צו וועלכן צוועק זיינע פירות ווערן צייטיק?
אז פון מענטשלעכן וואָרט, פּניוּתדיק און צוויידייטיק,
זינגענדיק סתם אַזוי אַ געזאַנג זיך נאָך פאַרציט — —

פון אַ שוועבנדיקן פּויגל אין העכסטע הייכן,
גאַרנישט שוין צו וועלן, קיין ציל מער צו דערגרייכן,
ס'אייגענע קול אין דער לידיקייט נאָך הערן — —

אַ נישט קיין זיפצן איז עס און נישט קיין געוויין,
בלוין פון אַזאַ געוואַלטיקער פּרייד שוין אַליין,
ס'קאַנען זיך שטעלן אין די אויגן די טרערן.

אפגעהאקטע ווערטער

אַז אויף ציטער פון מיינע ליפן זעסט נישט די ווערטער,
און צווישן די שורת פון מיין שטערן דו קענסט נישט ליענען,
איז וואָס קען שוין העלפן, אַז מיינע צעקוועטשטע אויגן,
ווי צוויי אומבאַהאַלפענע קינדער וועלן זיך צעוויינען?

נישט מיט דיין פולן לייב אַזאַ טרויער דו קענסט שטילן,
און נישט אויסקושן מען קען מיט ליפן אַזוי פיל טרערן — —
אפשר אין מיינע שריט, וואַקלדיקע, דערווייטערטע,
דעם עכאַ פון די אַפגעהאַקטע ווערטער וועסט דערהערן.

דער אדלער

ס'וואַלט דער אַדלער נישט געווען דער קעניג פון די פייגל,
וואַלט נישט געווען שאַרפער פון זיינע נעגל זיין בליק;
דער פאַנג שפירט דעם בלאַנק־צעבליצטן בליק טיפער
אין דער ברוסט,
ווי די גראַטשעס אַריינגעשטאַכן אים אין געניק.

אַז וואָס איז שוין דאָס נישטיקע ביסעלע לעבן
און די געוואַלטיקסטע ענויים אינם פאַרגלייך:
איין רגע אַזוי אויפגעהויבן פון נידריקסטער טיף,
פון אַדלער־פליגל געטראָגן צו דער העכסטער הייך —

ס'וואַלט דער אַדלער נישט געווען דער קעניג פון די פייגל,
ווען נישט פלינקער פון אַ פייגל זיין אַראָפּ און צריק!
וואַרים גרעסער ס'איז דער גענוס פון זיין קונציק געקרייז,
ווי די יסורים פונם קרבן בשעתן פאַרציק.

קליינע זומער-לידלעך

1. נישט אין הימל די זון

נישט אין הימל די זון מאכט ליכטיק דעם טאָג —
עס איז אין האַרץ די פרייד וואָס גייט אויף!
און עס בויט זיך אין דער ברוסט אַ פויגל-נעסט.
פון וווּ ס'פלאַטערט צום הימל אַרויף.

שוועבנדיקע רעדער, געקרייז און געזאַנג,
פול איז גאַנצע וועלט מיט ליכטיקער זון,
און דאָס האַרץ — ליידיק, צעפיקט איי-שאַלעכל,
וואָס לעצטער פויגל געפלוּיגן דערפון.

2. און איז נישט די זון צו איר דאָ אַראָפּ

און איז נישט די זון צו איר דען אַראָפּ,
אין דער פלאַמיק אויפגעגאַנגענער פלאַנץ?
און פון זוימען-הערלעך איינגעזויגן,
די צעברעקעלטסטע ערד צוריק ווערט גאַנץ.

צערייסן אויף שטיקער אייגענעם לייב,
און אין איין גוף באַהעפטן אים צוריק —
מיט זריעה צייטיקער אויפגעגאַנגען,
אַן אויפגעבראַכענער אַקער שטיק.

3. אַז נישט אַפענע ערד

אַז נישט אַפענע ערד עס ווערט דער גוף,
נאָר ווי אַ בויים וואָס איז אין צוויט אויפגעגאַנגען,
טראָגן אין זיך טויט און גיפטיקן סם,
זיינע צייטיקע פירות מיט די הענט צו דערלאַנגען.

אַז נישט אַ שטיק אַקער־פעלד עס ווערט דער לייב,
מיט צעצאַפלטן לעבן פריש אויפצוברעכן,
טראַגט אויס דאָס האַרץ אַ שטיין, מעסערס דערויף צו שלייפן,
איינע אין אַנדערן אַריין צו שטעכן.

4. אין דער טיף פון דער ערד

אויב ס'איז די פרייד אַזאַ סנאַפּ פון פונקען,
אַ ווילד צעשפּריצטער אין אַלע זייטן,
איז ליד אַ געבונדענער ווייצן־סנאַפּ,
וואָס פאַרגאַרטלט איינעם מיטן צווייטן —

ווינטשוילדיק צעפליען די פלעוועס,
און ס'ליידיקע שטרוי גייט אויף אין פלאַמען,
נאָר אין דער טיף פון דער ערד פאַרוואַרצלט,
האַלטן זיך די זויים־קערנער צוזאַמען.

געצייטיקט . . .
(פיר טאָנעטן)

.1

עס איז מענטש פאר מענטש אַזא שליף-שטיין,
אויסצושארפן זיך אַ קאָסע בלאַנק,
און ביז עס פאלט נישט די לעצטע זאַנג,
עס הערט נישט אויף די קאָסע צו גיין —

איבערן שליף-שטיין ס'געטריף — געוויין!
און וואָס איז דען לויטערסטער געזאַנג?
צום ציטער פונם קאָסע געקלאַנג,
דער רציחה-נ'נצחון-רעפריין — —

אין מיינע אויגן אַ בייזער בליק —
אויף שליף-שטיין אַ שטומפיק אייזן שטיק,
אַ קאָסע זיך אויסשלייפן איך שפיר — —

איז וואָס קאָן אייזן מענטש פאר צווייטן שוין זיין,
און וואָס איז ער ערשט, ווען ר'איז איינער אַליין,
פאַרוואָרפענער שטיין אַן יעדן באַריר — —

.2

זוי עס פינקלט דאָס אַ טראַפעלע טוי,
זוי פריידיק פול און זוי פאַרשייט,
אויף זאַנג געבוקט, צו שניט שוין גרייט,
צו ווערן באַלד אויסגעדראַשענע שטרוי.

א, אַז עס איז תמיד דאָס ווייב, די פרוי,
וועלכע האַלט דעם טויט פאַר דיר גרייט ;
אויף אַ ווייל, אויף אַ קורצער צייט,
ס'לעבן דיר פאַרלענגערנדיק אַזוי.

אַז תמיד יענער עפל-העלפט,
וועלכער דערקוויקט און וועלכער העלפט,
דאָס פאַרחלשטע האַרץ צו דערקאַפן.

טראַגט ער אין זיך אויך שוין דעם טויט.
און יענע האַנט וואָס דערפרישט, נויט
דעם גיפטיקן טראַפן מיט איינצוזאַפן.

3

דו, מיר זיינען צוויי, מיר זיינען ביידע,
צומאַל מיר זאָלן ווערן איינס און צוואַם,
פון איין שטיקל ערד איין וואַרצלדיקער שטאַם,
טאַטע-מאַמע פון איין קינד, באַבע-זיידע — —

פירט פאַטער אייגן קינד נישט צו דער עקידה?
יעדער מיט זיין ברויזנדיקן כוח-הדם,
צוויי באַזונדערע טייכן, וואָס שטראַמען צוואַם!
אַ מיר זיינען צוויי, מיר זיינען ביידע.

אַז דער טייך, וואָס גייט פון גן-עֵדן אַרויס,
אַ צעטיילטער שוין אין פיר טייכן איז,
אין וויפיל טייכן ערשט צעריסן זיין מוז,

דער טייך וואָס רייסט זיך מיט גיהנום געברויז?
אַ חוץ איין שטילער טייך ס'קאָן אפשר ווערן,
דער צער פון צוויי מענטשן צעפלאַסן אין טרערן.

. . . און ווייטער איך וועל זוכן דעם בוים פון לעבן:
 ווי שרעקלעך זיין אויסזען — ער וועט מיר נישט פארמיאוסן,
 ווי ביטער זיינע פרוכטן — איך וועל זיי געניסן,
 די שווערסטע נסיונות — נישט אונטערצוגעבן.

ווי נאָריש, ווי הבל-הבלים/דיק — כ'לעבן! —
 עס מוז דאָס זיין אַזאַ מין וויי-חכמדיק וויסן:
 איין ביס אין אַ זויערן עפל אַריינגעביסן,
 און דאָס גאַנצע ביסל לעבן שוין אויפגעגעבן.

און אויב אַזאַ מין בוים נישטאַ איז אינגאַנצן,
 כ'וועל אים מיט מיינע אייגענע הענט פאַרפלאַנצן,
 און מיט מיינ שווייס און בלוט זיינע פירות זאַפטיקן.

און אויב אונטער דער האַק, די ערד אויפצוברעכן,
 די פרוכט פון מיינ לייב לעצטן אַטעם אויסדעכן,
 מוז דער טויט פירן צום לעבן, צום וואַרהאַפטיקן.

אין צייט פון שניט
אין בועז-מאטיוו

(3 סאַנטן)

1

גאַנץ בית-לחם איז איין צעזונגען שניטער-ליד,
שוואַלכן וואָס גליטשן פון הימל צו דער ערד אַראָפּ,
זיינען צעקלינגענע קאַסעס אין פלינקן גאַלאָפּ,
פון געזאַנג פון די שניטערס די זון צעגליט ;

איר היץ אָפּצוקילן איבער קילן טייך זי קניט.
און אין די נעכט אויף סטויג הינטער יעדן סנאַפּ!
דער עכאָ נאָך פון געזאַנג ס'געשנאַרד און געכראָפּ,
פון שניטער און שניטערין אַוועקגעפאַלן מיד.

ווער אָבער צום אַלטן בועז אין שייער אַריין,
נאָך שווער פאַרמאַטערטן שניט טאָג קומען וועט צו גיין ?
וואַרפט ער זיך אַ געבונדענער סנאַפּ אַ גאַנצע נאַכט !

נאָר פון עפעס חלום, אַ הימלישן, אַ זיסן,
ווערן זיינע אויגן מיט זון-אויפגאַנג אויפגעריסן,
און מיט געזאַנג אויף זיינע ליפּן בועז דערוואַכט.

2

אַלט איז שוין בועז, אַן אויסגעמוטשעטער גרייז,
פון אונטערן יאָך אָפּויער אַן אַקס קרום און געבויגן,
ווען ער וואַנדלט שווער צווישן סנאַפעס-סטויגן,
שיטן זיך זאַנגען-זוימען פאַר זיין יעדן שפּרייט.

איבער זיין קאַפּ פּלאַקערדיקע זון גליאיק הייס,
לעצטן טראָפּן בלוז פון גוף אַרויסצוזויגן,
נאָר ווען ער הויבט צו די פעלדער זיינע אויגן,
איז ער נישט אַליין אַזאַ תבואה-סטויג, ווער ווייס —

איז ער נישט אויף די פעלדער דאָ אויפגעגאַנגען.
אַ פולע זאַנג אַזאָ צווישן שווערע זאַנגען ?
און אין דער לעצטער מינוט נאָך ביי זיין פאַרגיי,

עס וועט די ערד זיך ווי נאָך אַ פרישן רעגן,
לייכט און גרינג זיך אויפברעכן פאַר זיינעטוועגן,
פאַר אויסגעזוכטן זוימען פאַר סוף זומער פאַרזיי.

3

ווי די אַראָפּגעפאַלענע מאָגערע זאַנגען,
מיינע לעצטע טעג אידער זיי זיינען פאַרשווונדן,
צונויפגעקליבן האָסט זיי און אין אַ בינטל געבונדן ;
אַן אַלטן וואָס גייט צום קבר ביזט נאָכגעגאַנגען !

אַ צייכן אין הימל האָט גאָט דעם שערפּ אויפגעהאַנגען,
אַ פולן מיט פּגימות, אַן אויסגעקרומטן, האַלב־רונדן,
און ס'בלוטיקט די לבנה אין אירע מולד־וונדן,
פון די בלוטיקע הענט וואָס נאָך אים דערלאָנגען ?

זע, ווי שאַרף געשליפן, ווי געדינט און געשפיצט,
אַן מיגדסטע פּגימה צעגלאַנצט און צעבליצט,
איבער אונזער שייער ער הענגט אַצינד — — —

ווער עס וועט אים אַראָפּנעמען, וואָסער אונטערשיד ?
אַז נישט דאָס לעבן — די ליבע געמאַכט האָט מיך מיד,
און וואָס כ'האַב געזייט וועט נישט שניידן דער ווינט.

טוליפן פאר זון פארגיי

מיט דרשה-געשאַנק בעכערלעך אין הבדלה-פלאַם
שטייען די טוליפן מיט זייער זילבער-געגלאַנץ ;
אין סאַמעט און אין זיידנס די שלאַנקע גלאַדיאַלן,
פאַרבייגן זיך מיט עלעגאַנץ צום ערשטן טאַג.

איז עס דער טאַנץ-שוויץ-גערוד, איז עס פאַרפּיומען-דופּט¹
פאַרדרייט זיך דער קאַפּ פּונם בלויען היאַצינט ?
אַדער ס'איז דער ריח-שאַרפּער פאַרשיכורטער יאַסמין,
שקיעהדיק צעמיש, צעחושט, וואָס שוימט און צערינט ?

גאַנצער אַרום מיט שמעקנדיקע בעלקען באַשטעקט,
אין פּריזור — די דאַמע, דער קאַוואַליר אין לאַץ !
באַלד וועט ווער אונטערלייגן הינטער פּוס פּון חתן
ס'חופּה גלעזל, ס'זאַל טון מיט מזל אַ צעפּלאַץ.

הויך אויפצוהויבן שטייען גרייט שוין די פּאַקאַלן,
פּול אַנגעגאַסן מיט פינקלדיקן געטראַנק,
נאָר די כּלה פאַר באַזעצן ס'האַרץ צו צענעמען,
אַ וויינענדיקס פּון אַ בוים אַראָפּ גיסט זיך געזאַנג.

מיענטע רומיאנעק און לאווענדל (שקיעה-ליד)

ס'פלעכטן זיך ריחות און קאלירן,
נעפעלעך ציען זיך ווייט ערגעץ-ווי,
ס'איז די זון ס'זעקעלע רומיאנעק,
וואָס די באַבע לייגט צום שטערן מיר צו.

איז עס דען נישט איר שטערנטיכל,
די מיגניעדיקע פאַרבן פאַר מיין בליק?
מיענטע, רומיאנעק און לאווענדל —
אַרום מיין קאַפּ זשומעט אַ ביזע מיק —

שמעלצן צוקאַפּנס שוין די וואַקסענע ליכט?
רייבט מען די שליפּן איין מיט לאווענדל?
שטיל שעפטשענדיקע תפילה-ליפּן:
אַברעם נחום בן פריידל גענענדל — — —

פלינק לויפט די באַבע פאַרזעצן ווי,
דאָס פערל באַזעצטע שטערן-בענדל,
און ס'פאַלט די זון ווי אין פושקע אַריין,
פאַר „ר' מאיר בעל נס“ אַ גאַלדן רענדל.

„זאלן בלומען רעדן“

פון אַ שילדל אין אַ בלומען־געשעפט
(אַן אַפּאַריזמען־קראַנץ)

1. רויזן

בליען די רויזן אַזוי ווונדערלעך שייך,
זייערע דערנער צו פאַרדעקן מיט זייערע פאַרבן?
אָדער זיינען די דערנער דערפאַר פאַראַן,
מען זאָל זייער שיינקייט נישט אַזוי לייכט קענען פאַרדאַרבן?

אַזוי צי אַזוי, הערלעך עס בלייבט די רויז,
אפילו פאַר דעם וואָס צעשטעכט זיך אין איר זיינע פינגער!
וואַרים נישט דער, וואָס איר ווונדערלעכקייט באַזינגט,
דער, וואָס די דערנער באַווונדערט, איז פון רויזן דער זינגער.

2. ליליען

איז עס אַ ווונדער, אַז שטעכיקע בין
אַן אַנגעזאַפטע מיט זיסקייטן ווערט,
ווען אויף גרונד, אויף טיפן פון דער ליליע,
תמיד צו טויכן זיך ס'איז איר באַשערט.

און אין ברענענדיקער זון די ליליע,
אַ ווונדער אַז נאָך בלייכער ס'ווערט איר ווייס:
לעצטע זיסקייט רק פון איר געזויגן,
און אַוועק נאָך מיט אַ ברומיק געבייז.

1

3. קאַרן־בלומען

דערפאַר בליט צווישן די זאַנגען די מאַן־בלום
אַזוי בלוטיק רויט,
ווייל איינער דעם צווייטן אַוועקקוילן קאַן
פאַר שטיקעלע ברויט?

אָדער זיינען עס די פוסטע ווערטער,
אויף אויער פֿאַרטרויט,
פון די פֿאַרליבטע פֿאַרלעך אין קאַרן —
שטייט זי אַזוי רויט?

2

מיט אַזעלכע בליקן בלוי איבערלאַפּן,
צו בלייבן שטיין אַזוי אין בלוטיקן מיטן,
ווען אַרום גייט דער טויט מיט שאַרפּער קאַסע,
און אַלצדינג וואָס אין וועג אים שטייט ווערט פֿאַרשניטן;

אַזעלכע מיט שאַרפּער קאַסע צו שניידן?
עס האָט דער טויט צומאַל אַ שטיקל געוויסן!
דערפֿאַר נאָך איידער דער קאַרן געשניטן,
ווערן זיי שוין פון פֿאַרליבטע אָפּגעריסן . . .

4. בליענדיקע קראַפּיווע

רויט געשמירטע ליפּלעך, פֿאַרשנירטע,
נישט בלויז זיי שווייגן — זיי זיינען פֿאַרביסן!
און אַז זיי ריידן שוין אַ וואָרט אַרויס —
אַ שטיק פון האַרצן וועמען מיטגעריסן!

פון אויבן אַראָפּ, ביזלעך און בריאַק,
גליווער-פּייערלעך פון די אויגן גליען;
ריר זיי נאָר אַז, זיינען זיי קאַפּאַבל,
מיט הייסן אַקרעפּ איינעם אָפּצובריען.

5. צייטיקע קלעטן

ערגעץ־וווּ בלייבט אַ קלעט שוין קלעבן,
וואָרים קיין קליידלעך פעלן נישט אויף דער וועלט!
און איז דען ווער שוין אויף אונזער ערד,
קלעבן געבליבן ביי דער, וואָס אים געפעלט?

און ווער זאָגט אַז די קלעט איז שולדיק,
באמת איז עס קאַפּויער און אומגעדרייט:

וואַרים נישט אדם און נישט חוה —
שולדיג איז ס'אויפגענייטע פייגנבלאַט-קלייד!

6. די בלאז-בלום

ברויך דאָך נאָר צו קומען בלויז דאָס מינדסטע ווינטל
און עס ווערט צעבלאָזן אויף אַלע פיר זייטן,
אַזאָ זייפן-בלעזל ווי ס'איז, דאַנקבאַר דעם ווינט זיין מוח,
וואַרים ווער וועט אַזאָ פאַרפלאַנצן אויף בייטן.

אַז פון קיינעם נישט פאַרויט און ס'וואַקסט אומעטום,
וועט דאָך אַזוינס קיינער דער געליבטער נישט שיקן — —
פּוּף! צעבלאָזן עס צוויי אומעטיקע ליפּן,
אין זיין צעפלי זייער גורל צו דערבליקן.

7. צו א פיר-בלעטערדיק קלאווערל

נידריקער אַ סך ווי דאָס גראָז איז זיין וווקס,
צומאַל נישט אַ קבר מיט אים צו פאַרפלאַנצן,
עס איז זיין גורל פון מעלה-גירה-לעפּצן
אַ שפּיז אויפגעפרעסן צו ווערן אינגאַנצן . . .

אַן איינגעפרעסט אָבער אין בוך, ס'בליט אויף,
מיט פאַרהאַלטענעם אַטעם מיטן אין לעזן:
אין זיין פיר-בלעטערדיקן, צאַרט געאַדערטן,
איז מענטשלעכער גורל טיף אַמאָל געוועזן — — —

8. דיגיטאליס

נישט בחינם טראָגט זי היילונג פאַר קראַנקע הערצער,
און באַרואיקונג פאַר געמיט ווען מען זי דערזעט,
ווי אַ פאַגאָדא פונקט, שטייט זי צווישן די בלימלעך,
און ווי מיט גלעקעלעך באַהאַנגען, וואָס רופן צום געבעט.

פון די געפינגערטע, אומגעקערטע כוסעלעך,
מ'זעט ממש ווי ס'גיסט זיך אַרויס פון זיי די מעדיצין,
אַזוי יענע בלום, וואָס טראָגט גיפטיקן סם אין זיך.
קאָן מען אויך דערקענען, מסתמא, אין איר גיפטישן גרין . . .

9. די ווילד-ארכיד

מיט די שרייענדיקסטע קאלירן לאַקט זי עס צו,
באַטויבנדיקער גערודן שלעפערט איין ווי שלאַפגעטראַנק,
עפעס ווי אַ גלאַטיק לאַפקעלע, אַ סאַמענס,
שטרעקט זי אויס אַזוינס, דערמיט אַריינצוכאַפן דעם פאַנג.

און ווען גלאַנציק קאַקעטיש זי עפנט זיך פריש אויף
ווי אומשולדיק לאַשטשענדיק — ווי ס'וואַלט גאַרנישט
נישט געשען:
אין דעם הייפל זון-שטויב, וואָס שיט זיך דערפון אַרויס,
ווער דערקענט דען אַז אַ שמעטערלינג גאַר דאַס איז געווען...

10. גראַז בלימעלעך

1

אויף אַ בוים אין פּרילינג טעג צו בליען,
געטראַגן צו ווערן פון אַ פעסטן צווייג —
אין אייער-שאַל, אַ פּרישינק עופּהלע,
קנאַספעט אַזאַ פּוכיק פּישטשעדיק געשווייג.

אַבער אַזוי אין הייסער יולי-זון,
אויף ווייטן אויף ברייטן אומענדלעכן פליין,
פון קיין צווייג געטראַגן, קיין בלאַט געשיצט,
אַ פּישטשעדיק קליין בלימעלע גאַנץ אַליין — —

2

ניין, נישט ווייל ס'איז מיד מאַכט עס אויגעלעך צו,
און ס'קעפעלע אַראַפּ לאַזט טיף צו דער ערד — —
אַז די זון איז אַוועק, ס'טונקלט אַזוי טריב,
גאַנץ אַראַפּגעפאַלן ביי זיך מען ווערט.

אין הימל די זון און ליכטיק דער אַרום,
איז ווי קליין מען איז — אַליין מ'איז אַ זון!
אַלצדינג פאַרלעשט און גאַר נישט מער ס'איז דאָ,
אפשר אין שלאַף וועט מען טרוימען דערפון — — —

* * *

אַז יעדן באַוועג דיינעם כ'פאַרשטיי שוין,
און דעם מינדסטן מיגניע פון דיין אויג — —
האַב איך נישט נאַכגעשפּירט דיין יעדן ריר,
אַ ניוכנדיקער הונט נאָך זיין צויג?

נאַכלויפן איצט דיר מיט ווילדן געביל?
כ'בין שוין אַן ציינער אַן אַלטער הונט — —
פאַרוונדיקט פון אַ געוואַרפענעם שטיין,
בלייבט ער ליגן און לעקט שטיל זיין ווונד.

דריי לידער

1. כ'האב היי-יאר דעם קוקו נישט זינגען געהערט

א פויגל וואָס קאָן קיין נעסט זיך נישט בויען
מוז פליען פון בוים צו בוים: קוקו, קוקו? !
כ'האָב היי-יאר דעם קוקו נישט זינגען געהערט,
און מיינע פליגל געלאָזן ערגעץ־וווּ — — —

א פויגל וואָס קאָן נישט אַוועק פאַרן האַרבסט,
ווערט אין ווינטער דאָ אַ קראַקעדיקע קראָ;
דער וואָס וויל אַ צער אויסזינגען שטיל אין זיך,
דער שטאַרבט פאַר דער צייט, איידער ער ווערט גראָ.

2. א שוועלבל ברויך בלויז א פליגעלע ברעכן

א שוועלבל ברויך בלויז אַ פליגעלע ברעכן,
און עס ווערט באַלד אַ פויזנדיקע מויו;
עס מוז בלויז אַ קאָץ פאַרביי גראָד לויפן,
און מיט שוועלבעלע פאַרביי איז און אויס.

איז דער לופטן פון רויב־פויגל געפאַנגען,
אינמיטן פלי זיך זינגענדיק זיין ליד,
צי קריכנדיק פון אַ קאָץ אויפגעפרעסן,
עס איז שוין דעם שוועלבל אַן אונטערשיד.

3. האט ווער געהערט דאס ליד פונם אדלער

האַט ווער געהערט דאָס ליד פונם אַדלער,
ווען ער לייגט זיך צום שטאַרבן אַנידער?
איך הער עס אַצינד, פלאַטערדיק אַזוי —
סיגייט שוידער איבער מיינע גלידער — —

עס איז נאך קיין אַדלער נישט געשטאַרבן.
ווען זינגען נאָך ער קאָן זיינע לידער!
פאַרשוויגן איז דער אַדלער, ווי דער פעלדז.
ווי ער לייגט זיך צום שטאַרבן אַנידער.

11-טער יולי 1951.

די „האלידעי“-לידער . . .
אויפן ברעג

1

אז אין וואָס זאָל איך מיך אָנהאַלטן איצט,
כ'בין שוין ביים ברעג צערינענדיקער שוים?
און דאָס לעבן — אָפּפליסנדיקער ים,
יואָס מען דערזעט עס פון דערווייטן שוין קוים.

און אַז דיינע הענט שטרעקן זיך צו מיר
איז עס ווי פון אַ נימפע פון ים אַרויס:
אַזאַ פאַרגייענדיק בלעזליק גערויש,
וואָס ס'בלייבט דערפון אַזאַ שוימען שוין בלוין.

2

איז דען נישט דער ים דער זעלבער ווי געווען
מיט זיין געברויו, גערויש און געוואַלטיקן פאַרנעם,
איך נאָר, אפנים נישט מער דער זעלבער בין —
אַ גולם פון אונטער דער צונג געריסן דעם שם!

און עס וועט מסתמא, נאָך שרעקלעכער זיין,
ווען וואַקלדיק אַזוי צו דיר קומען כ'ועל צוגיין:
אַז מיט זיין געוואַלטיקן געברויו דעם ים
אַנטלויפט אַ פרעמדער אַזוי, ווי וועסט דו עס ערשט זיין.

3

אַז צו אַלצדינג ס'מוז דאָך נעמען אַ סוף,
אַפילו צום לעבן און מסתמא אויך צום טויט!
פריער אָדער שפעטער עס נעמט דאָך אַן ענד,
צו די הענט און צו דעם וואָס זיי האָבן אויפגעבויט.

ביים ברעג, אין זאמד, אויפצובויען שלעסער,
אפשר מיט א קינד איך וואלט עס פארשפילן געקענט — — —
ווי פרעמד, ווי שרעקלעך דערווייטערט פון מיר
מיינע אייגענע אומבאהאלפענע צוויי הענט.

און אז כוועל דעם ים באזינגען אצינד

און אז כוועל דעם ים באזינגען אצינד,
עס וועט דאך נאָר אַ חניפהלע זיין, נישט קיין ליד ;
נישט אים צו באַווונדערן איך בין געקומען,
נאָר וויל פאַרמאַטערט כ'ביך, קראַנק און מיד.

נישט קיין געפלאַפּל כ'פאַרנעם, ווען ער רעדט צו זיך,
און נישט זיין צאָרן ווען צעכעסט ער ווערט ;
אַ קראַנקער, צעבראַכענער, אַן אומבאַהאַלפענער,
דעם צווייטנס געמיט פאַרנעמט ער דען און דערהערט ?

און דער ים יאָק דער ים, מ'קאָן אַוועקגיין פון אים !
ווי געוואַלטיק ער זאָל נישט זיין איז אַ ברעג צו אים דאָ,
און צומאָל ווען ס'איבערגייט שוין גרימיק זיין כעס,
צו זיינע טיפענישן ער ציט זיך צוריק — צום דנאָ !

אַבער ווען כוועל קומען צו דיר שוואַך און געבראַכן,
און נישט פאַרנעמען קענען דיין געפלאַפּל כוועל מער,
איז וווּ אַנטלויפן און וווּ זיך צוריקציען ?
איז ברעג דאָ צי אַ דנאָ אין אַן איינגעהאַלטענע טרער ?

דעמלט ווען כ'האב געזונגען מיין ליד צום ים

אַ ים-אַקס מיט פריסקנדיקע נאָזרעס,
געשלינע פונם פיסק, געשוים פונם קאַרק,
אויף די הערנער גענומען כ'האַב די זון,
געשפּרייזט מיט איר איבער טאַל איבער באַרג.

דעמלט, ווען כ'האב געזונגען מיין ליד צום ים,
אינמיטן שטורם געבליבן איז ער שטיל:
אין וויג א זיך רייסנדיק פארפיעשטשעט קינד,
א לידל מען זאל אים צווינגען עס וויל —

עס האט געפלעטשערט ווילד מיט די פיסלעך
און געריסן זיך צו ווערן שיעור דיל — —
אבער איצט, אן איד ליג שוואך און פארמאטערט,
א קראנק נעבעכל וואס שטארק ווערן וויל.

ער איז נישט, דער ים, קיין פארזעסענע מויד,
אז מען זאל איר א וויינענדיקס בדחנען צום גראם!
אין גראב מיין פנים אין זאמד, אן אקס אין זשלויב,
באלעקנדיק זיך מיט זאלציקן טעם — —

ווי נעבעכדיק, ווי שוואך

(סאָנעט)

קיין ריר אין מיר, קיין באוועג, קיין קלאנג,
צו דעם וואס אין מיר אצינד — קיין פארגלייך!
א חוץ די מעווע וואס קרייזט אין דער היך,
פון ים ארויסצוכאפן איר פאנג — — —

און אויב דאס וועט דויערן נאך לאנג,
און אנדערש אין מיר נישט ווערן ס'וועט גלייך,
נישט לבנה־פנים, אינגעפאלן בלייך,
מיט פארברענטן בליק פון בענקען קראנק —

מינס וועט שווימען אויסגעלאשן בלאס!
דאס אויפגעריסענע מויל, נישט פון כעס —
א שוואך, ס'לעצטע ליד זינס אויסגעזונגען —

ווי נעבעכדיק ווי שוואך אזא פאָעט,
לעצטע כוחות פרוון וויל ביים סאָנעט,
צי סטייעט נאך צי ס'וועט נאך געלינגען ?

„קאמיקס“ . . .

(נאך דער אָפּעראַציע)

אַז איינער מיט צושנייד מעסער צוגעשניטן,
אַ צווייטער אין דער גיך צונויפגענייט ;
אַ שטיקל אַרבייט אויף לויפנדיקן באַנד,
וואָס פון האַנט צו האַנט אייליק איבערגייט.

און איידער וואָס, איידער ווען אַ פּרעס אַ שפּריץ,
און שוין ציען די „פעלוי הענד“ די שטעך !
אַ ווייל קוים מען הענגט נאָך אויף דראַטענעם געשטעל,
ביז צוריק מען כאַפט דעם איבערגעריסענעם דעך.

און שוין פון שטאַנג אַראָפּ אַ טאַנדייט אַנצוג,
פאַרשניטן אַ ביסל אינם קראַק און ענג !
איין פּלייצע אויפגעהויבן, ס'ציט אין דער הויך,
ביי איין נאגוויצע פעלט אין דער לענג —

זיך איך דאָ אַ מאַניקין אין שויפענסטער,
נישט דאָס האַרץ מער כ'שפיר און נישט דעם קאַפּ.
און אַ ציעניש אין בויך ביי יעדן שריט — —
אַט צעקנעפלט ער זיך און פאַלט אַראָפּ !

האַט ווער געוואָרפן אַ שטיין אין שויפענסטער
טרעפנדיק מיר סאַמע אין בויך אַריין ?
אַ צעשפּליטערטער אויף פּיצלעך ליגט דער ים — — —
— — — — —
ניין, כ'בין קיין מאַנעקין נישט און כ'שפיר דעם שטיין.

„קאָנוואַלעסענט האַום“

1

אַז נישט מיט שערפן, מיט קאַסעס און מיט גראַביעס,
אַז נישט די בינדערינס מיט שניט-געזאַנגען,
נישט דראַבינעס אין צעהירזשעטע פּערד געשפּאַנט,
די בינטלעך אויף זיי אַרויפצודערלאַנגען.

אז נישט קיין שייער, א צעהילכטער פון מלויצעס —
א קאמביין און געשניטן און געדראָשן!
שפירט זיך פון פעלדער ברענענדיקער פעטראָליום,
און די זון איבער קאָפּ ווערט אויסגעלאָשן.

די מעלה-גירה בהמות אויף די לאַנקעס
שטייען סמוטנע, ווי אין שטאַט די פאַבריק-מענטשן,
און אַן אַ ברכה איז דאָס שטיקעלע ברויט,
נישט מען קושט'ס, נישט מען טוט דעריבער בענטשן.

2

האַלציק אויסגעטרונקט און פראַכנע ווערעמדיק,
איבערגעשמירטע אַלטע מעבל-שטיקער,
ס'פענזלט די זון ווי מיט פאַקוסט די פנימער,
די צוגעליימטע פיס וואַקלען ווי שכור.

די האַבן באַקומען מיט האַמער איבער קאָפּ,
יענע שטעכט פאַרזשאַווערטער טשוואַק אין רוקן,
מיר גייען נישט, שפאַצירן נישט — מיר שלעפּן זיך,
אַלטע מעבל וואָס מ'האַלט אין איין איבעררוקן.

אַ בעדנער אין פאַס דרייט זיך יענער דאָרט אַרום,
ס'פעלט'ן אַ קלעפקע און קאַנ'ס נישט באַגרייפן!
און עפעס ביי איינעם רינט פון אלע זייטן,
גלייך געפלאַצט ס'וואַלט אַרום אַ פאַס די רייפן.

3

קאַטשקעס פון אַ שטייג צום טייך אַרויסגעלאָזן,
וויל דאָס קוואַטש קוואַטש אויף אַ רגע נישט אויפהערן,
דער קאַטשער פאַראַויס — טאַקע יענער בעל-דברן!
נאָר ס'זאָל זיך כאַטש איינע צו אים צוהערן.

ר' איז אַ גרוש, קריגט ער מורא פאַר גרושות,
צווישן די יונגע אלמנה/דלעך אָבער . . .
און יענעם אָפעטיט האָט ער, ווי אַ קאָטשער,
וואָס מען שטאַפט אים מיט סאַמע בעסטן האָבער.

אַן אויסגעפאַשעטן אויף יום טוב צום קוילן
גרייט מען מיך דאָ ווידער צום סעציר-מעסער ;
אָבער איין קלייניקייט : כ'וויל דערוויל כאָטש דערזען,
ווי גאַטס גייסט שוועבט הויך איבערן געוועסער.

די זעגל שוף

צוויי געליבטע אויף אַ זעגל-שיפל
זיי שווימען דעם זון אויפגיי אַנטקייגן ?
אָדער אַ פאַרלאָזענער, באַטריבטער,
מיט זיך אַליין צו זיין און צו שווייגן ?

שטיל איז דער ים און נאָך שטילער דער ווינט,
דאָך ס'שיפל באַוועגט זיך און אַלץ שנעלער !
גאַנצער אַרום, אַן אויסגעמאַלענער,
דורכזיכטיק פאַרצעלייענער טעלער.

גלייך פאַרכשופט ציט זיך בלייך דאָס געסל,
אין אַ נעץ פון ים אַרויסגעפאַנגען ;
„לאַמטערנאַ מאַגיקאַ“ אויפגעלויכטן,
איז די זון אויף מאַסטבוים אויפגעהאַנגען.

זון אויפגאַנג

ס'רייסט זיך אָפּ די זון פון ים — אַ געליבטער
פון דער געליבטערס בעט אָפגעריסן !
ער וואַשט זיך נאָך דאָס פנים זיינס גוט אַרום,
מען זאָל נישט זען די בלוטיקע ביסן —

איז דאָס געוועזן אַ שטורמדיקע נאַכט,
דער לייב אַ בלוי צעקניפטער פול פלעקן,

ער גייט שטיל איצט אַוועק, הינטערוויילעכטס,
אין מיטן שלאָף זי נישט אויפצוועקן.

די קליינע האַלידע-באלאדע

ווען געטובלט פון ים די זון גייט אויף,
ציט זיך איר שאַטן לאַנג ווי דער גלות,
גיסט ער מיט נעגל-וואַסער די הענט אָפּ,
און זי קניט פרום פאַר נאַקעטע „תלוי־ס“.

ווען ברענענדיק אין זעניט ס'שטייט די זון,
נישט פאַראַן מער קיין סימן פון שאַטן,
פרעגלט ער זיך אין זאַמד — אין איר בליק-געפלאַם,
און זי אין זיינעם — ברוין אָפּגעבראַטן.

אַבער ווען פאַרהילט די זון אונטערגייט
איבער ביידע ווינקענדיקע שטערן:
אין אירע אַרעמס נאַקעט טוליענדיק —
אַ „תלוי“ אויפּגעהענגט צו ווערן —

נאָך אַ קלענערע . . .

פון אַ שנופטיכל דער קאַסטיום,
ווי אַ שלאַנג שיילט זיך איר שלאַנקע פלייצע,
אַ גאַנצן לאַנגען טאַג וואַרט זי:
די ליכטיקע זון ווען שוין פאַרגייט זי.

היינט אויף בלאַנד און מאַרגן אויף שוואַרץ,
איז דאָס נישט די בעסטע עצה?
און אין דער פינסטער, אין דער נאַכט,
אויף איר אַליין איר מאַן פאַרבייט זי.

צופלוס און אפפלוס

ס'וואַיעווען די וועלן ווילד און געוואַלטיק —
לויפט נישט ברומיק אָן פון ווייט וווּ אַ וויסער בער?
אַבער רושיקער נאָך דער טומל פון שטאַט,
וואָס מיטגעברענגט מיר האַבן צום ברעג דאָ אַהער.

ווי ברויזיק, ווי שוימיק ר'זאל נישט זיין דער ים,
ווי נאָר דער אָפּשויים פון שטאַט פּאַלט נאָך אין זיין בליק,
אינמיטן ווילדסטן געלויף ער דערשרעקט זיך,
און פון ווו געקומען ער לויפט אויף גיך צוריק.

מעוועס

זיי פליען נישט אָוועק פון דאַנען,
ווען ס'קומען אָן די קעלטן און שטורעם־ווינטן —
מיט געזאַנגען אָוועקצופליען.
ווען אַלצדינג אויף הפקר בלייבט איבער פון הינטן ?

נישט פון פעדערלעך צונופגעקלעפט —
ס'זיינען די פעלדזן אַרום זייערע נעסטן !
און פון ים אַרויס — פון אַ שיטל !
פיקן זיי פון פעסטן און פונם בעסטן.

זייערע יונגע בריט די זון אויס,
אויסגעדזשוביעטע שאַל — דער שוים אויף די וועלן !
אַרויף צום הימל זיי פלאַטערן,
איידער רויט־געצוויקט די פיס אויף ברעג זיי שטעלן.

אין שטורעם שלייפן זיי די שנאָבלען,
און אין פאַראייזטן ברעג — זייערע טעמפע פליגל ;
וונדערלעך ווערט ערשט דעמלט דער ים —
אין אַ זילבער רעם אָן איינגערעמטער שפיגל !

און ווען דער הימל צום ים אַראַפּ
אַ זאווערוכע לאַזט — אַ נעץ אַ געשפינטן,
דעמאַלט ערשט זייער היזוריק געשריי,
פרייד געשריי באַגלייט פון ווילדע שטורעם־ווינטן.

מרוזשוון-לידלעך

נאך מיט שוואַכסטן פילגעלט

מיט קאלט צעשטרעקטע צווייגן דער נאָקעטער דעמב,
ער קלאַמערט זיך אינם וואַלקן אויף הימל,
מיט איינגעזאָפֿטן שטראַל אין נאָסער קארע,
זיך צו צעבליען כאַטש מיט טוכלען שימל,

אין די בלאַטע שיסעלעך, די פאַרשטומטע זשאַבעס,
פאַרקריכן זיך איידער ס'פּרירן די טייכן,
נאָר מיט שוואַכסטן פּליגעלע זיינעם דער פּויגל,
וועט דערפּליען וווּ די זון צו דערגרייכן.

דאָ אין דער טעמזע

דערפּליען דען אַלע פּייגל די ברייט פּון ים,
אַבער אַלע דערפּילן די פּרייד פּון פּלי;
נאָך דאָס שוואַכסטע, אַפּילו, מיט פּליגעלעך קוים,
וואָס פּאַלט אין דער טעמזע שוין אַראָפּ דאָ הי.

איז דען דער אַנפּלי דאָרט, צי דער אַוועקפּלי דאָ?
ס'איז דאָס גרייטן זיך צו אים אַ לעבן לאַנג!
נישט נאָר דאָס דערזען די זון — די שרעק פּאַרן תּהום,
איז די ציטער־פּרייד אויפּברויז אינם געזאַנג.

ווען נישט ווען . . .

ביז אַרויף אויבן, ביז צום שפּיק־דאַך אין דער הייך,
אַרויפּגעקראַגן זיך די קריכפּלאַנצן אויף דער וואַנט,
מיט לעצטן כּוח דערגראַבלט זיך, זעען זיי אויט,
ווי אַרויסגעקראַכענע אַדערן אויף אַ האַנט.

קיין בלעטל מער אויף דער נאָסער וואָנט, זי זעט אויס,
נישט פאַרענגט — אָפּגעגאַנגען אין זיבעטן שווייס!
נאָר פּון דער הויך פּון שפּייך־דאָך ווינקט גריין אַ בלעטל,
מסתמא גיט זיך נאָך, ווען נישט ווען, זון דאָרט אַ באַוויינ.

אַז איין וואַלקן פאַרדעקט די זון

1

קיין זון ס'איז אויף הימל גישט דאָ,
און ווי קיינמאָל ס'וואַלט נישט געווען;
אַזווי טרויעריק ווי אַ מענטש,
דער הימל ער קאָן אויסזען.

און אַז קיין זון נישט דאָ בייטאָג,
ביינאָכט לבנה פון וווּ?
אַז מיין האַרץ איז אויסגעלאָשן,
ווי סמוטנע ערשט זיין מוזט דו.

2

אַז איין וואַלקן פאַרדעקט די זון,
גאַנצער אַרום אַזוי גרוי,
אַ סך נויטיק צו פאַרכמאַרען,
אין אויג דאָס ביסעלע בלוי?

עס קאָן די זון צוריק אויפגיין,
אַבער אַ האַרץ פון פאַרזונק — —
ס'בלייבט שטיל ליגן, ווי אונטער אַש
אַן אויסגעצאַנקטער לעצטער פונק.

אין נעפל

1

אן איינגעהענגער אין פעסטן אַרעם,
אין כלה שלייערס פלאַטערט דער נעפל,
אומענדלעך דער ציענדיקער שלעפ;
און יעדער טראַט אַזאָ געהויבענער,
אַרויף אויף מירמל־שטיינערנע טרעפּ.

ווי הויך, ווי הויך, קיין סוף נישט צו דערזען!
פון הימל שיטן שוין פולע הענט,
האַפן איבער פאַרשכורטע קעפּ,
נאָר דער צוריק אַראָפּ תהומיק־טיף,
ווי איינגעוויקלט אין שוואַרצער קרעפּ.

2

מיט יעדן לאַמטערן לייכטן מיר אויף,
אין יעטווידן בוים שלאָגן מיר זיך אָן,
אונזערע אויגן פול מיט געגאַף —
און עס איז יעדער מענטש ראַפטיים דערזען,
אַן ענטפלעקונג אין טאַג פון באַשאַף.

וואָס איז אונטער אונז און וואָס איז פאַרנט,
גייען מיר פאַראויס, גייען מיר צוריק,
און אין אונז גופא ווער ווייסט וואָס ס'איז?
אַרומגענומענע און ליפּ צו ליפּ,
צו אַ לעצטן קוש, צום ערשטן ביס?

3

קומט עס פון הינטערווילעכטס, פון אַ זייט?
נישט קיין בלעטער געוואָן אונטער די פיס,
קיין סקריפּ נישט פון פריש געפאַלענעם שניי.

נאך אן אויפהער פון אלע פיר זייטן,
אזא אויסטערליש און פרעמד געגיי.

שטילער, ס'איז נישט מיין טריט, ס'איז נישט דיינער —
עס גייט אזוי מאדנע און פארהוילן,
א פיר־פויסקער שטיינערנער געץ,
אין א זאק פארווארפן אויף די פלייצעס,
טראגט ער אונז צוויי מיאוקענדיקע קעץ.

4

ס'איז די ליבשאפט נאך, צי די שנאה שוין,
די „שני הפכים בנושא אחד“,
וואָס אייפערזוכט געפלט זיי צוזאָם?
צעטראַפטער חלב, שמעלצנדיק קנייטל,
און דאָס רויכל פאַרדושעט דעם פלאַם.

עס צאָנקט אויף דאָס ליכט און עס צעפלאַקערט.
עס צאַפֿלט אין אַ לעצטן צעטריף —
ס'אַש פון קנויט נאָך לייכט אויף אין געברען!
עס צוקט טליאַק מיין גוף, גליאַיק און קאַלט:
דיין אויף־בליק אין געפל קוים כ'דערקען —

5

אַ ברענען אין די אויגן, די ליפן,
ווי נאָך אַן אויסגעלאַשענער שריפה,
און אין אַטעם דושענדיקער רויך;
דאָ און דאָרט אַ מויער נאָך געבליבן,
און אַ קוימען שטאַרטשעט אין דער הויך.

אַ צישן צווישן די נאַסע גלאַונעס,
אַדער דאָס כסדרדיק טריפן
פון אַ פאַרגעסענעם גומי־שלויד?
אזא שטילקייט ווי נאָך אַ בהלה —
ס'איז גאַנצע שטאַט אַוועק מיטן רויך.

אין גרויען נעפל אריין

אז איך קען נאך מיט היילן מיין לייב
א צווייטנס אומעט פריידיק פארשפילן,
אין וואקסנדיקן פליכל מיינעם
דעם אויפגלי פון ליפן דערפילן.

ווי ס'קלאַפן דיינע יונגע דופקס
ארום מיינע גרוילעכע שוין שליפן,
אין אזא שטילן זיך צענויפריידן
איינער דעם צווייטן צו קענען באגרייפן —

אז איך קען נאך אַ כעס פאָרגלעטן
מיט לאַסקעס פון טוליענדיקע גלידער,
צומאָל אין נעפל אַריין אַצינד
זינגען ווי אַ פויגל פּרילינג לידער —

די בלוי-בלאַע צייכנס אויף דיין לייב,
זיינען זיי פון בלויע מיינע בליקן?
און מיינע אין שלאָף זיי באַקומען,
ווי מיין באַבע אירע „אבות צוויקן“? . . .

ווי ווייך עס זיינען דיינע בליקן,
אזוי שאַרף זיינען דיינע גליאיקע ליפן
איך פיל ווי אויסגעשניטן ווידער,
עס ווערט איינע מיר פון מיינע ריפן —

זאל איך לאַכן, זאל איך מיד צעכליפן?
אז איך קאַן נאָך מיט לייב מיין הוילן
דעם גאַנצן פינסטערן אַרום-אונז
אין נעפלען פאַרהילן און פאַרהוילן —

און אויב דאָס איז דאָס לעצטע ליד מיינס,
ווי מײן צאָן אויף וועלכן איך קאָן נאָך בײסן,
אַבער דאָס האַרץ פּונם לײב אַרויס,
וועסט דאָך נישט וועלן מיר אַרויסרײסן.

איך פּיל, נישט אַרויסצורײסן,
ווילסט דײך נאַרקענדיק דערין באַהאַלטן —
אַ ציטריק חײהלעט אין נאַרע,
פאַרקראַכן אין נעפל אין קאַלטן.

ווי טוליענדיק, ווי ליבלעך, ווי שטיל,
אַז מענטשן קאַנען נאָך אַזוי ווערן!
און דער גאַרער פּינסטערער אַרום,
מיט אײנמאַל אײנגאַנצן אויפצוהערן —

אַ, אַז מיט הוילן לײב און לעבן,
אַלצדינג קענען ליבלעך פאַרגלעטן,
און מיט אַ ליד מײנעם אין נעפל איצט,
מיט סאַלאַווייען גײן אויף געוועטן.

דער מאַנומענט

קאָן אַ מאַנומענט פון בלוט געגאַסן ווערן.
צו פון פליסנדיקע זידיקע טרערן?
אַבער אַז דאָס בלוט אין לייב פאַרגליווערט ווערט.
און בלוטיק אַנגעצונדן אַן אויג וואָס טרערט — —

קאָן עס זען מיט אותיות פאַרשריבן ווערן?
אַבער האַרטע קנייטשן פאַרשטייפטע אין שטערן.
קאַנען זיך פאַלדעווען געוואַלטיק אַזוי.
אַז ביי יעדען מענטש רייסט אַרויס זיך אַן אוי — —

מאַנומענטן קאַנען איינגעפאַלן ווערן.
אַבער אַזאַ צער קען ער אַמאַל אויפהערן?
זידיק גיסט זיך פון דור צו דור דער מעטאַל.
און ס'איז גאַנצער ערד קיילעך דער פעדעסטאל.

צוויי סאנעטן

1

. . . . אז וואָס נאָך איצטער איך וועל זאָגן,
עס וועט דאָך נאָר אַ ליגנט זיין,
און וועט מענ'ס דען גיכער פאַרשטיין,
מיט באַזינגען עס און באַקלאַגן.

ערגעץ וווּ אויף טונקעלע ראַגן,
פון קיינעם נישט דערקענט צו שטיין,
און ריידנדיק צו זיך אַליין,
אַ שרעק אויף מענטשן אַנצויאַגן.

נישט קיין חילוק וואָס מען זאָגט בלויז,
און וואָס דערפון מען הערט אַרויס —
פון קעל אַ שאַרפן ווי פון העק!

אַז נישט זיי הערן ווערטער מער,
און נישט עס רירט זיי שוין קיין טרער —
ס'איז דאָס איינציקע נאָך די שרעק.

2

ליגט דער טויט אין מיינע אויגן,
הענגט אַ קללה אויף מיינע ליפן,
קינדער צעלויפן מיט אַ כליפן,
מאָכן ברייט אַרום אַ בויגן.

און די גרויסע, ווויל דערצויגן,
דערהערנדיק פון ווייט דאָס כריפן,
ווינקן זיך איבער מיט אַ ציפן,
ווי כ'שטיי אַזוי אויסגעצויגן.

די גוט האַרציקע אין טרערן,
ווייזן מיט פינגער אויף שטערן:
נעבעך ס'פעלט אַ קלעפּקע אים אין קאָפּ --- --- ---

וואָלט איך אזוי געקאָנט כאַטש ווערן!
כ'וואָלט מיך אויסגעדרייט צו דערהערן,
ווי ס'פאָלט אַ שטיין פון האַרץ מיר אַראָפּ.

* * *

ווי טיף דערנידריקן ס'קאָן איינער נ'צווייטן
און ווי קאָן ער אים גאָר הויך דערהויבן,
מיט די הוילע הענט צום הימל דערטראָגן
און מיט פיס צעטרעטן און צעשטויבן.

אין אַ מענטש ווי אין אַ גאָט מען קאָן גלויבן
און פון גאָט מען קאָן מאַכן אַ טייוול
מיט איין וואָרט נאָר, מיט איין בליק בלויז דעם נאַנסטן
קאָן מען טרייבן אין טויט־פאַרצווייפל.

ס'פאַרציט זיך דער האַלדו, ווי אַ פעטלע־שלייפל :
זיך אַליין ווי מ'קאָן דערוידערט ווערן — —
איז עס דערהויבונג, איז עס דערנידריגונג,
דעם מענטש צו ליבן נישט אויפצוהערן ?

אבער . . .

דו פאָרגעסט: צי קאָן מען דען אייביק גיין אויפן שטריק.
— אָבער איז דען דאָס לעבן מער ווי אַן אויגנבליק?

דו זאָגסט: אַ ברעג צו דערגרייכן בויט מען אַ בריק.
— אָבער מיינט דאָס אַ צוועק דען דער אַהין און צוריק?

דו מיינסט: דער געפערלעכסטער שפרונג וואָרט נאָך אויף גליק.
— אָבער אַז דאָס הייליקסטע איצט איז בלויז נאָך אַ טריק!

קוקסט אַלץ: צי קאָן מען דען אייביק גיין אויפן שטריק.
— אָבער פאַרוויגן זיך אויף אים אַהין און צוריק?

א לעצט געזאנג צו מיין לייב אויסצוזינגען

א לעצט געזאנג צו מיין לייב אויסזינגען,
און נישט אז עס זאל עס ווער נאך ליינען,
ווארים ווען איך וועל זיין שוין געשטארבן,
מען וועט דאך אים צומאל נישט באוויינען.

א לעצט געזאנג צו מיין לייב אויסזינגען,
ווייל ביז אצינד ער האט אויסגעהאלטן ;
עס וויגט שטיל איין ווי א קינד דעם זינגער,
א זיך וויגנדיקער שטריק פון באלטן.

א לעצט געזאנג צו מיין לייב אויסזינגען,
צווישן די פיר ווענט עס זאל בלייבן פארשוויגן — —
א זינגענדיק הארץ, ווערט עס אומעטיק,
בלויז דער טויט קאן עס, ווי א מאמע פארשוויגן — — —

און לעצט געזאנג מיין לייב צו באזינגען,
ווי לאנג שוין קאן ער דען געדויערן ?
אזוי קורץ ווי די פרייד פון מיין לעבן,
ווי דער טרויער מיין טויט צו באדויערן.

אז דער טרויער פארגנבעט זיך אין הארץ

אז מען טראגט א ליכטיקע זון אין הארץ,
פול מיט צווייט ס'איז דער פארשנייטער בוים,
זומער-פייגעלעך באפלאטערן אים — —
און דער טויט נאך — אומשטערבלעכער טרוים.

אז דער טרויער פארגנבעט זיך אין הארץ,
קוקט טויט פון יעדן ווינקל ארויס,
און די ליכטיקסטע זון אויפן הימל,
ווי דער העלסטע טרוים אין הארץ — גייט אויס.

אויפן פארשנייטן בוים פאר מיין פענסטער,
א פויגל וועט באַלד זינגען זיין ליד,
ווייל ערגעץ-ווי ווייט טרוימט ער אין דער שטיל,
פון א בוים אין זון ליכטיק צעבליט.

מאסקעס

טו דאך אן וועלכע מאסקע נאך דו ווילסט בלויז,
די דינע ליפן מעגן זיין ווי פארצויגן,
קוים פון אונטער קויל-געצויגענע ברעמען,
ארויסקוקן עס וועלן עכט דיינע אויגן.

און אן אראפלאזן פארשעמט דו וועסט זיי,
צווישן וויעס צעגלאנצטע פון אונטערשמירן,
וועל איך דאך דורך די רויט-געשמיןקטע ליפלעך,
דעם עכטן שליף פון דיינע ציינדלעך דערשפירן.

און אויב אפילו אינם גיפטיקסטן ביס,
קוים דערקענען מען קען צי עכט ציינדלעך זיינען,
אבער דיין קול, קוים כ'וועל נאך דערהערן,
פון אונטער אלע מאסקעס כ'וועל דיך דערקענען.

מעגסט עס פארשטעלן מיט לאכן, מיט וויינען,
די עכטקייט פון דיין קול איך וועל ארויסהערן,
טו דאך אן וועלכע מאסקע נאך דו ווילסט בלויז,
אבער מיט דיין עכטקייט בלויז וועסט מיר געהערן.

אבער אויב דאס איז אמת, אן נאך מיט מאסקעס,
ווי מיט פודער און שמינקע מ'קאן בלויז געפעלן,
איז יעטווידע רגע אנדערש געמאסקירט,
דיר וויל צו געפעלן איך וועל מיך פארשטעלן.

2.

אן וויפיל מאָל איך לייג מיין קאָפּ אין דיינע הענט,
פאלט פון מיין פנים אַ מאַסקע מיר אַראָפּ,
איז דאָך נישט קיין ווונדער אַן אַזוי פיל דו האָסט,
און איינער נאָך דער צווייטער וועקטלמ זיי אַפּ.

אָבער מיין קאַפּ ווען כ'הויב אויף און איך קוק דיך אָן,
און אין דיין פנים איך דערקען מיך אַליין —
און יעדעס שטריכעלע גענוי דערפון איך ווייס —
פאַלט ווידער מיין קאַפּ אין דיינע הענט אַריין . . .

און צומאָל די מענטשעלעך אין דיינע אויגן
זיינען זיי דען נישט אַ שפיגל-בילד פון מיר ?
לאַכנדיקע לצימ'לעך זיי קוקן אַרויס,
זיך איבערווינקענדיק מיט סודות אָן שיעור.

אַז איך האָב שוין מורא דעם קאַפּ אויפצוהויבן,
וואַרים ווער ווייס בלויז וואָס איך וועל שוין דערזען,
ווען די מאַסקע אַצינד דו וועסט דיך אַנטון — —
ס'קען דאָך אָן אומגליק חלילה נאָך געשען !

נאָר דער טויט-שרעק וואָס וועט אויף דיר דעמאָלט פאַלן,
ווען מיט מיין לעצטער מאַסקע אין דיינע הענט,
וועסט בלייבן פאַרן שפיגל, אַ פאַרגליווערטע,
און נישט דיך — מיך גאָר וועסט האָבן דערקענט —

3

מיט איין באַק לאַכט ער און מיט איינע וויינט ער,
ער איז אַ גאַט פון גאַלד געגאַסן, ער קען עס !
און איז עס דען נישט פון לויטערן גינגאַלד,
דאָס האַרץ פון דער ליבע-געטיגן, פון דער ווענוס ?

געטער זיי זיינען, הימליש דערהויבענע,
און צוויי מאַסקעס אויף איין מאָל זיי קענען טראָגן !
אַז די אויגן וואָס זיי האָבן זעען נישט,
און שטומע מיילער גאָר נישט מיט זיי צו זאָגן.

אָבער איך ווי קאָן איך צוויי מאַסקעס אַנטון,
און מיינע צוויי הענט צו אייך ביידע אויסשטרעקן,

אז ווי פאר אַ גאָט אייערע ביידע הערצער.
זאָלן זיך אויף איינמאַל פאַר מיר אַנטפלעקן ?

געטער זיינען זיי, הימליש זערהויבענע,
מענטשלעכע הערצער נישט דערפילן זיי קענען !
מיט איין באַק לאַכן זיי, וויינען מיט איינע,
ווען קינדער אין זייערע אַרעמס פאַרברענען.

אַבער ווי קאָן איך צוויי מאַסקעט אַנטון,
אַז צומאַל מיינע אויגן קאַנען נישט שווייגן !
און אין יעדן אַרעם וואָס שטרעקט זיך מיר,
ווי אין מולד'ס — מיין לייב איך טו אַריינלייגן.

4

ווי לאַנג איך האָב נאָך אָפן מיינע אויגן,
וואָס איינגעפאַלענע באַקן, צעריסענער שטערן ?
אַ מאַסקע אַנגעטון, אַ פריידיק צעלאַכטע,
און אונטער איר זאָלן נעצן פריש מיינע טרערן.

און ווערט זי צעקנייטשט און צעווייקט ווי מיין פנים,
איז אַן אַנדערע אַנגעטון — — פעלן דען מאַסקעס ?
אַ מיינע ליכטיקע אויגן איך באַשווער אייך,
גוטע גאָר זאָלט איר זיין, גלעטנדיקע פול לאַסקעס.

ווען לעצטע שוין כּוועל אַנטון, מיין טויטן-מאַסקע,
אָפן זאָלט איר בלייבן, מיט גוטסקייט אַנגעגאַסן,
פולע מיט מחילה און מיט פאַרגעבונג פול,
אויף אַלע פאַרבלוטיקט פאַרגליווערטע פאַרדראַסן.

ווי עס קרימט זיך געהויקערטער מיין נאַז-רוקן,
אין אַלץ אַ גרעסער-געדרייטערן פראַגע-צייכן,
די געדאַנקן-שטריכן אין שטערן אַלץ טיפער,
און ווי סודותדיק די באַקן טונקלען און בלייכן — —

מיינע פולע ליפן אלץ דינער און שמעלער,
גיפטיק ביטער, גלייך מיט גרין-געל-בלוי פארביסן — — —
אָ ווי לאַנג איך האָב נאָך אָפּן מיינע אויגן,
ס'בייזע פנים ווי אַ מאַסקע אַראָפּגעריסן.

דער מאַסקע-טאַנץ

וואָס איז עס דען אונזער וועלטל,
וואָס איז עס דען אינגאַנצן,
אויב נישט אַ מאַסקאַראַד אַזאַ,
דעם טויטן-טאַנץ צו טאַנצן.

ס'איז אַ ראַד אַרום בלינדער קו,
ביידע אויגן פאַרבונדן,
אַז איידער מען עפנט זיי אויף,
איז דאָס לעבן פאַרשוונדן.

עס מוז די מאַסקע נאָר פאַסן,
דאָס איז דער סוד אינגאַנצן!
אַז איינס דערקענט נישט ס'אַנדערע,
גייען צוויי מתים טאַנצן —

וואַרים נישט איינמאַל געשעט עס,
אין ראַד אין ווילד צעדרייטן,
ס'פאַלט פּלוצלינג אַ מאַסקע אַראָפּ,
און מען דערקענט דעם צווייטן —

עס טאַנצט יעדער זיין טויטן-טאַנץ,
אַליין, צי מיט נאָך איינעם,
און אַז מ'דערלעבט שוין גרויס דאָס גליק,
מ'פאַלט פון די פיס — צוויי זקנים.

די באלאַדע פון מאַן אין דער לבנה

ס'איז נישט קיין פנים מיט אויסגעשטאַכענע אויגן,
און נישט פון וויינען, כסדרדיקן, אויסגערוינען —
איר מאַסקע געבליבן הענגען איז פאַרן פענסטער,
בשעת מיט אַ צווייטן פאַרשוונדן ז'איז און אַנטרונען.

אינמיטן טאַגן מיט עמיצן זיך אָפּגעטראָגן,
ערגעץ־וווּ מוז אויך נאָך דאָ ליגן איר זיידן־פעכער!
איר מאַסקע איז עס, איר אַוועקגעשליידערטע,
נישט קיין פנים מיט אויסגערוינענע אויגן־לעכער.

אַבער פאַרוואָס קוקן זיי אַזוי שטעכיק־שפיציק,
אַז לידיקע לעכער זיי זיינען און אויסגעשניטן?
ווייל דורך זיי האָט זי זיך דעם אַנדערן אויסגעזוכט,
געלאָזן אַליין שטיין און אויף אַ צווייטן אים פאַרביטן.

ווי אויסגעשטרעקט זיינע אויערן האָרען און זוכן,
און מיט שנאָפּנדיקער נאָז עפעס צו דערפילן — —
האָט ער נישט אַ מאַרדע פון אַ הונט איצט באַקומען,
וואָס וועט זיך אַנטקייגן דער לבנה באלד צעבילן?

מיט לאַפעס צוויי ווילדע דאָס פנים כאַטש באַדעקן,
זיך צו צעוואַיען אַזוי ביז דער טאַג וועט באַגינען
און נישט קיין מאַסקע מער וועט אויף הימל הענגען —
אַ געל פנים מיט הוילע לעכער טרערן צערינען.

די „צאַפּל־מאַן“־מאַטקע

עס שניידן פנימער גרימאַסן אַזוי לאַנג,
ביז די מאַסקעס זיינען אויסגעשניטן;
אין ווילדן געלעכטער עס בלייבט איינע פאַרשטייפט,
אַ צווייטע — אין מיטן צער צעליטן.

ביז צו אונטערשטער ליפ עס ציט זיך טיף דער שטריך,
דאָרט זיך ערשט ווי אַ שנעק צו פאַרדרייען!
אַז נישט אַרויסבאַקומען עס קאָן שוין קיינער,
צי פון לוסט דערפילט ס'איז, צי פון ווייען . . .

און וויפל חכמה אין איין פעלטל ס'קאָן ליגן,
און וויפיל ביטרעקייטן באַהאַלטן — — —
ס'איז אַ שפּיגעל־נעץ אַ פּאַנג אַריינצוציען,
אַ פנים מיט אויסגעגלטע פאַלטן!

נאָר וויי צו יענעם, ווען זיין פיין איז אַזוי גרויס,
אַז קיין מאַסקע קאָן זי נישט פאַרדעקן,
און דורך דעם פאַרביטערטן פאַרשניטענעם מויל,
זיין לאַנגע צונג ער מוז אַרויסשטרעקן . . .

געגליכן איז ער שוין דעמאָלט דער דאָזיקער,
צום „צאַפּל-מאַן“ אויף שנירל געצויגן,
וואָס בלייבט הענגען מיט אויסגעבלעקטער צונג,
און אויסגעגוליעט פאַרגלייזטע אויגן.

סערענאדעס . . .

1

ליידיק די גאס, פינסטער די פענסטער,
צו וועם זינגט עס די סערענאדע?
דאָ אויפן וואַסער גייען דאָמפערס,
נישט גאַנדאַלעס, נישט שיפל פון יאָדע.

אין פולער לבנה אַ סקעלעט,
מיט אַ פאַרוואַרפענער טשוּפרינע,
קנאַכיקע פינגער אויסגעדאַרטע,
ציפן טענער פון מאַנדאַלינע:

נישט נאָר געליבטע וואַכן די נעכט,
און קאַנען פון פרייד נישט איינליגן,
אויך אַפגענאַרטער געפינט קיין רו,
און פון זיין האַרץ כריפּעט אַ ניגון:

ס'איז די ליבע אַ רויטער עפל,
וויי ווען אַריין ס'קריגט זיך דער וואַרים.
נישט אַ ליד פאַר ליכטיקן פענסטער,
אַ געוויין פאַר פינסטערע קברים — —

2.

רחמנות נעבעך אויף אַ יוליעט אַנאָ,
אויב ראַמעאַ קאַן קיין פלעט נישט געפינען,
מיט „היטינג“, מיט טעלעפאָן, מיט „טעלעוויזשאָן“,
איז ביז וואָס ביז ווען — ביז עם ירצה השם!
געפינען וועט זי נאָך אַ צווייטן אינצווישן.

אך און וויי וואסער ראַמעאַ ס'קאַן שוין זיין,
אַז דערלעבט ער האָט ביז אונזערע צייטן,
און קיין אויטאָ צומאַל ס'פאַרמאַגט נישט זיין אייגן;
עס איז זיין סערענאַדע-ליד אין דער נאַכט,
אַ הונט וואָס וואַיעט דער לבנה אַקייגן.

עס פונקלען די שטערן און הערן זיך צו,
די לבנה בויגט טרויריק דעם קאַפּ אַראָפּ,
מיט טרערן-איבערלאַפּענע פולע אויגן:
אַ גרויס רחמנות נעבעך אויף איך ביידע,
צו ראַמעאַ-יוליעט-ראַלעס מוז מען טויגן . . .

אַנטענען, טעלעפּאָנען, טעלעוויזשענס
און ס'קאַן ליגן איינער גאַנץ נאַנט ביים צווייטן,
און נישט דערזען אים און אים נישט דערהערן — —
איז אַ ווונדער אַז אין מיינע וואַנדל-נעכט,
אויסגעוויינט מיינע אויגן לעכער פון טרערן?

3

זינגט עס צו לבנה, צו איר פנים,
אַ ליד אַזאָ שוין צו קיינעם און צו יעדן?
עס איז אַ געזאַנג פון אַן איינזאַמען,
וואָס האָט מיט זיך אַליין שוין גענומען רעדן:

ווען אויף דיינעם איך זע ליגן יענעמס,
וויאָזוי נאָך קאַנען אַנקוקן דייך פנים?
עס קוקט אויף מיר חוצפהדיק, העזהדיק,
ס'צעלאַכט זיך און רייצט זיך: איך קאַן אים, איך קאַן אים . . .

וואַסער פנים קאַן אַ מענטש נאָך האַבן,
אַז אַזוי מיאוס אויסגעלאַכט ער איז געוואָרן?
„אַ מעשה“ זיך אַנטון, דיר און יענעם,
גרינגער ווי אַ פנים אויסמעקן פון זכרון . . .

ווי אַזוי ס'פנים פון דער ערד נאך זען,
צי האָב איך דען דיינס מיט ריינקייט אָפגעזעהיטן?
ס'איז גרינגער דאָס גראָז איבער זיך,
ווי אויף צווייגן איצט זען פרישע פּרילינג-בליטן.

וויאָזוי דיינע אויגן נאך זען,
די מענטשלעך אין זיי צעפלאַצט וועלן דאָך ווערן,
פון אַ געלעכטער איבער מענטשן צוויי,
וואָס זייער גאַנצע פרייד אַ קוואַל איז פון טרערן.

4.

ווי אויף אין-סופיקן הימל, דו,
פון דער זון דו נעמסט דיין ליכטיקן שייך,
פונקט אַזוי איך, וואָס בין איך אַליין,
איבערן דאָך געפלויעגענע קו — —

ווי אויף אין-סופיקן הימל, דו,
אונזער לעבן לויפנדיקער פילם-באַנד,
און ווער עס וויל מיטן קאַפּ דורך דער וואַנט,
איז קוק זיך צו מיר אַצינד צו — —

ווי אויף אין-סופיקן הימל, דו,
מיך אַרומדרייען איבער געסלעך דאָ,
אַ פאַרוונדיקטע קראַקעדיקע קראַך,
ביז צום סוף כ'וועל דאָך געפינען רו — —

ווי אויף אין-סופיקן הימל, דו,
פול מיט פּגימות ביזט און גאַנץ דו ווערסט,
ווען דאָס מאַנדאַלינע-געכריפּ דו הערסט,
ווייס, ס'איז יענעם „באַס-גייגערס“: „בו — — בו — —“

ערב פרילינג לידער

קראקאס

אז די זון דערזען האָט דעם קראַקאַס אונטערן בוים,
איז זי אַ פאַרווונדערטע שטיינגעבליבן,
און ווי אין אומגלויבלעכן זיך צו איבערצייגן,
דאָס פאַרראַפּעטע אויג אירס קלאָר אויסגעריבן --

מיט אייגעלעך אויפגעריסן, אַ פאַרלוירן קינד,
פון ווינט און פון רעגן געיאָגט און געטריבן,
איז עס דאָ אונטער ברייט-בייניקן רוקן פונם בוים,
אַ בלייך איבערשראַקנס לעבן געבליבן -- --

אַבער ווי נאָר מיינע אויגן די זון האָט דערזען,
אונטער אַ כמאַרע צוריק זיך פאַרקליבן:
אַ שרעק ס'נעמט אַרום אויף דער ערד אַראַפּצובליקן,
אז טרויער קאָז אַז אויג אַזוי פאַרטריבן.

ביים שניידן די ביימער
עס קלעטערן די גערטנער אַרויף אויף די ביימער,
עס בלישטשען אין לופט זייערע גלאַנציקע שערלעך,
ווי די פייגלעך זיי טשוויטשערן לוסטיק פריילעך:
אַ צווייג מער, אַ צווייג ווייניקער -- נישט געפערלעך!

און וויפיל נישט צעפיקן זיי זאָלן די זריעה,
די גנבלעך, די הונגעריקע שפערלעך,
וועט אַלץ בלייבן גענוג שפע פאַר יענע גערטנער,
וועלכע זייען אויס אין שווייס ערלעך און שווערלעך.

אַבער ווי אַזוי נאָך אויף ווייטער זיך פאַרפלאַנצן,
אַז אויסגעריסן מ'איז מיט די וואַרצל-הערלעך ?
אַז אַ פרי פאַרעפושט איז און פאַרשימלט שוין,
נאָך וואָס פאַרווייען נאָך אירע פוילע קערלעך ?

וועט ער זיך דען נישט צעוואַקסן דער דעמב,
מיט די זעלבע בלעטלעך ווי פאַר יאָר,
און שטיין ער וועט יוסט און צעשפרייט און פעסט
פּרילינגדיק נישט געמינערט אַ האָר ;

און אינם אויפגעריסענעם לאַך אין זייט,
כאַווען ער וועט גאָר טויבן אַ פאַר.

דער שוואַרצער מרה שחורהניק, דער ריז,
ערשט פון אַ לעבן וויסן אַצינד,
דאָס געוואַרקע אין די לבנה נעכט —
לייבהאַפטיק נ'געצווייג וויגט זיך אַ קינד ;

און פון זיין ווונד מיט יעדן זון אויפגי,
פלאַטערט אויף דער פּרישער פּרילינג ווינט.

איין שלאַנק ביימל
(באַלאַדע)

איין שלאַנק ביימל, אַ צעקנאָספעסט,
און דער גאַנצער הויף, ענג און גרוי,
צעוואַקסט זיך דערהויבן אַרויף,
אַ גאַטיש געשטרעקטער געבוי.

דער אַפענער פאַרשפיצטער אויבן —
קוים אַ שפּאַן די ברייט ער וועט זיין, —
דורך טיף-בלוי באַמאַלן פענסטער,
קוקט שטילקייט לבנהיש אַריין.

צווישן קאַרניזן, פאַרשפיצטע,
אַ וואַרקנדיק פאַרל פאַרשטיינט ;
קילע טוכלעקייט יאַגט קאַלט אָן,
אין קעלער שטוב וווּ אַ קינד וויינט.

צינדט זיך אַ ליכט אין בוידעם שויב,
איז עס פאַר אַ מאַדאַנע-בילד ?
אינם פענסטער-רעם אויבן אַ פרוי
אויסגעצערט און פאַרצערט און מילד —

איבער אַ ווינקל געבויגן,
שטיל סודותדיק דאָס ביימל שטייט,
בלעטלעך מישן זיך, ס'שעפטשעט,
ווען ערגעץ-ווי די זון אויפגיט.

אַ בליענדיקער בוים

דאָס לופטיקע אַרום בליענדיקן בוים,
גלייך אליין מען וואַלט פּלוצלינג פּליגל געקריגן ;
און אינם האַרצן אַ פּלאַטער, אַ צעזינגטער,
מיט לאַנג שוין פאַרגעסן-נאַגנדיקן ניגון.

איז דאָס געזאַנג דען פּונם פּויגל אויפן צווייג ?
אינם האַרצן טוקן זיך זון-גאַלדענע וועלן !
עס איז יעדעס צעבליטע צעוויגטע צווייגל,
אַ פּלייט, וואָס פּילט די לופט אָן מיט די זיסטע טרעלן.

פאַרוואָס וויינט אַזוי דאָס פייגעלע אויפן בוים

פאַרוואָס וויינט עס אַזוי דאָס פייגעלע אויפן בוים,
פאַרוואָס וויינט עס אַזוי דאָס האַרץ צוצערייסן ?
איז דאָך דער גאַנצער אַרום צעקנאַספּעט און צעבליט !
איז עס זיין קאַפּריז אַלעמען אויף צעפּלייסן ?

אַז אַלע יאָר ס'זעלבע בליען, אַ האַר ס'זאָל פעלן ;
אַז לילא דער בעז, דער עפּל-בוים אין ווייסן — —
און פון פאַרליבטן טויבן-פאַר דאָס זעלבע וואַרקען,
און צומאָל צום הימל זיין פּליגל-פאַררייסן . . .

אויף דאָרניק שפּיציקן שטעכיקן צווייג
דראַטן געפלאַכטן, געהעמערט, געשמידט,
גראַניט און צעמענט און שטאַלן און אייזן,
און מיט טויזנט רעדער, יעדע רגע,
ציען זיך ענגער די פאַרכשופטע קרייזן.

אַבער זע פון נעץ, געפלאַכטענעם,
שטאַט פליט אַרויט אַ פויגל פון אַ שטייגל,
און זי ברעכט אויף אַ קנאַספּנדיקע רויז,
אויף דאָרנדיק שפּיציקן שטעכיקן צווייגל.

און פון מיר און דיר, פון אַלע אַרום,
עס איז דער כּשוף ווי אַראַפּגענומען,
אונזערע הערצער — פלאַטערדיק שוועלבלי,
פון די וויסטע לענדער צוריקגעקומען.

טיף צו דער ערד . . .

נישט קיין גרויער נעפל מער גייט אויף —
אין זיידן שליערן הילט זיך די ערד!
און ווער איז נישט דער באַשערטער,
צו דערזען אַזוינס, אַז ס'איז אים באַשערט.

דער אויסגעשפּרייטער הימל אויבן —
די בלויע חופּה הויך איבערן קאַפּ!
יעדער בוים, פון דער חופּה דער שטאַנג,
וואַקלדיק שיט ער שוין דעם צווייט אַראַפּ.

עס צינדן הַבדלות מאַגנאַליעס,
אַ קאַשטן-בוים האַלט אַ לייכטער אין האַנט!
און פון יעדן פּיין פאַרקעמטן קוסט,
פלאַטערט איינגעפלאַכטן אַן אַנדער באַנד.

די קשאַקעס שטרעקן זיך, שטופן זיך,
איינס איבער ס'אַנדערע קעפּ איבער קעפּ!
און איך פאַרבייג מיך טיף צו דער ערד,
נאַכצוטראַגן איר דעם זיידענעם שלעפּ.

צו דער זון (סאָנעט)

אויפצוהויבן כ'שעם מיד מיין טריבן בליק:
שטייט זון אין מיין פענסטער אַ פאַרשעמטע,
צי אַ געמאַלענע גאַר, אָן איינגערעמטע,
פון פאַראַיאַרן נאָך געבליבן צוריק?

ערגעץ וווּ דאָ אונטער פינסטערער בריק,
אַ פאַרפרוירענע, פון גיכט אַ געלעמטע,
בייז פאַרביטערט, אַ פאַרושמורעט באַברעמטע —
אַ פלעדער־מויז שאַקלט זיך אויף אַ שטריק!

כ'האַב מורא מייע אויגן אויפצוהויבן,
צי קאָן איך נאָך דאָס ווונדערלעכסטע גלויבן,
אַז אָן אויפגייענדיקע פרישע זון,

נאָך וואַרעמען וועט מייע מידע גלידער?
און אַז כ'זאָל נאָך גאַר זינגען צו איר לידער?
איך האָב דאָך שוין נישט געטראַכט מער דערפון.

ביים טייכל

1

ווי גלאַט עס איז דאָס טייכל, ווי גוט,
פון אַ רעם אַרויס ס'בליקט פונם ברעג;
אַ ליכטיק פנים אָן איין פעלטל,
וואָס די זאַרג דערפון איז גאַנץ אַוועק.
און ס'איז די ווערבע אויף סאַמע ברעג,
צוריקגעהאַלטן געבליבן שטיין:
זי וועט עס דאָך נאָך מאַנטנע מאַכן,
איין שריט נאָך בלויו ווייטער זי וועט גיין.

2

מיט אירע קאַטשקעלעך די קאַטשקע
קעניגלעך שטאַלץ איבער קלאָרן טייך,
און ווען דער קאַטשער שווימט איר נאָך נאָך,
איז ווער שוין דעמאַלט צו איר נאָך גלייך.
אין וואַסער די צוויי ווייסע שוואַנען,
שפיגלען זיי זיך אין אייגענעם קלאָר,
אַדער קוקן אייך די קאַטשקע נאָך,
אין זיך אַליין פאַרגעסנדיק גאַר ?

3

נישט לבנה שוין און שטערן ס'איז —
מיט אירע הינדלעך אַ וואַסער הון;
זיי ווילן דערשווימען שנעל צום ברעג,
צו זעצן זיך צוזאַם מיט דער זון.
פאַרטונקלט אַ וואַלקן דעם הימל,
צערייסט ווילדער שטורעם אים אין צוויי ?
זיי זיינען ראַפטיים אויפגעפלוויגן,
אַ רויב־פויגל יאַגט אָן מיט געשריי.

די בליענדע ווערבע

האָט מען נישט ביי די טייכן פון בבל
אויפגעהאַנגען די האַרפעס מיט געוויקן,
דערפאַר תמיד ביי יעטווידן טיך־ברעג
טרעפט מען אַ פאַרשוויגענע ווערבע שטיין.

די געפלאַצטע סטרונעס פון די האַרפעס,
הענגען פאַרפלאַנטערט און סמוטנע אַראָפּ,
צומאָל דער ציטער בשעתן פלאַצן,
און דער פרישער ריס נאָך, שפיגלט זיך אָפּ.

נישט צו אַ בוים — צו יענער רעכטער האַנט,
אַקאַרשט שווערן הויבט זיך אין דער הויך,
איז זי גיכער געגליכן די ווערבע,
טרוריק און שווער־שטרעקנדיק זיך ביים טיך.

דאס בעז ביימל

אינדערהיים, דאָס בליענדיקע בעז ביימל,
אויפן באַרג אַרויף, פון מקווה ביים אַהיימגיין,
דער טאַטע האָט דעראויף אַ ברכה געמאַכט,
האַט עס פרום צוגעשאַקלט און געזאָגט: „אמן“ —

איז עס נישט גראד פון מקווה פונקט געגאַנגען,
און צניעותדיק ביי דער זייט מיד געבליבן שטיין;
אין צעפלאַכטענע צעפּ, פאַרן אַפּשערן,
פינקלען לויטערע טבילה-טראָפּן אין זון-שיין — — —

זוען שווער אין זיינע בליטן עס שטייט דער בעז,
זוך איד דאָס ביימל, טאַטנס ברכה פלעגט פאַרשטיין,
כ'בלייב שטיין דערפאַר, מיט צעשעפטשעטע ליפן,
און עס דאַכט זיך מיר, עס ענטפערט פרום נאָך: „אמן“.

צו א בליענדיקן גאלד-רעגן-בוים

1

וויסט, פארוואס די פייגל זינגען אזוי זיס?
זיי ליינען פון דיינע בלעטלעך אראפ,
א ליד א ווונדערלעכס, אן אויפגעשריבנס,
מיט אזא זיסלעכן שלשלת-טראפ.

די זומער-פייגעלעך פון צווייגל צו צווייג,
חזרן אין דער שטיל דאס זיסע ליד,
און די בינען, עס אויפנעמענדיק אין זיך,
ליגן פארטיפט איבער יעדן בליט.

2

בלויער פארטיפטער איבער דיר דער הימל,
אריינקוקנדיק אין דיר, אן אויפהער,
ווי ס'וואלט אין אים עפעס טיפס אויפגאנגען,
וואס ביז איצט צו פארשטיין געווען שווער.

מיט א ווינטל, א בלעטל מישט ער צוריק,
נאך נישט אלץ ארויסגעלעזן דערפון!
א פארגרעסער-גלאז, גארנישט נישט צו פארזען,
רוקט ער אלץ נענטער און נענטער די זון — —

3

נישט שוואלבען געטשוויטש, נישט פויגל געטרעל,
און נישט פון די צווייגן פאלנדיקער צווייט —
א רעגן פון גיין-גאלדענע רענדלעך,
פילט די אויערן מיט קלינגענדיקן געשיט.

אויף אַ פלייט, אַ גאַלדן פאַרגילדיקטן,
פייפט ווער אַזוי זוניק־זיס אויף דיינס אַ צווייג!
מיין בליק, נשתוממדיק און שטוינענדיק,
ווערט לויטערער, ווערט בלויזער — פול מיט געשווייג.

4

אַ, ווי וואַלט איך געוואַלט אַוועק פון מיר,
פון עקלדיקן טומלדיקן אַרום — —
און ווען גישט אַ פויגל אין דין געצווייג,
כאַטש אַ וואַרעם צווישן דין וואַרצל געקרום.

אַ בלאַסער שאַטן פון דיר געוואַרפן,
מיט יעדע רגע ווערן קלענער און קליין,
און ווען גאַנץ אין זון פאַרגילדיקט דו שטייסט,
אויפהערן דעמאָלט אינגאַנצן שוין צו זיין.

יאסמין

אלע יאר, ווען עס בליט דער יאסמין,
נעמט אזא טרויעריקייט מיך ארום;
איז עס דער באטויבנדיקער גרוך?
די קלארע וויסקייט אויף דעם שארפן גרין?

דערמאנט עס מיך אין ליבע, אין טויט?
דערמאנט עס מיך, אז אלצדינג מוז פארגיין?
ס'צווייגל יאסמין, וואס האסט מיר געברענגט,
אין גלאז וואסער אויף מיין פענסטער כ'זען שטיין —

פלאטערסט אוועק און קומסט באלד צוריק,
געהערסט נישט דאָ מער און וויסט נישט ווהין —
א נשמה טוקט זיך און טרינקט זיך — — —
אזא קלארע וויסקייט אויף שארפן גרין.

צוויי אקארדן

1

ר'זאל מיר נענטער ווערן, דער טויט, טראַכט איך פון אים,
האַב איך נישט געטראַכט פון דיר נאָנט זאַלסט מיר ווערן?
וואַרים איז דען נישט דער פון איינעם דער נאָנטסטער,
ווער ס'קושט אויס אים פונם אויג די לעצטע טרערן?

אַבער פונקט ווי דו, אפנים, ס'איז אויך דער טויט,
אַט-אַ שוין, און איך מיין גאַנץ וועסט מיר געהערן, —
מוראדיק און אייביק און נאָנט אזוי און שטיל! —
און נישט אויסגעקושט עס בלייבן לעצטע טרערן.

2

עס איז דאָס לעבן, עס איז דער טויט,
אינמיטן מיר מיט אונזער געראַנגל —
און עס פיקט זיך פון דער ערד אַרויס,
אַ שלאַנגל, אַן אויפגייענדיק זאַנגל.

עס איז די ליבע, עס איז דער האָס —
איז האַרצן אַ פאַרזלשט פאַרלאַנגל!
ווער ס'ווילס דערוועקן, ווער דערווערגן —
און אינמיטן איך מיט מיין געזאַנגל.

דער אלטער אקאציע בוים

די קליינינקע, די צארטינקע בלעטעלעך,
אָ ביסל אומבאַקוועם זיי פילן זיך מסתם,
באמת, ווי קומען זיי דאָ אַרויף גאַר,
אויף דעם קאַרעדיק־צעקניטשטן, קנאַכיקן שטאַם.

אויף מאַנדל־בוים צווייגל, אויף רויזן קושאַקל,
מיט זייער צאַרטקייט גוט זיי וואַלטן צוגעפאַסט,
אַבער אויף דעם געהויקערט געקאַרטשטן?
עס האָט ווער פון אים, דעם עבר־בטל, געשפאַסט —

מיט גרינע פעדערלעך זיין שיידל באַשטעקט,
אַרומקריינענדיק אים אַ פליכל אינדערמיט — — —
און ווי קאַמיש ערשט וועט זיין קאַפּ אויסקוקן,
אַ פריש געקרייזלטער מיט לעקלדיקן צווייט.

איבער קוואליקן לבנה-פעלדון

1

א פארדארשטיקטע זי קומט צו אים,
צו א קוואליקן קאלטן קוואל צו גיין,
א ליידיקער קרוג טראגט עס זי אן,
ער אבער איז פון הארטן פעלזן-שטיין.

זי שטילט זיך, קילט זיך, לבנהיש-לויטער,
און הערט נישט זיין שטיל ציטערדיק געוויין:
נאָר איין קאפעטשקע נענטער צום פעלדן,
און דער קרוג חלילה וועט צעבראכן זיין.

ווען געשטילט געקילט, אַוועק זי גייט,
ער בלייבט שטייניקער נאָך איינער אליין,
ס'רינט אין אים נאָך קוואליקער קלאַרער,
זיין לויטערדיק, זיין תפילהדיק געוויין.

2

עס בויען די אַדלערס נעסטן אויף אים,
די הייפיש צעשמעטערט אין אים ווערן;
אינמיטן ים, אין פינסטערן צעברויזטן,
ווייזט ער דעם וועג לבנה און שטערן.

עס שלייפן די ווינדן זיינע ריפן,
די בליצן — די ווינקלען פון זיין שטערן!
צום געברויז פון כוואליעס און דונערס,
גלייך צו געזאַנג טוט ער זיך צוהערן.

נישט ווילדע שטורם ווינטן, נישט בליצן,
דעם פעלזן וועלן קענען צעשמערן,
נאָר דער טראַפן, וואָס רייסט זיך אין אים
און צו טריפן ער וויל נישט אויפהערן.

צוויי סאנעטן

1

ווען אַראַפּקייקלען מען קען דעם שווערן שטיין,
די פאַרדאַרשטיקטע סטאַדע אַנצוטרינקן,
מעג מען די שייניקע רחל צוויינקן,
אַז מיט אירע לעמער זי זאַל בלייבן שטיין.

לבנ'ס טאַכטער איז אַ קלוגע, נישט נאַר שייך:
נישט פאַר בילע וועמען וועט זי זיך שמינקן;
אַ יעקב, ער מעג צומאַל אונטערהינקן,
אַבער ווי לאַנג פאַר די שאַף פאַשע וועט זיין.

קאַן מען מיטן קאַפּ דעם האַרטן פעלדז אדורכברעכן,
מיט נאַז פאַראַקערן פעטע פעלדער-פלעכן,
און אידער זון פאַרגייט די סטאַדעס שאַף

צו זעטיקן און צו שטילן נישט פאַרזוימען,
דעמאַלט מעג מען פון הימלישן לייטער טרוימען,
אין די נעכט אַ פאַרמאַטערטער אין שלאַף.

2

וואָסער קריגעלעך זיינען דאָס געווען,
וואָס יעקב פאַרגעסן אויף יענער זייט טייד,
אַ צוריק אַריבער ער איז תיכף גלייד,
און געשען עס איז דאָס וואָס ס'איז געשען?

אויף רחל'ס קאַפּ די קריגעלעך דערזען,
ווי שטאַלץ געטראָגן און ווי קעניגלעך גלייד,
און אירע ליפּן שעפטשען ציטערדיק בלייד:
מיין ליבער, צו טרינקען פון זיי גענען —

חלילה, נישט ליידיק די קריגעלעך איצט זיינען,
פולע צעפינקלטע פון ביידעס געוויינען,
איבערגייענדיקע פון נעכט פול שווייגן.

איז ווען דער טאָג וועט קומען און ער וועט שטאַרבן,
זאָל מען די קריגעלעך צעברעכן אין שאַרבן,
אויף זיינע אויגן שערבעלעך צו לייגן.

* * *

נישט נאָר ס'קריגעלע גייט אזוי לאַנג צום וואַסער,
ביז עס ווערט צעבראַכן,
דער האַרטסטער פעלדזון שטיין ווערט, ווי אַ קלייד פון וואַל,
פון מאַלן צעקראַכן.

נישט נאָר דאָס שוואַכע געמיט, דאָס לייכט גלויביקע,
מוז ווערן צעבראַכן,
צומאַל דאָס שטאַרקסטע האַרץ, דאָס שטאַנדאהאַפטיקסטע,
אַ פולס מיט בטחון.

סאנעט

אז ס'שטיקעלע הימל פאַר מיין פענסטער נישטאָ מער,
ווי אזוי אין אַ רינגל פאַר דיר עס איינפאַסן?
וועט עס צו דיין שלאַנקן קדושן־פינגער גוט פאַסן,
אַריינזעצן דערין כ'זעל אַ פאַלנדיקע טרער?

אַ, צו טראַגן דאָס פינגערל עס וועט זיין צו שווער,
דעם בלויען הימל פאַר דיין פענסטער ס'וועט פאַרבלאַסן!
ווער ס'פרוּווט עכטקייט פון ליבע מיט אייפערזוכט־האַסן,
איך מעסט זי נאָך אַלץ מיט מיין שווער פאַלנדיקער טרער.

ווי גרויס און ווי שווער און ווי אַנאויפּהער זיי פאַלן —
וויי, ווען ס'ווערן צוויי אויגן נישט־דערשעפטע קוואַלן,
און פולע איבערגייען און גליען און בריען.

אַ, איך האָב מורא אין שנירלעך זיי אויפצוציען!
אַז דיין שלאַנק־געטאַקטן האַלדז זיי וועלן נישט צירן,
זיך אַ „מעשה“ מיט זיי אַנטון, ס'קאָן נאָך פאַסירן.

אויסטערליש

אַנדערש איז ס'בלוט געפאַרבט ווען ס'גייט צום האַרץ,
ווי ווען ס'גייט פון האַרצן צוריק אַרויס ;
די געסלעך וואָס פירן ביז פאַר דיין טיר,
גאַנץ אַנדערש זעען זיי אַצינדערט אויס.

נישט נאָר זיינען די הייזלעך מאַדנע פרעמד,
נאָר מיין אייגענער וואַקלדיקער טראַט ;
אַן אומבאַהאַלפענער פאַרוואַגלטער,
אַקאַרשט אַנגעפאַרן אין פרעמדער שטאַט.

און דער ראַג וווּ מיר פלעגן זיך טרעפן,
ס'גייט אַ קלאַפּ אין האַרץ, ווען כ'גיי אים פאַרביי ;
ס'שנירלט מיין בלוט אין האַלדז זיך צוואַמען,
נישט צו טון אַן אויסטערלישן געשריי.

קליינע גרויס-שטאט באלאדעס

1

ער גיט איר וואָס זי וויל, ער האָט זי ליב,
זייער קינד איז שוין אַ גאַנצענער זון,
ער איז איר מוחל, איינס נאָר נאָגט און נאָגט:
ער וויל בלויז וויסן פאַרוואָס האָט זי'ס געטון?

ער אַרבעט, ער פראַצעט, ער האָט זי ליב,
די מאַמע דאָך פון זיין איינציקן זון!
אַבער אין מיטן פרעסן בלייבט ער שטיין:
משוגע ער וועט נאָך ווערן דערפון — —

נאָך דער אַרבעט, זאָט אַנגעגעסן,
ווי געשמאַק זי קאָכט אים דאָס פערטל הון!
קומט ער זיך פאַר, אָן אויסגעריסענער,
פונם וויצן-בלאַט אַ קאַמיק-קאַרטון.

און אין דער נאַכט, מיט אַפענע אויגן,
ער ליגט אַזוי אינם געדאַנק פאַרטון — —
גאַרנישט ער זעט פון שטוב, פון סטעלע בלויז
דעם סטאַרטשענדיקן האַקן פון טשיגון.

2

נישט קיין אַרעם בוידעם שטיבל צומאַל,
און נישט אין קיין פינסטערן קעלער לאַך,
נאָך האַלבערנאַכט אין אַ פערלעגן געסל,
אונטער אַ צעבראַכענעם טויער, און דאָך — —

ר'זועט קיינמאַל נישט פאַרגעסן יענעם קוש,
וואָס געקריגן פון איר ביים אַוועקגיין,
ער דרייט זיך אויס און קוקט פרום-נאַנט איר נאָך:
דאָס שפּלסטע נאָך ווי הייליק ס'קאַן זיין...

זי האָט דערשפּירט זיין עלנדקייט.
זיינע שווער פאַרפּראַצעוועטע צוויי הענט,
צו איר קראַנקן מאַן אַהיימגעקומען,
האַבן אירע ליפּן נאָך בלוי געברענט —

ס'טריפט פּון די דעכער, די פּיס זיינען נאָס,
אַזאָ שוידער איבערן קאַלטן לייב,
אויף שפּיץ-פינגער גייט ער אין שטוב אַריין,
נישט אויפוועקן זיין שלאַפּנדיק שלאַף ווייב.

3

יעדע וואָך איינמאַל צו „פּיקטשערס“ געגאַנגען,
יעדע וואָך געוועקסלט ס'בוך אין ביבליאָטעק;
מיט אַ מאַן איז שוין אַ ביסל שווערלעכער,
ס'באַשטעלט זיך נישט ווי אין רעסטאָראַנט אַ „סטעק“.

אַ קלוב, אַ טאַנץ-זאַל, „האַלידעיס“, די פאַרטיי,
ס'רעקרוטירט זיך — ס'איז יעדער אַ קאַנדידאַט!
מען האָט שוין דעם שניט: מיט דעם סענטימענטאַל,
מיט יענעם פאַן-בראַט, און אַפּילו אויף בלאַט.

און אַז מען פאַלט אַמאָל מיט איינעם אַריין —
אויף הויכע אַפּצאַסן דרייט מען זיך פּלינק אויס!
און איז די מאַמע נישט אַריינגעפאַלן — — —
אַ דער „אַלד מען“ — דער טאַטע — נאָר נישט דאָס בלויז!...

און אַז מען טרעפט אַן דעם מאַן, דעם ריכטיקן,
דעמלט דער געראַנגל אויף לעבן און טויט:
אי מען נעמט נקמה שוין פאַר דער מאַמען,
און אי מען ראַטעוועט די אייגענע הויט.

4

דער דירעקטאָר מיינט, אַז ער נעמט זי אויס
דערווייל גאַר האַלט זי אים פאַרן יאַלד,
עפעס שפּירט זי, ס'מאַכט זיך — — אַ דער „דאַרלינג“,
ר'האַט עס דאָך דורכאויס אַזוי געוואַלט.

אַז וואָס וועט זי נישט טון אַלצדינג פאַר אים.
אין פֿייער און אין וואַסער פאַר אים גיין — —
איצט מוז זי בלויז דאָס גויטיקע האַבן.
צום דאָקטאָר וועט זי אַליין שוין גיין.

אַ, דער „דאַרלינג“, ווי זי האָט דאָס אים ליב,
וואָס איז עס אַזוינס ליבע — — אַ גאַט!
שפירט זי אונטערן האַרץ ס'וואַרפן פון קינד
אָדער ווייל קאַר אָפגעשטעלט זיך האָט ?

דער דירעקטאָר מיינט, אַז ער נעמט זי אויס,
און זי — אַז זי האַלט אים גאַר צום נאָר — —
נאָר ערגעץ אויף ברוך־שטול פון יסורים,
צאַפלט איצט אויף דער „דאַרלינג“ פון צער.

5

נישט קיין פופע אין קינדער־וועגעלע,
איר קליין שוועסטערל פירט זי שפאַצירן,
ווי שיין ס'רופט „מאַ“ און ס'מאַכט די אויגן צו,
און ס'פנימל ווי פון וואַקס קאַלירן.

ס'איז דעמפיק אין שטוב, דושנע און שטויביק,
קליינ־וואַרג ווי נישט געוואַשענע שטיגן,
מאַמע איז געגאַנגען וועש וווּ וואַשן,
אָדער „אַפּפערטיק־געלד“ ערגעץ קריגן.

זעט עס נישט אויס ווי אַ פופקעלע שיין,
אַ רויט קליידל זי וואַלט דערפאַר האַבן,
אַלע קינדער דרויסן אין פאַרק־גאַרטן,
מיט איר פופקעלע זי וואַלט באַגראַבן —

ווי שיין ס'רופט „מאַ“ און ס'מאַכט די אויגעלעך צו,
ווי אַ פופע וואָס רעדט און קאָן שלאָפן,
האַט נישט אַ מאַן אויף אייז איר געגעבן,
מיט וועגעלע אין פאַרק זי געטראַפן ?

שמיכלען אין דער נאכט אריין

(באלאדע)

יענע פנימער אָפגעלאָזענע, צעקנייטשטע,
נישט אויסגעשלאָפענע מיט פאַרכמורעטן בליק,
זיי ווערן אים נאַנטער נאָך מער און היימיש אַווי,
גלייך צוזאַם מיט זיי געשלאָפן אונטערן בריק.

נישט לאַנג דויערן ס'וועט און אין זיינע פנים-פּאַלטן,
ווי צווישן שורות ער וועט שוין שרייבן זיין ליד,
און יענע דאָרט וועט עס מיט די פינגער באַטאַפן,
שמיכלען אין דער נאכט אַריין פאַרביטערט און מיד :

„אַז אַ בוים, אַ גרעזל, זעט מען דאָ אַווי זעלטן,
און קיין זינג-פייגל פלאַטערן דאָ נישט פאַרביי,
גראַבלען זיך טויבן-פאַרלעך אינם רינשטאַק, אין מיסט,
אויסטאַנצנדיק זייער ליבע-טאַנץ-וואַרקעריי — — —

„מיינסט, אַז אַ וואַנע פיקט זיך פון אייער-שול אַרויס,
אַ, ניין, זי ווערט עס פון אַ פאַרביטערטער טויב — —
אַז מען פאַרלירט דעם גלויבן אין איינציקן נאַנטסטן,
איז אין אַלעמען שוין, אינם פּרעמדסטן נאָך גלויב — —

יענע פנימער אָפגעלאָזענע, צעקנייטשטע,
זיי ווערן אים היימיש דאָ, ווי ס'שטיקעלע ערד,
און אין די מענטשן ער גלויבט ווידער און אין זיין ליד,
אַז פון זיין פנים אַראָפּ ליינען עס ער הערט.

אין ווערטער נאך בלויז . . .

טויזנט געזעצן עס האָט דאָס לעבן,
אַבער ליבע איז שטאַרקער פון זיי אַלע ;
אין איר אויפברויז עס איז דער טויט צומאַל,
אויף ברעג אַ ליגן געבליבענע כוואַלע.

טויזנט שטרויכלונגען עס האָט דאָס לעבן,
אַבער ליבע טוט אַלע אַדורכברעכן ;
נישט געדאַנקן, נישט געפילן, נישט וואָרט —
מיט לעצטן אַטעם-צוג זי אויסצודעכן.

איז וויאָזוי מיט שכל צו דערגיין,
וויאָזוי מיט ווערטער זיך צו דערפרעגן,
צי מיט צאַפּלדיקן געפיל פון האַרץ,
אַז אינם אין-סוף פירן אירע וועגן ?

אין אומענדלעכקייט ציען זיך דורות,
אַ רינג אין אַ רינג קייטלט זיך דאָס לעבן ;
מען שעפטשעט זיך צו פון טאַטן צו קינד,
אַנפאַרטרויעטן סוד זיך איבערצוגעבן.

אויך איך אַנפאַרטרויט געוואָרן כ'בין אים !
כ'פיל אים אין מיין האַרץ, כ'הער אים אין מיין אויער,
אַבער ווי נאָר איבער מיין מויל ער קומט,
אַרומגענומען כ'ווער פון אַזאַ טרויער.

שוין שעפטשע איך אים, שוין זאָג איך אים אויס,
און צווישן מיינע ציין ליפּן פאַרביסן,
ווי זיי גריזשן זיך איין, ווי שאַרף, ווי טיף !
איך שפיר ווי די קייט ווערט אַדורכגעריסן —

כ׳האָב אים דערגאַנגען, דעם טונקלען סוד,
און עס טאָר זיך אים קיינער נישט דערוויסן,
ווי זיי גריזשן זיך איין, ווי שאַרף, ווי טיף,
אויף דיינע ליפן בלוטיקן די ביסן —

טויזנט שטרויכלונגען עס האָט דאָס לעבן,
נאָר צומאָל קנאה, אייפערזוכט אַפילו,
מאַכט נאָך דאָס צעריסנסטע האַרץ הייליק —
אַ שטיק יריעה פון אַ פסול-מגילה.

— — — — —
— — — — —

טויזענטער סודות עס האָט דאָס לעבן,
אַבער ליבשאַפט איינציק איז און פאַרשוויגן — —
יעדער פון אונז אַ טאָן, — אין מאָל, אין דור, —
אין האַרץ-צערייסנדיק דור-דורוסדיק-ניגון.

אונטער א בליענדיקער ליפע

1

איז עס איבער מיר די צעבליטע ליפע,
אָדער גרוך פון דיין צייטיקן גוף?
בליצט גליאיקע יולי-זון דורך די בלעטער,
אָדער איבער מיר — דיין בליק: לעצטן פרוו?

נישט אַ נאָמען, נישט דאָס דאָטום פון חודש,
איינגעקריצט איצט אין דער קאָרע פון בוים,
ערגעץ-ווו שטייט ער שוין אויף דער ליפע דאָ,
אַ פאַרוואַקסענער, אַז מען זעט אים שוין קוים.

קריצן צוויי טראָפן זיך צווישן מיינע ציין,
אָדער דל גרילן שפּרינגענדיק אין גראָז?
אין דיין נאָמען דערמאָנט מיד די יולי-זון,
אין דיין ליפּן — ליפע-גרוך געבלאָז.

2

אַ קינד אונטער ברייטער שאַרץ זיך פאַרבאַרגט,
זיך איך אונטער דער צעצווייגטער ליפע,
„נאָר ווו קאָנסטו זיך פון דיר באַהאַלטן!“
גיט עס אין האַרץ מיר האַרט אַ כריפע:

„פון אַ גריכיש פייערל, ווען ס'איז ערלעך,
וואַקסט אַ סאָקראַטעס ביי אַ קסאַנטיפע,
איז מען פאַלטש אָבער, אַ פאַרבאַרגענער,
פון אַן אשת חיל מ'מאַכט אַ קליפה —“

כ'זועל קיינמאָל נישט פאַרגעסן יענעם ליפע-טיי,
 וואָס מאַמע געזאָטן האָט, ווען טאַטע פלעגט זיין קראַנק,
 דאָס גאַנצע שטיבל האָט זיך אין שאַטנס געהילט,
 געפאַכעט איבער טאַטנס קאָפּ האָט ליפע-צווייג — —
 אויפגיאיאקער ווירויך-גערוד הייליקער געטראַנק.

ווען טאַטע איז געקומען אויף שבת געזונט,
 איינגעהילט איז געווען אונזער שטיבל מיט געזאַנג,
 און מיין מאַמע, אירע פרומע הענט אין דער שאַרץ,
 שטיל צוגעהאַרט האָט זי זיך צום פליגל-געפאַך — —
 מלאכים באַגלייטן מיין טאַטנס הייליקן גאַנג.

4

ווער קאָן זיך אויס אין דער ליבע,
 פונקט אזוי אינם פלאַנטער דערפון — —
 קאָן מען דען, ווען זי שטייט אין צעניט,
 אַריינקוקן אין דער יולי זון?

מ'באַהאַלט זיך פון דער זון אין שאַטן,
 פון די מענטשן — מיט אַ שאַנד אין האַרץ!
 כ'בין אונטער ליפע דאָ באַהאַלטן,
 פונקט ווי אונטער ברייטער-מאַמע שאַרץ.

5

שוין שיינען קאַשטאַנעס פון די צווייגן אַראָפּ,
 און צווישן די בלעטער שלאַנקן זיך די בירן,
 די עפלען זונען זיך רויטלעך אין דער זון,
 שמחת-תורה-פענער מיט זיי צו באַצירן.

זיינען די בימער צו פאַרשמעקן מיט בליטן,
 אָדער די צייטיקע פירות אויסצוטראַגן?
 „ביידעס, און נאָך עפעס: צו וויאַנען און פוילן — — —“
 הער איך אין אויער אַריין שעפטשענדיק זאַגן.

ווי עס סיקעט, ווי עס סלינעט אזוי זיס :
 אַט-אַ דאָס-אַ עס איז אַלצדינג און אַלץ ?
 אויב די ליבע מאַכט אונז נישט הכנעהדיק,
 דערנידריקט דאָס לעבן — אַלנפאַלס !

אַ גלאַטע שלאַנג, צונגלדיק און גלעטנדיק,
 פאַרוויקלט זיך טוליענדיק אַרום האַלדז.

אפנים, דאָס איז מסתם די גרויסע פרייד,
 וואָס מען דערלעבט עס און עלטער מען ווערט :
 קאַנען אַפּוואַרטן מיט אַ גוט האַרץ דעם טאַג,
 ווען צוריק אַ שטויבעלע מען ווערט —

געוויס זיך דערוויסן, מיט גוט געוויסן,
 אַ שטויבעלע צומאַל דאָס לעבן נישט ווערט.

און איז נישט דאָס די זכיה פון דער ליבע,
 דורך איר דעם אמת צו קענען דערגיין,
 גאָר דעם גרעסטן פון אַלע שוין, דעם טיפסטן :
 אַ ליגן צומאַל דער אמת אַליין — —

ווער נאָר עס דערלעבט עס און ווער ס'איז זוכה,
 לענגער זיין ליגן געצויגן זאַל זיין.

שולמית

צו טויזנט פרויען האָב איך געטראָגן מיין ליבע,
אויפגעלויכטן האָבן מייע פּינסטערע נעכט,
איצט זיינען זיי מייע קייבס-וויבער, מייע שפּחות,
און איך, דער קעניג, זייער דינענדיקער קנעכט.

ווי קלוג איך בין געוואָרן — דער חכם פון דער וועלט!
זייער פּאַלשע כיטרעקייט האָט מיך קלוג געמאַכט.
איר גאַנצער ס'האַט יעדע אַויעקגעגעבן,
נישט מיט אַ צווייטער — מיט איר כ'זאַל בלייבן די נאַכט!

ווי יענע פּרוי דאָס קינד, זיי וואָלטן מיך צעריסן,
מיט די הוילע הענט בלויז זיי וואָלטן עס געקענט!
דאָס אויג, וואָס געווען פון ליבע ליכטיק צוגלייט,
ווי ווערט עס, פון אייפערזוכט, מיט נקמה צעברענט.

דיך, שולמית, וויל איך ליבן אַצינד און שטאַרבן,
גלויבן אַז ס'איז אַזוינס ווי ליבע נאָך פּאַראַן;
מיין גאַנצע חכמה אין דיינע אַרעמס דערשטיקן,
בעסער ווי אַ קלוגער קעניג — אַ נאַר אַ מאַן.

צו טויזנט פרויען האָב איך געטראָגן מיין ליבע,
צו דיר איז זי אַ ליבלעכער געזאַנג געווען — —
זאָלן אויך דיינע אויגן, באַזונגענע אַזוי,
צו דיינע פּיס אַ ליגנדיקן קנעכט מיך זען?

דיך, שולמית, וויל איך ליבן אַצינד און שטאַרבן,
דיין קלוגקייט אין דער ליבע איז דאָך אַזוי גרויס!
ערשט דיין כיטרעקייט ווי געוואָלטיק מוז זי ווערן,
אַז תמיד רק ביי דיר נאַר איך זאָל בלייבן בלויז.

ליכטיק עס איז די ליבע, הייליק עס איז דער טויט,
אַבער דאָס לעבן ווי וואַכעדיק און ווי גרוי — —
נישט מיט אַ ניגון — מיט אַ ציענדיקן ליגנט,
פאַרוויגט זיך דער מאַן אין די אַרעמסט פון דער פּרוי.

דרויסן די פרוי

דרויסן די פרוי וואָס וויינט אויף דער גאַס,
אַ צעמימתטע ליגט פאַר מיין טיר — —
בין איך נישט איר מאַן דאַרטן אין שענק,
וואָס גיסט אין זיך אַ ביר נאָך אַ ביר ?

אין זיין גלאַז שפיגלט זיך יענער אָפּ,
געכאַפט ער האָט אים שלאָפן מיט איר.

נאָך האַלבער נאַכט, טויט שכור,
נאָך מיטקויפן ריוועט אַ פולע פלאַש,
און וואַקלדיק אַזוי, — נישט די וואַנט,
טאַפן ער וועט דאָס מעסער אין טאַש ;

שעלטנדיק זיך, דערשלעפנדיק זיך,
קוים מיט צרות ביז פאַר זיין טיר — — קראַש :

מיטן קאַפּ, ווי אויף אַ יאַטקע קלאַץ,
פאַרוואַרפן ליגט זי איבער דער שוועל !
נישט דאָס מעסער פון טאַש געצויגן,
צו איר מיט מויל צוגעפאַלן שנעל — —

געזויגן גאַנצע נאַכט ווי פון אַ פלאַש,
און אין דער פרי, ווען ווערן ס'וועט העל,

צו דער אַרבעט פלינק ער וועט איילן,
זי צו די קינדער אין שטוב אַריין —

דרויסן די פרוי, וואָס וויינט אויף דער גאַס,
ווי ערלעך, ווי הייליק איר געוויין,

איך מיט פען זיצנדיק דאָ ביים טיש,
ווי פישטשענדיק, ווי פישטשעדיק קליין.

א ליד

כ'האָב איינגעפאַסט דיין שיינקייט אין טרוימען,
אַבער ווי לאַנג קענען חלומות אויסהאַלטן?
וועלקנדיקע, זיי וועלן פאַרשווינדן,
נאָך איידער דיין פנים באַקומען וועט פאַלטן.

די געטאַקטע קנעכל פון דיינע פיס,
אין בראַנזעלעטן געשלאַסן און געפאַנגען;
מיט דיין יעטוועדן דערווייטערן טריט,
פאַרלאַשענער וועלן אַלץ ווערן די קלאַנגען.

אין באַמבלדיקע אוירינגלעך פערל —
הענגען אין דיינע אויערן ווערטער ווי טרערן —
אַז צו זיך אַליין איך האָב זיי גערעדט,
איז ווי אַזוי געקענט זיי האָסט דו דערהערן?

נאָר דיינע בליקן אין מיין ליד פאַרשמידט,
אין געהעמערטן גאַלד פון האַרצן געריסן,
וועלן ליכטיק נאָך גלאַנצן און פינקלען,
ווען צאָן פון צייט האָט אונז ביידע שוין צעביסן.

רבי מאירס געבעט

(פראגמענט) . „אלהא דמאיר ענני“

צי ווייסן מיר דען ווי אזוי און אויף וואס מתפלל צו זיין,
ס'איז דאך נאָר די שאַל, דאָס אויסערלעכע, וואָס דער
מענטש דערזעט ;
גיט אָן ס'זאָל אַנדערש ווערן, אָן ס'זאָל געשען וואָס מיר ווילן—
דעם גורל צו קענען דערטראַגן, דאָס בלויז איז מיין געבעט !

אָן אַנדערער צו ווערן, אָן אַנדערע אָן זי קאָן זיין,
עס פלאַנטערט זיך מיין געדאַנק, דאָס אָן איך הויב אָן
צו פאַרשטיין.

דעמלט ווען אונזערע קינדער געלעגן זענען טויט,
געטוליעט זי האָט זיך צו מיין לייב מיט לאַשטשענדיקער פרייד ;
די געצונדענע ליכטעלעך, צוקוקנדיק אין אירע אויגן,
און פון קדושה ערשט איך האָב פאַרשטאַנען דעם באַדייט.

מיט הונדערט פופציק טעמים איך קאָן אַ שרץ מטהר זיין.
נאָר אַזאַ גערייניקטקייט צו טיף פאַר מיר צו פאַרשטיין.

פון אלישע בן אבויה געוואָרן אַן אחר.
געזען ער האָט ישבב הסופרס צונג שלעפן אַרום די הינט;
איז ווער ווייסט וואָס פון מיין ברוריא ס'איז געוואָרן.
ווען געזען זי האָט איר פאַטערס לייב, אַש צעשטויבטער
אין ווינט ?

אין אַ ברענענדיקער ירועה, אין איר לייב, איך וויקל מיך איין;
ברוריא, מיין ווייב, דיין ליבשאַפט איך וואַלט נאָר
געקענט פאַרשטיין.

פאַר אַלע, וואָס קומען צו מיר, אַ משל איך האָב, אַ וואָרט,
און אַ פריילעכער אַהיים ס'גייט דער אומגליקלעכסטער מאַן;
ווי אין טיפסטער פינסטערניש אין פאַל און טיף איך פאַרזינק.
איבערשפרינגען איך וויל דעם תהום, וואָס צווישן אונז
ס'איז פאַראַן.

ברוריא, מיין ווייב, איבער דיין לייב כ'גיי דערקלעטערן,
כ'גיי דערגיין,
דעם נמשל פון איין וואָרט בלויז משיג צו זיין און צו פאַרשטיין.

אין אונזער געביין יענער טראַפן, וואָס טריפט אַן אויפהער,
לעכערט דאָס שטאַרקסטע האַרץ, ווי דעם האַרטסטן
פעלזן-שטיין;

און די כאַזריותן אין אונז, ווען נישט איבער אַ צווייטן,
איבער אייגענעם לייב מען מוז זיי קענען איבערגיין —

אַ, ס'איז די ליבע נישט אין יענעם געראַטעוועט צו זיין,
יענעם אין זיך צו ראַטעווען — — ברוריא,
דאָס צו קענען פאַרשטיין.

יא. עס איז מיין גאנץ לעבן נאָר געוועזן אַזאַ לערנען בלוז, די שאַל אַוועקצווואַרפן און אַרויסצונעמען דעם תּוֹך, און פון דיר ברוריא, די שענסטע פּרוכט פון מיין לעבן, דאָס זיסעסטע, דאָס לעצטע, אַרויסצווויגן נאָך — — —

„מה נאה אילן זה“! און ערשט ברוריא ווי דו ביזט שייך!! משוגע איך ווער דאָס משיג צו זיין, דאָס צו פאַרשטיין.

אחר, אין שטויב פון דיין פערדס שריט איך בין געגאַנגען, און דאָס אויך נאָר איין איינציקן, איין שבתדיקן תּחום, און נישט מער צום קערן שוין, צום האַרץ איך וויל דערגרייכן, איך וויל זי רייסן צו מיינעם — אַן אַפּגעריסענע בלום — — —

און איז די שאַל דען נישט שענער ווי די פּרי אַליין, ווי מיט אַפּענע אויגן מען קאָן זען מער, ווי מיט טיפּסטן פאַרשטיין?

מיט די אויגן, מיט די הענט, מיט לייבהאַפטיקן לייב, אַרומנעמען אַ מענטשנס גוף ווי אַ גאַלדענעם געץ, אין ווייסן קאַלטן ציטער פון דיינע אַרעמס, ברוריא, איך בין געבונדן ווי אַ פאַרשטריקטער אין אַ נעץ.

דיין יעטווידן באַוועג, אַ געשניצטן ווי פון עלפּנבין, איך שפּיח נאָך, אפשר מיט מיין גערוד צו קענען פאַרשטיין — — —

צי ווייסן מיר דען ווי אַזוי און אויף וואָס מתפלל צו זיין, און פאַרשטייען מיר דען דאָס ריכטיקע, ווען עס געשעט? ס'איז דאָך די שאַל, דאָס אויסערלעכע, וואָס דער מענטש דערזעט דאָס אינערלעכע, דאָס טיפע ס'איז תּמיד צו שפעט — — —

אַ מיט לייבהאַפטיק אייגענעם לייב מיר מוזן דערגיין, און מיטן טויט ערשט מיר דערפּילנס, צו קענען פאַרשטיין.

חידמונג

I

דו בין קיין פרוי נישט, ביזט קיין חייב נישט ;
קאָן אַ מענטשן־קינד זיין אזוי עכט ?
— הי גרויזאָמדיק גוט, הי ליבלעך שלעכט —
דו ביזט אַ מוזע, ביזט אַ געטיין,
פאַר געטער אָפּפערט מען און מען שעכט.

נישט מילך לאַגלען פאַר זייגענדיקע
הענגען פול פון דיין לייב דינע בריסט ;
אַ מוזע אַ געטיין הי דו ביזט !
פאַר געטער אויף זיי אויסצורוען,
פוך־קישעלעך פון פיינסטן באַטיסט.

פול מלאכל פליגלע, צעשלינסט,
פעדערל צעפעכלט העכסטע הייך,
הי אַטלעס־זיידן, הי צערטלעך הייך,
און די קנעפעלעך, בורשטינענע,
עטעמען פערלמוטערדיק בלייך.

הי פאַר אַ שפּיגל, פאַר דיין שיינקייט,
געשטאַנען און געשפּיגלט מיך כּיהאַב,
און ווען אויף דיין ברוסט גערוט מיין קאַפּ,
אינער פון אייך, פון די הימלישע,
פון הימל געפאַלן כּיהאַלט אַראָפּ.

— ווען צוויי הימלישע, וו צוויי געטער, —
אַ געראַנגל ביז דער טאַג גייט אויף !
— צו גאַט דער אָפּפער־דאַמפּף גייט אַרויף —

דו ביזט אַ מוזע, אַ געטיין,
און איך — פאַרלוירן אינם אינ־סוף.

II

גאַר די תּענוגים גאַנץ אויסצוגעניסן,
פון אַלע נישט נאַכקומענדיקע דורות,
מוז מען אויך זייערע יסורים אויסליידן ;
נישט נאַר צוריק נישט אַריין, אויך נישט אַרויס,
מען קאָן פון פאַרשלאָסענעם גר־עדן.

עס חיקלט זיך די שלאַנג אין האַרצן אַריין,
דעם לעצטן טראָפּן דאַרטן אויסצוזויגן,
און איבערן קאַפּ, פון צווישן די צווייגן,
זיינען עס אירע אויגן, גיפטיק סיַקנדיק,
אַדער גאַטס, פול מיט פּרעגנדיק שחייגן :

ס'קאן זיך דען באַפרייען איינער פון צהייטן,
זיך פאַראיינען איינער מיטן אַנדערן ?
ס'זיינען דורות אין לייך און פרייך פאַרפלאַכטן —
אַ זיי זאלן גאַנץ אויסגעטראָגן הערן,
עס דורסט דער שטאַרקער דעם אונטעריאַכטן.

III

בעסער פון גרענדן זיין אַרויסגעטריבן,
און חלומן אַריינצוקומען צוריק,
איידער מיט פינסטער פאַרלאַשענעם בליק,
פאַרגליחערט פאַרשחייגן אינזייניק געבליבן.

נישט מיט הערטער הערן לידער אויפגעשריבן,
יעדעס ליד פון האַרצן געריסן אַ שטיק !
אַז פונם האַרטסטן שטיין נאָך, — אַ האַסער גליק ! —
ליכטיקע פונקן הערן אַרויסגעריבן.

חי גליאיקע ליפ, אַ ברענענדיקע אויף ליפ,
חי לעבעדיק צאַפּל אונטער זיבנטער ריפ,
ס'איז דאָס צאַפּלדיקע, דאָס גליאיקע האַרט —

אַז חי פונק פון קאַלטן שטיין געריסן ס'איז האַר,
לייבהאַפטיק אַריבער עס גייט פון דור צו דור,
איז גאַטס האַרט אין גרענדן — אין יעדן אַרט.

IV

... און אויב נישט איינגעשלאָסן עס איז אין זיי,
חי אין דיין לייב, צאַפּל פון מיין לעבן,
אותיות, הייליקע מיינע, פאַרשעמטע,
חי דו פונקט, זיי העלן מיר פאַרגעבן.

חי טרוקן עס איז דאָס שטיקעלע ערד דאָ,
טרויעריק גייען אויף מונטע הערטער ;
כ'בין נישט פון שטויבל דאָ צונויפגעקנאַטן,
אַבער פון מיין ריפ לייב דיין באַגערטער —

גאַנצער ציטער אונזערער פאַרן לעבן,
אין געזעגענען ער איז געלעגן — — —
אַז גליאיק אַזוי לייבער אויפברעכן —
אַ פאַרשלאָסן שטיק ערד פאַרן רעגן —

„רשפיה רשפי אש שלהבת יה“,
פון אַש אַרויס, פון פונק געבליבענעם,
פלאַמען־צונגען אויפבלאַזן, אויסאַטעמען,
איבער ברייאַקן אויפגעשריבענעם —

עס איז חי דאָס אויפצוקן פון לייב אין לייב,
דער צוק אונטער אַת אייביק צו בלייבן !
אותיות, הייליקע מיינע, פאַרשעמטע,
שטאַרק חי די ליבשאַפט, זיי אויפצושרייבן.

אויב מיט ליבשאפט לעבן מ'קאן אויסטראַגן,
אומשטערבלעכקייט מיט אייפערזוכט נקמה, —
ס'צוקס אויף אַ האַרץ דימענטן־בליץ, מעסער־שליף ? !
גאַט באַשיץ און באַשירעם מיין גשמה.

בלויז גאַט פון אַ ריפּ אַ חייב קאָן אויסשניידן,
און דעם אַטעם זיינעם אַרײַנהויכן,
מיר דאָס גאַנצע האַרץ אַרויסרייסן מוזן,
אַז דערגרייכן ס'זאַל צום תּוֹך התּוֹכֵן —

דערטער, הייליקע מיינע, פאַרשעמטע,
אינגאַנצן פאַרצויגן אַ האַרץ מוז דערן,
איז שנירלעך פערל אויפציען צו קענען,
אויפציער פאַרציקנדיקע טרערן.

אויב נישט איינשליסן געקענט איך האָב אין וואָרט,
חי אין דיין לייב, צאַפל פון מיין לעבן,
איז צוקן פון צער אַבער, אויפגעציטערטן,
איז שטיל־שחייגן פון שטילן פאַרגעבן — —

V.

איך חעל אויסבאַרגן אַ צילינדער אויף פּראַקאַט,
דו — אַ פאַרשטויבטן באַפלעקטן כלה־שלייער ?
עס איז דאָך קיין דרים שוין נישט איבערגעבליבן,
פון טאַטע מאַמעס געהייליקטן אויסשטייער.

און ס'קנוילעכל זייד, דאָס פאַרשלייפּטע, פאַרקניפּטע,
כלות מיט זיי מען פלעגט פרווהן ביים „באַשויען“,
ערגעץ פאַרקליקלט, פאַרפלאַנטערט און צעגריזשעט,
טיף אין אַ לאַך ווי, אין אַ פינסטערן גרויען.

ס'איז שטאַט, דראַט־פאַרפלאַנטערטער פאַרקליקטער ראָד !
און דער קאָן אויסבלאַנקען דעם קייבל־געדריהל ?
נישט שענער שוין פון אַלע פאַרשלייפּטע דערטער
„קול חתן קול כלה“ אויף חתונה־בריהל ?

אַז האָס זיינען אַלע מיינע האַרטע לידער,
קייגן „זיינענדיקס“ פון בוחן ביים באַדעקן —

דעט אינם כלה־שלייער, דעם אויסגעבאַרגטן,
בלייבן נאָך אַ פלעק צווישן די טרערן־פלעקן.

דייטשעפל, 28.8.52

אינהאלט

זייט	
5	הושע
11	נישט געשריבענער בריח
13	זיבן מאל אַרומחיקלען מ'קאָן די ערד
14	די באַגעגענונג
15	אַ שאַד אַ רגע צו סאַרלירן
16	ליבע־ליד
18	נישט געדאַנקען מער, נישט געפילן
19	מענטשן צוויי
20	***
21	„כלה־מתנות“
34	דער תנא
36	טעפטעמבער־בלומען
38	טעפטעמבער
39	טעפטעמבער־האַלקנדלעך
40	אַ גאַנצע נאַכט דער רעגן פאַר מיין פענסטער
42	האַלבע לבנה
43	האַלקנס
44	אַסיען־בלומען
45	מעג דער הימל זי פאַרכמאַרעט זיין און גרוי
46	טריפטיך
48	איין חיינט און אין רעגן
50	אַקטאַבער־האַלקנס
51	לעצטע באַבע־יאַכנע סעדעם

זייט							
52							אומרו
53							נאָמעבער־ביימער
54							הינטער־בלומען
55							דאָס ליכט
56							פּריש־געפּאלענער שניי
57							אין געדיכטן נעפל
58							דריי לידער
60							צחיי לידער
61							אַרכידיען
63							הייטשעפּל־אידיליע
68							נאָך האָב איך אויף פנים די זון פון ישראל
71							אין מיין שטיבל
73							דער מאַנגאליע־בוים אין היקטאָריאַ־פּאַרק
74							דער דעמב
75							בליענדיקע פּלוימען־ביימער
76							דאָס ביימל אין מיין הייפל
77							מיין ליד
78							אַפּגעהאַקטע חערטער
79							דער אַדלער
80							קליינע זומער־לידלעך
82							געצייטיקט
85							אין צייט פון שניט
87							טוליפן פאַר זון־פאַרגיי
88							מיענטע, רומיאַנעק און לאַזענדל
89							„זאַלן בלומען רעדן“
93							***
94							דריי לידער
96							די „האַלידע“־לידער
104							מרחשון־לידלעך
106							אין נעפל
108							אין גרויען נעפל אַריין

110		דער מאַנומענט
111		צוויי סאַנעטן
113		***
114		אַבער
115		אַ לעצט געזאַנג צו מיין לייב אויסצוזינגען
116		אַז דער טרויער פאַרגנבעט זיך אין האַרץ
117		מאַסקעס
123		סערענאַדעס
126		ערב פּרילינג לידער
130		צו דער זון
131		ביים טייכל
132		די בליענדע חערבע
133		דאָס בעזביימל
134		צו אַ בליענדיקן גאַלד־רעגן־בוים
136		יאַסמין
137		צוויי אַקאַרדן
138		דער אַלטער אַקאַציע־בוים
139		איבער קחאַליקן לבנה־פעלדן
140		צוויי סאַנעטן
142		***
143		סאַנעט
144		אויסטערליש
145		קליינע גרויס־שטאַט באלאַדעס
148		שמייעלען אין דער נאַכט אַריין
149		אין חערטער נאָך בלוין
151		אונטער אַ בליענדיקער ליפע
154		שולמית
155		דרויסן די פּרוי
156		אַ ליד
157		רבי מאירס געבעט
161		חידמונג

